

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din
Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

SLOVENE

Telefoni uredništva in uprave: 40-01, 40-02, 40-03, 40-04, 40-05 — Izhaja vsak dan zjutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku

Cek. račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inzerate; Sarajevo št. 7563, Zagreb št. 39.011, Praga-Dunaj 24.797
Uprava: Kopitarjeva ulica št. 6.

21 let Sovjetije

V nedeljo in v ponedeljek so v Moskvi obhajali obletnico boljševiške revolucije. Je to že 21. obletnica te vrste. Najvišji predstavniki sovjetske oblasti so se zbrali v Velikem teatru okrog Stalina ter s tremi govori počastili 21 let obstoja sovjetske Rusije. Mnogih, premnogih, ki so lani ob isti priložnosti še zavzemali odlične stole, letos nikjer več ni med živimi, a tudi oni, ki so letos smeli sedeti v Stalinovo bližino, so se s tesnobo spraševali, kje bodo prihodnje leto ob istem času. Zborovanje na smrt obsojenih, je angleški časnikar imenoval to družbo, misleč na prisotne in na režim, ki ga predstavljajo. Ni se zmotil. Kajti potek vse slovesnosti je bil ves pogrebnosten in še celo nekateri neslani dovtipi, ki so padli, so se ališali, kakor da bi prihajali z vešal.

Stalin sam je molčal. Pustil pa je, da so govorili trije drugi, namreč Molotov, ki je predsednik sovjeta narodnih komisarjev, Vorosilov, komisar za vojsko, in Frinovski, komisar za vojno mornarico. Ves svet je z zanimanjem pričakoval, kaj mu bodo boljševiški vodje, ki imajo v svojih rokah državo, v kateri prebiva skoraj 200 milijonov ljudi in ki je po svojem prebivalstvu največja slovanska država, vedeli povedati ob 21. obletnici sovjetske Rusije, ki pade v najbolj razburkano dobo zgodovine po svetovni vojni. Namreč v dobo, ko v osrčju Evrope izginjajo cele države v vrtincih novih sil, ki so pod seboj podrele skoraj vso zgradbo mirovnih pogodb, postavljeno pred 20. leti, za katere je jamčila tudi sovjetska Rusija. V dobo nadalje, ko razpada ogromni azijski sosed in zaveznik sovjetske Rusije, namreč Kitajska, pod udarci podobnih sil, ki so smele nemoteno razdejati politični in gospodarski red, ki je na Daljnem vzhodu veljal več sto let in ki je zanj jamčila tudi sovjetska Rusija.

Notranjepolitičnih vprašanj se nobeden od treh govornikov ni dotaknil. To tudi čudno ni. To je zopno polje, kjer ni nič razveseljivega povedati. Vsa sovjetska »notranja politika« zadnje leto ni bila dejansko nič drugega kakor neprestano čiščenje in trebljenje, zapiranje in streljanje, od najnižjih upravnih edinic pa do najvišjih. Vsa »notranja politika« je bila en sam večer veleizdajniški proces, kjer so se današnji sodniki jutri že sami pomaknili na zatožno klop, ena sama dolga procesija premikajočih se odličnikov, ki se izgublja v mlakužah človeške krvi. Kdo ve za imena in za število političnih komisarjev, generalov in admiralov — da o nižjih činih, ki jih nikdo ne zapisuje, raje molčimo —, ki so bili ob lanske obletnice na letošnjo postreljeni ter pred puškinih cevmi napravili prostor novim ljudem, ki srepo zro nasproti enaki usodi? Kdo ve povedati, koliko sto in sto tisočev gnije in umira po prisilnih delovnih taboriščih in gladuje po kolhozih, in koliko milijonov mladine tava okrog po domovini, ki jim je postala pragozd, koder jo brez usmiljenja uničujejo strasti, ki jih je sprostil boljševizem? Poglavje o »notranji politiki« je torej zopno. Zopno za vse: za tiste, ki jo prenašajo, in za tiste, ki so zanj odgovorni. Sovjetska »notranja politika« je strašen razgled po razvalinah človeškega dostojanstva. Ni čudno, če so sovjetske veličine spričo takšnega prizora zamižale, če so si zamašile ušesa in usta, da bi pogled nanj ne motil jubilejnega razpoloženja. Zares, zborovanje na smrt obsojenih...

A tudi poročilo o zunanjepolitičnem položaju je bilo klavarno kakor še nikoli. Tukaj, na področju zunanjepolitičnih dogajanj, je sicer laže lagati. Ruski narodi od zunanjege sveta nič ne zvedo, razen to, kar gre skozi sovjetsko sito. Toda preteklo leto so se zgodili dogodki, ki jih tudi najbolj spretni in najbolj brezvestni lažnivec ne more več utajiti. Sovjetska diplomacija je bila po vrsti poražena na važnih svetovnih bojnih poljih. Porazena v Španiji. Porazena v Franciji. Porazena v Čehoslovski. Porazena na Kitajskem. Porazena pri Zvezi narodov. Porazena vsepovsod, in sovjetske Rusije danes, ko se spreminja obliče Evrope in Azije, nikdo ne vpraša več za mnenje. Kako poniževalno se vendar sliši, če Molotov odlaga odgovornost za sovjetsko zadržanje med čehoslovastko krizo na Francijo, češ če bi bila Francija storila svojo dolžnost, bi jo bila tudi sovjetska Rusija. Saj je vendar sovjetska Rusija sama potisnila Francijo v nečastni položaj, da ni mogla izpolniti svoje zavezniške naloge, ko ji je v obliki ljudske fronte poslala svojo Kominterno, da jo je notranje razkrojila. Saj je na drugi strani tudi znano, da je Francija morala ravnati tako, kakor je ravnala, ker v času evropske krize od sovjetske Rusije ni dobila nobenega stvarnega odgovora. Kako klavarno se eliši iz ust maršala Vorosilova slavošpev na sovjetsko rdečo armado, ki je pri Čanku-fengu na mandžurski meji Japoncem in njihovim zaveznikom pokazala, koliko je vredna, ko pa so Japonci medtem mirno zasedli najbogatejši del Kitajske in se sovjetski Rusiji zagrizli v bok globoko v srednji Aziji ter za vedno med rusko državo in Tiho morje potisnili nepretrgno oviro svojega imperija, ne da bi niti najmanj jemali obzir na kakšno sovjetsko nevarnost, ki dejansko zanje ni obstajala in tudi danes ne obstoji. Danes tako v Evropi kakor v Aziji vedo, kaj bi pomenilo, če bi ruski človek ob priliki splošne mobilizacije dobil puško in strelivo v roke. Vsi slavošpevi rdečega maršala o udarnosti rdeče armade so puhlo besedičenje, ki obledi pred

Kitajci napadajo Kanton

Japonce so vrgli nazaj do predmestij - Razvija se strašna bitka

Hankow, 9. okt. b. Vojni dopisnik INS poroča, da se je kitajski armadi po silovitih naporih in krvavih borbah posrečilo zavzeti nazaj mesto Pokolo, ki leži 100 km vzhodno od Kantona. Kitajske čete so s tem preselele japonsko vojsko od Biaza, ki je važna središče dobav za japonsko armado. Kitajci so japonske čete vrgle tudi daleč nazaj na južni strani Kantona, tako da so Japonci že ob vzhodu samega mesta in se še vedno počasi umikajo. Na tej fronti so se vedile nenavadno krvave bitke, ki so zahtevale na obeh straneh številne žrtve. Zlasti Kitajci so imeli mnogo izgub, ker so izvršili mnogo masovnih napadov, v katerih so jih japonske strojnice pokosile.

United Press poroča, da so se kitajski letala pojavila danes nad Kantonom in metala na mesto letake, v katerih sporočajo ljudstvu, da je bil kitajski general Yuhanmin ustreljen, ker je na lastno pest odredil evakuacijo Kantona. Kitajsko vojno vodstvo se pripravljalo na hudo protiofenzivo, v kateri upa, da bo zopet zavzelo Kanton in pregnalo Japonce najkasneje do 15. novembra letos.

Honkong, 9. novembra b. Japonsko vojno poveljstvo priznava danes, da so njihove čete v težkih in krvavih borbah v bližini Kantona s številnimi kitajskimi divizijami. Te divizije je koncentriral maršal Cankajšek, še preden so se Japonci izkrcali v zalivu

Bias, ker je hotel izkrcanje Japoncev preprečiti. Te divizije so bile zaradi nesporazuma med vrhovnim kitajskim poveljstvom in krajevnimi vojnimi oblastmi vržene proti Japoncem v trenutku, ko so pričeli Japonci napredovati iz Biaza proti Kantonu. Maršal Cankajšek je izdal sedaj povelje, da se te divizije uporabijo za ponovno zavzele Kantona, kar smatra, da se mu bo posrečilo. To bo pomenilo za kitajsko armado ogromno moralno zadoščenje, zaradi česar bo spet dvignil duh med kitajskimi vojaki, ki so se morali doslej vedno le umikati.

Japonska je nevarnost, ki grozi njenim četam pred Kantonom, takoj spaznala in je poslala velike okrepitve na ta oddelek z nalogo, da za vsako ceno zadrži kitajske čete pred Kantonom. Japonci trdijo, da napreduje kakih 60 kitajskih divizij proti 100.000 japonskih vojakov, ki so tudi sedaj tehnično popolno opremljeni in zaradi tega v premoči.

Kitajci, ki so slabo opremljeni, napredujejo proti strašnemu ognju japonskih strojin in topov. V Kantonu jasno slišijo gmenje topov in regljanje strojin. Nad mestom neprestano krožijo japonska letala, ki bombardirajo kitajske čete. Vse kaže, da se je manjšim kitajskim oddelkom posrečilo prebiti japonsko fronto ter skočiti v hrbet japonskim četam. Japonci se hočejo predvsem iznebiti te nevarnosti in so stori

čili vse, da te oddelke uničijo. Na reki pred Kantonom se zbira vedno večje število japonskih vojnih ladij, ki imajo nalogo, da preprečijo, da bi se kitajska vojska približala mestu.

Japonci so prepričani, da bodo Kanton obdržali v svojih rokah in da kitajskim četam po strašnih borbah ne bo preostalo nič drugega, kakor da se poraženi umaknejo proti zahodu brez upanja, da bi mogli zavzeti nazaj Kanton in ponovno dobiti zvezo z zunanjim svetom, ki jim je doslej dobavljaval orožje, municijo in ostale vojne potrebščine.

Von Rath umrl

Pariz, 9. novembra. TG. Tajnik nemškega veleposlaništva von Rath, ki ga je pred dvema dneva z revolverjskimi strelami obstrelil 17letni Jud Grünspann, je svojim ranam podlegel. Prenosi krvi niso nič pomagali. Umrl je nekaj ur potem, ko se je pripeljala k njemu njegova uzalostena žena.

Pariz, 9. novembra. AA. Pred preiskovalnim sodnikom je atentator na svetnika nemškega poslanštva Grünspann v navzočnosti svojega advokata izjavil sledeče:

Pri atentatu ni šlo niti za sovraštvo niti za osveto, temveč samo za ljubezen do mojih staršev in do mojega očeta, ki krivično trpi. Izjavil je, nadalje, da globoko obžaluje zločin sam, da pa ni mogel drugače ravnati, ker ga je k dejanju prisililo trpljenje njegovega plemena in zlasti zelo težke razmere, v katerih žive njegovi starši. Preden so se njegovi starši z 20.000 izgnanimi poljskimi Zidi izselili, je pisal predsedniku USA Rooseveltu pismo, v katerem ga prosi, da bi dovolil njegovim staršem vselitev v Ameriko.

Ataturkovo stanje

— zelo resno

Carigrad, 9. novembra. AA. Zdravstveno stanje predsednika republike Kemala Ataturka se je nenadoma zelo poslabšalo. Po premoru kakih 15 dni je bil sredi prvega leta izdan zdravstveni bulletin, ki pravi:

Generalno tainištvo predsednika republike sporoča, da se je bolezen predsednika republike, ki se je v zadnjem času normalno razvijala, nenadoma spet poslabšala, in je zelo resnega značaja. Temperatura bolnika znaša 36,4, plus je pravljen in znaša 100, dihanje pa 22. Zdravstveno sporočilo je podpisalo osem zdravnikov.

Ministrski predsednik Dželal Bajar je danes popoldne prispel iz Ankare. Njegov prihod je v zvezi s potrebo, da se izdajo potrebni ukrepi za primer smrti predsednika republike Ataturka, čigar stanje je zelo resno.

Dopolodne ob 10 je bilo objavljeno poročilo o stanju zdravja predsednika turške republike Ataturka. Bolnik je prebil noč nemirno. Stanje je še zmerom zelo resno. Toplota 38, bitje žilo 128, dihanje 28.

lega, da Nemčija nikoli ne bo dobila nekdanjih kolonij, ki so sedaj pod upravo južnoafriške vlade. Južna Afrika jih bo branila z orožjem v roki.

Hillerjeve zahteve

Priz, 9. nov. TG. Vse pariško časopisje pri naša ocene sinočnega Hitlerjevega govora, v katerem je jasno postavil nemške zahteve po vrnitvi kolonij. (Hitlerjev govor smo prinesli v večernejši drugi izdaji. Op. ured.) Hitler namreč v tem govoru pravi, da ni njegova stvar razmotrivati o tem, kaj bodo Nemčiji dali, koliko bodo dali, čemu bodo dali in kdaj bodo dali. Nemčija zahteva takojšnjo vrnitev svoje posesti, ki ji je bila pod lažnivimi pretvezami odvzeta leta 1919. Nič drugega. A to pa brez izjeme in takoj.

Priz, 9. nov. TG. Vse pariško časopisje pri naša ocene sinočnega Hitlerjevega govora, v katerem je jasno postavil nemške zahteve po vrnitvi kolonij. (Hitlerjev govor smo prinesli v večernejši drugi izdaji. Op. ured.) Hitler namreč v tem govoru pravi, da ni njegova stvar razmotrivati o tem, kaj bodo Nemčiji dali, koliko bodo dali, čemu bodo dali in kdaj bodo dali. Nemčija zahteva takojšnjo vrnitev svoje posesti, ki ji je bila pod lažnivimi pretvezami odvzeta leta 1919. Nič drugega. A to pa brez izjeme in takoj.

(Nadaljevanje na 2. strani)

Zemunska vremenska napoved: Vedro vreme z jutranjo meglo bo v vsej kraljevini. V severnih krajih se bo nalahno pooblačilo. Ponoči bo mraz. Zagrebška vremenska napoved: Znižanje temperature.

Amerika izda 75 milijard za oborožitev

Rooseveltovo odgovor na grožnje iz Evrope in Azije

Newyork, 9. novembra. I. Roosevelt bo predložil kongresu širokopotezen oboroževalni načrt, ki bo vojni proračun Združenih držav za l. 1939 povišal na poldrugo milijardo dolarjev (75 milijard din). Rooseveltov oboroževalni načrt deloča sledeče:

1. Zračno brodogojstvo naj se potroji in zviša od 2220 letal na 7000 vojni letal.
2. Število kopne armade naj se zviša na 400 tisoč mož (dosedanja vojna sila kopne armade znaša 178.000 mož). Te armade je treba oborožiti s najmodernejšim mehaničnim orožjem in s polavtomatičnimi puškami.
3. Nakupiti naj se rezervnega vojaškega materiala za takojšnjo oborožitev milijon mož. V vojni naj bo Amerika v stanju, da že v nekaj tednih vrže na bojišče popolnoma opremljenih milijon mož.
4. Industrija naj se tako uredi, da jo bo v

najkrajšem času mogoče preurediti v vojno industrijo.

To je odgovor USA na položaj v Evropi in na Daljnem vzhodu.

Volitve

Newyork, 9. novembra. AA. Reuter: Po najnovejših podatkih so demokrati dobili 219 mandatov, republikanci 136 in člani stranke progresivistov 2 mandata. Za 78 volivnih enot podatkov še ni. V senatu so demokrati dobili 65 mandatov, republikanci 23, člani farmerske delavske stranke 2, progresivisti enega, in nezavisni republikanci enega. Odločitve glede starih mandatov še pričakujejo. Demokrati so zdaj izgubili 11 guvernerskih mest. Izvoljenih je 8 demokratskih guvernerjev. Republikanci so dobili 12 novih mest, izvoljenih pa je bilo 15 republikanskih guvernerjev. Progresivisti so izgubili svojega edinega guvernerja.

Kolonije, kolonije...

Kaj ponuja Anglija - in kaj hoče Hitler

London, 9. nov. TG. Tukaj se že nekaj dni mudi južnoafriški minister Pirow, ki je prišel v Anglijo v posebnem uradnem poslanstvu. Na potu grede se je ustavil tudi na Portugalskem, kjer je imel načelne razgovore s portugalsko vlado o razdelitvi afriških kolonij. Pirow nosi s seboj poseben načrt, kako bi bilo mogoče ustreči nemški želji po vrnitvi kolonij, ne da bi interesi držav, v katerih rokah se sedaj te kolonije nahajajo, preveč trpeli. V Londonu je bil Pirow skoraj ves čas v družbi s kolonialnim ministrom MacDonaldom, a tudi ministrski pred. Chamberlain ga je večkrat sprejel. Razgovorjali so se o vprašanju, kako organizirati obrambo kolonij, nadalje o tem, katere kolonije naj se Nemčiji vrnejo in kakšna odškodnina naj se Nemčiji ponudi za one kolonije, ki bi se Nemčiji ne dale nazaj. Končno niso o zelo važnem ustavnem vprašanju v zvezi z izjavo južnoafriške vlade, da hoče ostati nevtralna tudi takrat, če bi bila Anglija zapletena v vojno. Z ministrom za oboroževanje se je Pirow razgovarjal o oborožitvi kolonij z letali.

Iz Londona se bo te dni Pirow odpeljal v

stvarnim spoznanjem resnice, da se bo režim, ki se svojega lastnega naroda boji, skrbno ogibal vsake vojne in da bo rajši plašljivo čepel za obzidjem svojih meja in požrl vsako sramotenje in vsako škodo, kakor da bi se spustil v nevarnost, da ga vojna ne odnese. Niti Molotovu, niti Vorosilovu, niti Frinovskemu niso ploskali. Vladalo je svinčeno težko ozračje, kot povsod, kjerkoli govorniki sami vedo, da ne govorijo iskreno in kjer poslušalci predobro čutijo, da jim z govorniškega odra lažejo. Mimo resnice, da sovjetska Rusija po vsem svetu danes nima več drugega prijatelja kakor rdečo Španijo, danes tudi v Sovjetiji sami ne morejo. In to je po 21 letih trdega življenja za državo tako velikanskega obsega, kot je sovjetska Rusija, uspeh, o katerem je bolje molčati tudi v krogu najožjih prijateljev.

Tako uničujoče bilance v vseh svojih 21 letih obstoja sovjetski režim od sedaj še ni objavil. Bilanca »na smrt obsojenih«, zares! Ni čudno, če tudi Dimitrov, ki je kolovodja Kominterne, v moskovski »Pravdi« — na proslavi v Velikem teatru ni smel govoriti — ni imel nič drugega povedati kakor to, da se »mora proletarski svet dvigniti v obrambi, kajti sicer bo sovjetska Rusija propadla že leta 1941.«

Morda bo potem vrstel ruski narod.

Berlin, kjer ga že pričakuje njegova žena. V Berlinu so zadržali pri Hitlerju, da ga sprejme. Hitler je odgovoril pritrdilno. Pirow bo pri tej priložnosti predložil nemškemu državnemu kancelerju svoj načrt, ki obstoji v glavnem v tem, da se ustvari kolonialno področje, ki naj bi ga dobila Nemčija v nadomestilo za one nekdanje nemške kolonije, ki bi jih Nemčiji ne vrnil. To kolonialno področje bi obsegalo ozemlje, ki bi ga sestavili iz nekaj južnoafriškega, nekaj portugalskega in nekaj belgijskega ozemlja. Pirow ne predlaga ničesar glede nekdanjih francoskih kolonij, ki jih upravlja sedaj Francija (Kamerun in Togo) in ki bodo verjetno brez nadaljnjega presle v nemško oblast. Razume se, da bo treba najprej omehčati belgijski in portugalski odpor, ki sta velika. Nadalje je angleška vlada mnenja, da je načrt Pirowa sicer dober in da je treba Nemčiji pravdačno ustreči, toda samo pod pogojem, če bo Nemčija dala jamstva, da bo sodelovala z drugimi velesilami. Nadalje bi kolonialno področje, za katerega se zavzema Pirow, najbrž ne prišlo pod politično oblast Nemčije, marveč bi bilo odprto samo nemški gospodarski podjetnosti.

Od Hitlerja se bo Pirow vrnil nazaj v London, kjer bo poročal o nabranih vtisih in o stališču nemškega kancelerja. Angleška vlada bo potem stopila v stik s francosko vlado ob priložnosti Chamberlainovega obiska v Parizu dne 25. novembra. Pirow pa bo Hitlerju brez ovinkov pojasnil, da naj si ne dela nobenih utvar glede

Čehoslovaške izgube - uradno

11.823 kv. km. ozemlja, 1.026.903 ljudi

Praga, 9. novembra. I. Državni statistični urad v Pragi je objavil naslednje: Slovaška in Karpatska Ukrajina sta Madžarski odstopili 11.823,53 km² z 1.026.903 prebivalci. Od teh so: slovaške in češke narodnosti 288.611, rusinske narodnosti 35.250, nemške narodnosti 13.481, madžarske narodnosti 587.558, židovske narodnosti 51.578, drugih narodnosti 15.547, inozemcev 34.868.

Na Slovaškem in v Podkarpatski Rusiji ostane 93.902 Madžara.

Samo ena stranka na Slovaškem

Bratislava, 9. novembra. AA. ČTK: Zastopniki slovaške ljudske stranke in slovaške republikanske agrarne stranke ter drugih političnih strank na Slovaškem so se zbrali včeraj na svečano sejo, na kateri so izdali sklep o združitvi teh strank v eno samo stranko pod naslovom: Hlinkova slovaška ljudska

(Nadaljevanje s 1. strani)

Nemški hitlerjevski klub v praškem parlamentu dobi denarno podporo iz Nemčije

Praga, 9. novembra. 1. Pet poslancev in trije senatorji bivše avstrijske stranke so obnovili prisego českoslovaški republiki. Teh osem parlamentarcev se je včeraj organiziralo v »Klub nemških narodno-socialističnih poslancev in senatorjev českoslovaške republike«. Predsednik kluba je poslanec Kundt, njegov predstavnik v senatu pa profesor dr. Hilgenreiner. O prvi seji je klub dal naslednjo izjavo: Naloga kluba je skrb za nemstvo v novih državnih mejah, pomoč pri ureditvi notranjepolitičnih vprašanj in sodelovanje pri razmerju med Nemci, Čehi in Slovaki v novi državi. Voditelj kluba Kundt, ki je tudi voditelj nemške manjšine, bo dogovorno in sporazumno s čsl. vlado, s katero so bila zadnja dni pogajanja v teku, dobil iz Nemčije večjo denarno podporo za kulturne in socialne potrebe nemške manjšine.

Krvice bodo kaznovali

Praga, 9. novembra. b. Českoslovaški poslanik v Parizu Ouski se je vrnil v Prago. Imel je dolgo posvetovanje z predsednikom vlade generalom Syrovym, s katerim je proučil celoten kompleks mednarodnih političnih vprašanj in pa najvažnejša gospodarska vprašanja, ki so nastala po monakovski konferenci. »Lidove Noviny« poročajo, da je poslanik Ouski pri tej priliki zahteval od predsednika vlade, da določi komisijo, ki naj bi ugotovila osebe, ki so odgovorne za usodne dogodke v septembru in oktobru letos. Med osebami, ki bi jih bilo pozvati na odgovornost, sta tudi bivši predsednik republike dr. Beneš in vojni minister Mahnik, prav tako pa tudi še mnogo drugih državnikov prve českoslovaške republike.

Praga, 9. nov. b. Včeraj so dijaki demonstrirali na filozofski fakulteti ter poškodovali spomenik bivšega predsednika republike Masaryka. Policija je aretirala 15 dijakov.

Praga, 9. nov. b. Slovaška vlada je sklenila, da prenese tehniško šolo iz Košic v Prešov. Imenovala je tudi komisijo, ki bo določila novo slovaško-poljsko mejo.

Trije shodi dr. Korošca

Kljub delavniku se ljudstvo zbira v množicah, da pozdravi voditelja

Na Dobrovi

Dobrova, 9. novembra.

Danes dopoldne ob 11 je bil napovedan sestanek zaupnikov JRZ, da bi se s kandidati za Ljubljano-okolico nekoliko pogovorili o podrobnostih volivne organizacije. Dr. Korošec, ki se te dni mudi v Ljubljani, pa je izbral svoj sicer skopo odmerjen čas, da je ob tej priliki spet šel med ljudi. Ko so na Dobrovi zvedeli, da bo na sestanek prišel tudi dr. Korošec, se je vseh polastilo veliko veselje. Fantje so mu na bregovih okrog vasi v pozdrav streljali iz možnarjev, sredi vasi pa se je zbrala velika množica, ki ga je v zmogljivem veselju pozdravljala kot svojega priljubljenega voditelja, kateremu je ponosno vdan. Dasi je bil delavnik in sestanki posebno ob taki uri, sredi dopoldneva, niso v navadi, se je dvorana napolnila do zadnjega kotička. Bila je tudi okusno okrašena. V ospredju je je krasila slika kralja Petra II., ovita z zelenjem in državno zastavo, ki je plapolala tudi z doma. Zaupnikom namenjeni sestanek ožjih mer se je razvil v pravo manifestacijo slovenske skupnosti, ki je vedno in vedno razodevala svoje navdušenje za slovensko sožitje v državi. Zlasti mladina, ki se je je kar trlo v dvorani, je ob pogledu na našega voditelja pokazala toliko ognja, da je slehernega potegnila za seboj. Shod je vodil predsednik krajevne organizacije JRZ g. Ambrožič Lojze, ki je pozdravil dr. Korošca in ga prosil, da tudi na Dobrovi izpregovori nekaj besed. Dr. Korošec je nato burno pozdravljen razvil lepe misli o veličini našega programa in o lepi bodočnosti države, ki je bomo deležni tembolj, čimbolj bomo pri njej sodelovali. Za njim je govoril njegov namestnik na kandi-

Jegličevič Sestanek na predvečer sv. Stanislava bo v verandni dvorani »Unio« in ne v Rokodelskem domu, kot je bilo sporočeno. Vse drugo ostane po objavljenem sporu. Pridite polnoštevilno 12. novembra ob 8 zvečer v »Unio«.

datni listi g. Rudolf Smersu, pravni referent OUZD, nato pa drugi kandidat odvetnik Stare Miloš in njegov namestnik vrhniški župan g. Hren. Tudi njihova izvajanja so zborovalci pozorno poslušali in jih večkrat prekinjali z odobravanjem.

V Dolu pri Ljubljani

Dol pri Ljubljani, 9. novembra.

Danes ob 15 popoldne je v Dol pri Ljubljani prišel dr. Anton Korošec, ki sta ga spremljala njegov namestnik na kandidatni listi za Ljubljano-okolico g. Rudolf Smersu in kandidat odvetnik Stare Miloš.

Ob prihodu v vas je dr. Korošca pozdravil predsednik krajevne organizacije JRZ g. Kuhar Franc in predstavniki soseske, nakar je bil sestanek z volivci in krajevnimi voditelji naše politične organizacije. Dr. Korošca in oba njegova spremljevalca so vsi navzoči navdušeno pozdravljali. Dr. Korošec je v lepo zasnovanem govoru razlagal pomen sedanjih volitev, politične razmere v državi in okrog nje. Dasi je govoril precej obširno, so mu navzoči pozorno sledili in z njegovimi izjavami v odobravanju in pritrditvah sodelovali. Vsi so bili veseli, da ga vidijo v svoji sredi in slišijo njegovo besedo. Za njim sta govorila še g. Smersu in g. Stare, ki je med drugim ob živem zanimanju vseh obnavljal spomine na šenčurske dogodke, ki so zaradi zagrozenosti nekaterih krajevnih močev tudi v Dolu močno odmevali. Končna sodba vse dvorane je bila, da se doba takih in nebo vpijočih krivic ne bo več vrnila. V Dolu je bila ta sodba že danes potrjena pred našim voditeljem, za vso državo pa bo potrjena na dan volitev s tem, da bomo vsi do zadnjega moža dali svoj glas za listo, na kateri je dr. Korošec.

V Št. Vidu nad Ljubljano

Št. Vid nad Ljubljano, 9. nov.

Nocoj ob 8 je imel v našem Ljudskem domu dr. Korošec volivni shod, za katerega je po vsem okoliščini ves dan vladalo živo zanimanje. Dasi smo za shod zvedeli že včeraj, je bila že precej pred osmo uro sicer prostorna dvorana nabito polna z obema strankama balkonom in galerijo vred. Ko je prišel dr. Korošec in stopil iz avtomobila, ga je množica, ki ga je pričakovala pred Domom, viharno pozdravila, nato pa se za njim vsula v dvorano. Z dr. Korošcem sta prišla tudi njegov namestnik na kandidatni listi g. Smersu Rudolf in drugi kandidat, odvetnik Stare Miloš, nekaj minut za njimi pa je prišel še vrhniški župan in namestnik na kandidatni listi g. Hren. Tako so bili v Št. Vidu zbrani vsi možje, ki so na kandidatni listi za okraj Ljubljano-okolico, z dr. Korošcem na čelu, ki je šel v viharjih navdušenja skozi polno dvorano na oder. Z obeh balkonov so se vsuli nani šopi cvetja, da je bil prizor zares veličasten. Na oderu ga je pozdravil predsednik krajevne organizacije JRZ g. Briški in po njegovih kratkih uvodnih besedah je povzel besedo dr. Korošec. Stal je na oderu in govoril preprosto in domače, kakor prijatelj prijatelju, dasi ga je poslušala nabito polna dvorana. Govoril je polno uro in razvil globoke misli o vseh vprašanjih, ki morejo zanimati treznega Slovence, ne samo volivca. Ko je naslikal položaj v državi in poudarjal močno državotvorno misel, ki so jo Slovenci v teku letošnjega poletja pokazali, je opisoval zunanepolitični položaj države, ki je po posrečeni politiki sedanje vlade tak, da ne daje nobenega povoda za zaskrbljenost, ki so jo bile deležne tolike pokrajine v Evropi. Dasi je bolj predaval kot pa govoril kakor govornik na volivnem shodu, se nihče v dvorani vso uro ni niti premaknil. Vsa množica ga je poslušala kot moža, ki mu iz vsake besede odseva veliko obzorje in zavest popolne sigurnosti. Pri posameznih mislih se je iz dvorane dvignil val odobravanja in navdušenja, potem pa je spet nastala zbrana tišina, v kateri se je slišala sleherna njegova beseda. Zaključil je s pozivom, naj 11. decembra vsi glasujejo za listo JRZ, da bo naše zastopstvo v imenu slovenskega naroda moglo čim več prispevati k utržitvi novih potov države, da bo trdna in je noben vihar ne bo mogel zamajati.

Ko je ob 9 končal svoj govor, je vsa dvorana zaorila v burnem odobravanju, z balkonom pa se je spet vsulo cvetje na našega priljubljenega voditelja. Nato so govorili še g. Smersu, Stare in Hren, nakar se je voditelj shoda g. Briški vsem zahvalil za udeležbo in pozornost. Razšli smo se v poznih večernih urah v tolažilni zavesti, da smo kot celota na pravi in varni poti, ki jo bomo dne 11. decembra v sto tisoč glasovih potrdili in utrdili s tem, da bomo vsi glasovali za listo dr. Stojadinoviča, v kateri je naše zastopstvo.

Ali smo kolonisti?

Naši javnosti je znano, da je pok. voditelj braskega hrvatskega naroda Stjepan Radić vodil dalje časa abstinenčno politiko, ker se s svojimi poslanci ni udeleževal parlamentarnega življenja v naši državi, kjer so sodelovali Srbi in Slovenci. V tistem času mi je ob priliki razgovora z njim v Zagrebu v »Hrvatski zajednici izjavil: »Pa kaj hočete Vi Slovenci, saj ste Vi vendar planinski Hrvati.«

Ta izjava pokojnega voditelja je zelo karakteristična, ker razkriva vso imperialistično miselnost radičevskega pokreta, ki je takrat poznal samo hrvatsko vprašanje, ni pa hotel poznati tudi slovenskega vprašanja.

Ze dejstvo, da je pok. Stjepan Radić vrgel na dr. Novčana, ki je v tistem času vodil slični pokret v Sloveniji, svoj anatema in ustvaril svoje organizacije kot Hrvat v Sloveniji, nam potrjuje, da je bila izjava pok. Radića resnejša, kot se je na prvi pogled zdelo.

Ali pok. voditelj Hrvatov, ki je bil naravnost genij v spreminjanju in prikrjevanju svoje miselnosti prilikam in stvarnim potrebam njegovega ljudstva, se je o praviem času otresele tega pogrešenega naziranja s tem, da je opustil vsak pokret v Sloveniji, šel v Belgrad in sodeloval v skupni vladi s Srbi in Slovenci.

Te miselnosti, ki je bila mogoče pok. Stjepanu Radiću potrebna je kot taktična preteza, pa se še niso otreli njegovi nasledniki.

Ali nam ne dokazuje tega markantno zadnji sporazum, ki ga je napravil dr. Maček s srbijansko združenjo opozicijo. Saj ni na njem niti enega podpisa Slovenca, dasi hoče ta sporazum urediti celo ustavno vprašanje, ki se tiče nas Slovencev ravno tako kot Srbov in Hrvatov.

Ali nam ne potrjuje to pogrešno imperialistično miselnost naslednikov pok. velikega voditelja Hrvatov dejstvo, da ima in da hoče imeti dr. Maček kot Hrvat v Sloveniji svoje organizacije, ki so centralizirane v Zagrebu in podrejene njemu kot voditelju.

Politika, ki jo hoče torej dr. Maček kot voditelj Hrvatov voditi napram nam Slovincem, je politika, ki bi jo mogel voditi napram planinskemu Hrvatom, nikdar pa dr. Maček te politike ne bi smel že kot voditelj Hrvatov voditi napram nam Slovincem, ki imamo svojo politično zgodovino in svoje kulturno življenje, ki se močneje razlikuje od hrvatskega, kot je razlika med hrvatskim in srbskim.

Mi spoštujemo dr. Mačka kot voditelja Hrvatov, spoštujemo bi ga tudi kot voditelja Jugoslovancov, zahtevamo pa od njega, da spoštuje tudi on našo slovensko individualnost, in se moramo odločno braniti proti vsaki imperialistični miselnosti, ki gre za tem, da postanemo Slovenci hrvatske kolonisti.

Danes voliti ali kandidirati na listi dr. Mačka pomeni zahtevati od nas Slovencev hlapčevsko miselnost, ki je ne more in tudi ne bo izbrisal izgovor tehnične kolaboracije.

Dr. Stefanovič Emil.

Osebnosti

Belgrad, 9. nov. m. V 3. skup. 1. stop. sta napredovala Alojzij Debeljak in dr. Gašpar Stojkovič, sodnika apelacijskega sodišča v Ljubljani; v 3. skup. 2. stop. je napredoval Vladimir Velušček, starešina okr. sodišča v Ljubljani. — Upokojeni so: Anton Avsec, sodnik okrož. sodišča v Ljubljani; Adolf Arko, ravnatelj kaznilnice pri okrož. sodišču v Ljubljani; Josip Kokot, pisarniški uradnik na okr. sodišču v Laškem; Viktor Nemec, višji pisarniški uradnik na okr. sodišču v Murski Soboti; Janko Selko, pisarniški uradnik na okr. sodišču v Ljubljani.

V 9. skup. so postavljeni za prometne uradnike na področju ljubljanske železniške direkcije: Mio Maglič, Jovan Orsič, Miloš Pajič, Josip Lenart, Vladislav Štrubelj, Franc Kocjan, Valter Sušteršič, Jožef Zagorec, Kazimir Vovk in Hazim Bajramović. — Upokojen je dr. Simon Dular, ravnatelj realne gimnazije v Kranju.

Nemški rekordi

Berlin, 9. novembra. AA. DNB: Major Gardner je postavil s svojim avtomobilom s 1100 kubnih centimetrov, ki ima novo aerodinamično karoserijo, več novih svetovnih rekordov. Na avtomobilski cesti pri Frankfurtu o/M. je prevozil tako imenovani letiški kilometer v 11,9 sekunde, to je z brzino 300,250 km na uro. Letečo miljo je prevozil v 19,3 sekundah, s čimer je dosegel hitrost 300,187 km na uro. Dosedanji svetovni rekord je postavil Gardner sam z 239,361 km na uro.

Berlin, 9. novembra. Pričakovati je, da bo v kratkem ustanovljeno ministrstvo za zračno obrambo. To ministrstvo naj bi organiziralo varstvo državnega ozemlja pred napadi iz zraka, in sicer po zgledu Anglije, katere odredbe so na tem področju v zadnjem času izzvale v Nemčiji veliko pozornost.

Spremembe predsednikov volišč

Belgrad, 9. nov. m. Državni odbor, ki je vrhovni volivni organ, je imel danes dopoldne sejo, na kateri je imenoval nove predsednike volišč v okrajih, kjer že imenovani predsedniki zaradi bolezni ali drugih nujnih ovir niso mogli prevzeti mesta predsednika volišča in ki so o tem obvestili državni odbor.

Za dravske banovine so izvedene sledeče spremembe: v litiskem okraju je določen v občini Stina za predsednika volišča Julij Korun, uradnik Privilegirane agrarne banke iz Ljubljane namesto Gustava Golje, odvetnika v Krškem. V brežiškem okraju v občini Dobova je določen za predsednika volišča Martin Garjanec, profesor iz Ljubljane namesto Ludvika Kokota, šolskega upravitelja v Dobovi. V okraju Maribor levi breg v občini Maribor-mesto je določen za predsednika volišča na 14. volišču Jože Podobnik, magistratni uradnik iz Ljubljane namesto Stanislava Fortuna, sodnega pripravnika iz Maribora. V občini Račna je določen za predsednika volišča na Kopanju Miha Benedičič, odvetniški pripravnik v Celju, namesto Vekoslava Riglerja, veterinarskega nadzornika v Ljubljani. V krškem okraju je določen za predsednika v občini Mokronog na volišču Mokronog-šola Franc Dolinar, magistratni uradnik iz Ljubljane, namesto Franca Čoša, starešine sodišča v Mokronogu. V laškem okraju je v občini Loka pri Zidanem mostu določen za predsednika volišča Jakob Petrovič, odvetnik iz Ljubljane, namesto dr. Petra Jereba, javnega notarja v Račah. V mursko-soboškem okraju je imenovan v občini Selo v Prekmurju na drugem volišču za predsednika volivnega odbora Vladimir Uršič, državni uradnik v Belgradu, namesto Franja Podbregarja, višjega svetnika v finanč. ministrstvu.

Tekom današnjega dneva je imel sejo tudi politični odbor ministrov JRZ. Razpravljali so o novih kandidaturah. V Belgrad prihajajo že sedaj poslanski kandidati JRZ, ki jih je sprejel na svojo listo pred-

sednik vlade dr. Stojadinović ter izročajo ministru dr. Kreku od sodišča potrjene kandidature.

Opozicija večjih sestankov danes ni imela. Značilno za razpoloženje ljudstva v Srbiji za opozicijo je včerajnji navdušen sprejem predsednika JRZ dr. Stojadinoviča v Šabcu v centru Mačve, ki je bila prejšnja leta vedno zelo opoziciji naklonjena. V Šabcu so včeraj številne množice povsod pozdravljale predsednika vlade in poudarjale, da je on prvi predsednik vlade, ki je obiskal te, svoječasno tako bogate kraje, ki so pa zaradi brezbrzičnosti prejšnjih vlad zelo zaostale in celo osiromašile. Številni govorniki so v svojih govorih poudarjali, da bodo vedno cenili delo sedanje vlade in se ji oddolžili s tem, da bodo navdušeno glasovali za vladno listo JRZ, katere nosilec je predsednik vlade dr. Stojadinović.

Da bi še preostali opoziciji dal poguma in jo spet malo dvignil, je danes odpotoval v Šabac sam šef demokratske stranke Davidović ter bo imel v Šabcu politično konferenco. Davidović bo ob tej priliki potrdil svojo kandidaturo v Bogatiču.

Belgrajske novice

Belgrad, 9. nov. m. V nedeljo, 13. novembra bo pod pokroviteljstvom belgrajskega župana odprta 11. jesenska razstava jugoslovanskih umetnikov. Razstavljal bo tudi znani slovenski kipar Lojze Dolinar.

Belgrad, 9. nov. m. Na dan premirja 11. nov. bo ob 11. dopoldne na zahtevu FIDAKA-a v prestolnici ustavljen ves promet za eno minuto. Na ta način bodo počastili spomin padlih borcev v svetovni vojni.

Belgrad, 9. novembra. AA. Minister za socialno politiko Dragiša Cvetković in pravosodni minister Milan Simonović sta zvečer odpotovala v Kruševac, kjer bosta jutri prisostvovala blagoslovitvi temeljnega kamna za palačo borze dela.

Uspeh Francove ofenzive

Gandesa, 9. nov. Prva narvarska divizija, ki prodira severno od včeraj zavzetega mesta Mora de Ebro, je zavzela važne dele gorovja Sierra de Perlas in prodrla 6 km severno od More. Krog okoli rdečih čet, ki so še na desnem bregu Ebra, se zaradi tega vedno bolj stiska. Rdeči se obupno branijo, zlasti mednarodne čete. Vendar njih položaj od dneva do dneva postaja bolj obupen. Francova letalstva je razbilo tudi most pri Flixu, ki je bil glavna dovodna žila za rdeče čete na desnem bregu Ebra. Noč in dan nadzirajo Francova letala reko in sproti preprečujejo gradnjo mostov in brvi čez reko. V Francovem taboru sodijo, da rdeči že tri dni niso dobili z levega brega ne hrane, ne streliva. Število rdečih čet, ki so stisnjene v koleno Ebra v pogorju Fatarellas, cenijo na 25.000 mož. V zadnjem tednu je bilo ujetih nad 4000 milicnikov.

Francova izjava

Uredniku »United Press« je Franco izjavil: Mi smo že dobili vojno. Ne prerokujem rad, toda rdeči se nahajajo v položaju obleganega mesta. Voditelji se seveda še ustavljajo, ker se še vedno dobe ljudje, ki se zanje puste pehati v vojno črto in ki tamkaj umirajo. Nikdar nismo imeli več tujcev v naši armadi kot 5%. Pred nekaj dnevi je odšlo 10.000 Italijanov, ki pa niso bili ne ranjeni in ne bolni, kakor je razglasil naš sovražnik, ampak krepki in polni zdravja, ko so odšli z bojšča. Odkar so odšli italijanski prostovoljci, je le še 2% tujcev v naši armadi. Obveščeni pa sem, da naš nasprotnik le z terorjem še drži svoje čete skupaj. Rusija nam ne

more napovedati vojske, kajti če bi sovjetska vlada dala ljudstvu orožje, bi prvi padel Stalin. Zato se boljševojevo vojskuje z drugimi državami s pomočjo svojih političnih komisarjev. Končno je izjavil Franco: Sprejeli ne bomo nobenega posredovanja, ker zločinci in njih žrtve ne morejo skupaj živeti.

Pet strelav na italijanskega princa

Milan, 9. novembra. AA. Stefani: Princ Luigi Alberico Frivulcio, ki mu je bilo 69 let, je bil sredi žrtve napada sredi ulice s strani neke ženske, stare kakih 40 let, ki je izstrelila nanj pet strelav in ga ubila. Atentatorka, ki se imenuje Marija Antoineta Lazzarini, je bila takoj aretirana. Pokojni princ je pripadal eni izmed najstarejših milanskih plemskih družin. Njegova žena je častna dama kraljice, njegova hčerka pa častna dama princeze Marije.

Senzacija v Sofiji

Opozicija prosi za sprejem pri kralju

Sofija, 9. nov. b. Najuglednejši voditelji opozicije in bivši ministri Cankov, Musanov, Giteev, dalje Pastuhov, Smilov in Danilov so poslali pisno carju Borisu, v katerem ga naprosajo, da jih skupaj ali posamezno sprejme v avdienco. V pisnu mu sporočajo, da ga želijo informirati o notranjem in zunanjem političnem položaju ter mu zaradi resnosti položaja priporočajo, da poveri upravo države oblasti široke nar. koncentracije.

Stern mesto Blücherja

Varšava, 9. novembra. b. Še vedno ni znana usoda nekdanjega močnega vrhovnega poveljnika sovjetske armade na Daljnem vzhodu maršala Blücherja. Vesti o njem si zelo nasprotujejo ter jih eploh ni mogoče kontrolirati. Vsem je le jasno, da je za vedno propadel zadnji kandidat za sovjetskega »Napoleona«. Določena je tudi oseba, ki ga bo nadomestovala, vendar pa z zelo omejenimi določkami. Naslednik maršala Blücherja je 38letni armadni poveljnik Gregor Stern. Ta mladi general je igral veliko vlogo že pri prenosni armade Daljnega vzhoda, ki se je izvedla lani. On je bil tisti, ki je izvedel čiščenje v sovjetski armadi potem, ko je pobegnil politični komisar Luškov na

Japoneko. General Gregor Stern je še pred odstavitvijo maršala Blücherja odstranil številne njegove sotrudnike. On je izdelal tudi načrt za razdelitev poveljstva daljnovzhodne armade v dve vojski. Sam je prevzel vodstvo ene izmed teh armad. On je bil tudi tisti, ki je pred kratkim vodil rusko vojsko proti Japoncem pri Čankufengju.

Knez Windsor se bo spraval z angleškim kraljem

Paris, 9. novembra. TG. Končna sprava med knezom Windsorjem in angleškimi kraljevskimi družinami bo izvedena na slovesen način jutri v petek zvečer ob priliki velike slavnostne prireditve na angleškem veleposlaništvu v Parizu. Na to prireditev pride brat kneza Windsorja knez Gloucester, ki se vrača s službenega potovanja po srednji Afriki. Povabljen je tudi knez Windsor in bodo ob tej priložnosti določili podrobnosti o povratku kneza Windsorskega nazaj v Anglijo, in sicer na željo kralja Jurija samega.

Palestine ne bodo delili

London, 9. novembra. AA. Havas: Angleška vlada je zavrnila načrt o razdelitvi Palestine. V Londonu bo v kratkem sklicana konferenca, ki se je bodo udeležili Arabci in Judje iz Palestine, prav tako pa tudi zastopniki držav okoli Palestine. Ta izjava je zapisana v Beli knjigi, ki je bila objavljena popoldne letošnjo z besedilom poročila Woodhove komisije, ki je vodila posvetovanja glede razdelitve Palestine.

Šah

Haag, 9. novembra. AA. DNB: Izidi drugega kola šahovskega turnirja so sledeči: Keres-Botvinnik remis, Fine je porazil Reehewskega, a Euwe Flohra. Partija med Kapablancu in Aljehtinom še ni končana.

Rim, 9. novembra: AA. Havas: Južnoafriška vlada je sprejela sklep, s katerim priznava italijansko cesarstvo v Abesiniji.

Morilec Jurij Sabukovšek priznal zločin

Umorjenka je Ivana Zakrajšek z Milanovega vrha pri Čabru

Celje, 9. novembra 1938.

Ze pri večerajšnji aretaciji Jurija Sabukovške v Zepini so bili štorski orožniki trdno prepričani, da je morilec neznane umorjenke aretiran. To njihovo mnenje je še bolj potrdil poskus samomora. Sabukovšek, kateremu so orožniki v gostilni Ropan v Ljubljani pokazali fotografijo umorjenke, ki leži v krsti, je prebledel in v tem momentu zaužil večjo količino arzenika. Ze večeraj so poročali, da so ga z reševalnim avtomobilom prepeljali v celjsko bolnišnico, kjer so ga zdravniki rešili. Sabukovšek je simuliral in se delal neumnega, zmešanega, zapostavljenega ter se je zgražal nad orožniki, ki so ga vklenili na postelji, da ne bi ušel, ter ga vso noč vestno strazili. Pri sinočnjem zaslišanju, odnosno pogovoru, se je Sabukovšek delal popolnoma nedolžnega in se zaklinjal, da je poštenjak, ki ga poznajo povsod in ima sama dobra priporočila iz Francije, da se mu godi krivica, krivica tudi njegovi ljubici Apoloniji Sovincevi v Zepini. Zatrjeval je, da je to najboljša ženska ter je ni mogel prehlaviti, češ da je zanj boljša, kot je bila njegova žena, ki je, kakor je lagal, že umrla 1935 v Franciji, boljša celo kot njegova mati. Pri pogovoru je bil popolnoma miren, zapletal pa se je v protislovja, ki so vsem dala jasno sliko, da je on morilec. Ze sinoči je izpovedal, da se je usodnega večera okoli 9. zvečer vračal skozi Čret v Zepino. Na vprašanje, kje je dobil torbico, uro, plašč, kožuhovinarstvo, odgovoril, pa je zatrdil, da je našel na poti ob Voglajni. Posebno zanimivo ga je bilo poslušati, ko je pripovedoval, kako je »smuglalec« denar čez mejo, ki ga je imel naloženega v neki banki v Franciji. Trdil je, da je šel skozi Jesenice, ko pa so ga vprašali, če je šel čez Bohinjsko jezero, je prav tako pritrdil.

Priznanje

Kakor smo že omenili, so Sabukovška orožniki vso noč strazili v celjski bolnišnici. Neutrudljivi orožniki poveljnik Mekinda in narednik Letik sta medtem zbrala ves material, slike, pisma, in danes dopoldne sta prišla v celjsko bolnišnico. Sabukovšek je bil popolnoma miren. Poveljnik g. Mekinda mu je predložil fotografije umorjenke in tudi sliko mrtve, katero so mu že pokazali snoti. Sabukovšek se prav nič ni obotavljal in je takoj priznal, ko sta mu razložili po postelji 9 slik žive Ivane in sliko umorjene, da je on morilec. Okoli 11. dopoldne sta ga orožniki odpeljala na orožniško postajo na Krekovi cesti, kjer sta mu natančneje izprašala vest. Težko in potrto je odgovarjal na ostra vprašanja g. Mekinde, ki je Sabukovška tako spretno izpraševal, da je moral popolnoma vse priznati. Povedal je svojo težko zgodbo, kako je l. 1909. zapustil domovino in šel v Francijo za kruhom. V svetovni vojni je bil poklican v avstrijsko armado in je bil 4 leta na fronti v Galiciji. Po vojni je šel zopet v Francijo, nato pa v Nemčijo, kjer je živel do letos meseca marca. Doma je iz Dramelj pri Celju.

Neveste je iskal

† Ivana Zakrajšek

Pri današnjem zaslišanju je priznal, da živi njegova žena v Nemčiji. Letos meseca septembra, ko je bil uslužben pri zlatarju Korenu v Trbovljah, je dal oglas v »Jutro« in iskal nevesto z doto 10.000 din. Oglašilo se je več deklet iz Zagreba, Trsta, Ljubljane, Celja in drugod, ki so se želele spoznati z njim. Sinoči so našli orožniki pri njem 12 naslovov deklet, katera so mu pisala in ki jih je imel že v »evidenci«. Najbolj mu je ugajala 42 letna Ivana Zakrajšek iz Milanovega vrha pri Prezidu v Čabrskem okraju, rojena na Vrhniki pri Starem trgu, kjer žive njeni starši. Ko je dobil njeno ponudbo s sliko iz Ljubljane, kjer je Ivana služila, je takoj pisмено prošil za sestanek v Zidanem mostu, kjer sta se čez nekaj dni seznanila. Ivana je bila zadovoljna z elegantnim, četudi priletnim moškim, ki ji je obljubil, da ji ne bo treba več garati po službah ter da jo bo popeljal v Francijo in se z njo poročil. Sporazumela sta se, da prideta čez nekaj dni ponovno skupaj, da se natančneje pogovorita o nadaljnjem. 29. oktobra sta se zmenila, da prideta skupaj v Rajhenburg ob Savi, kar se je tudi zgodilo. Dekle, ki se je vnelo za Jurija, postavnega in še dokaj lepega moža, je zavilo vso obleko in vzelo s sabo vse težko prisluženi denar — nad 10.000 din. Istega dne sta se odpeljala iz Rajhenburga v Ljubljano. Na kolodvoru sta pustila v garderobi kovčega, nato pa šla prenočevati v gostilno Tišler v Ljubljani. Tu sta se zadržala ves naslednji dan in popivala do 31. oktobra. Teda dne sta se ob 6. uri zvečer odpeljala z osebnim vlakom v Celje. Sabukovšek je namreč dejal Ivanki, da mora po svojo obleko k teti, ki stanuje v Dramljah pri Celju.

Kako je umoril Zakrajškovo

V ponedeljek ob tri četrt na 9. sta se pripeljala v Celje. Med vožnjo sta se v posebnem kupelu ljubimkovala in pila pelinkovec, ki ga je Sabukovšek kupil v Ljubljani, da bi Ivanko upijani. Na vlaku je pelinkovec primešal tudi strupa, ki ga je nosil s sabo. Od celjske postaje sta šla skozi Aškerčevo ulico in pri Kmetijski družbi zavila po poti ob progah mimo cinkarne, šla mimo

kemične tovarne, hodila po desnem bregu Voglajne za Westnovo tovarno ter šla preko Westnovega mostu do kraja umora. Ivanka je bila že precej omotena od pelinkovca s strupom. Tu sta se nekaj časa ljubimkovala, nakar ji je ponudil še pelinkovca s strupom, da ga je izpila. Po njegovi izpovedbi je v eni minuti omedlela in padla po tleh. Sabukovšek nikakor neče priznati, da je Ivanko zadavil, vendar pa je vsak zagovor zamen, ker je komisija dognala in videla na Ivankinem vratu prstne odtiske in globok vtis puloverjeve vrvice, s katero jo je zadavil. Ko je Sabukovšek izvršil zločin, je pobral denar in torbico ter odšel k svoji ljubici Apoloniji v Zepino pri Vojniki, kjer ji je izročil 300 din in srebrno ročno zapestnico. Sabukovšek izpoveduje, da mu je Ivanka zapestnico sama ponudila, bolj verjetno pa je, da ji je uro snel z roke sam. K Sovincevi je prišel res okoli 10. zvečer. Denar sta po izjavi morilca s Sovincevo skrila v krompirju v kleti, nekaj denarja pa tudi zapravila.

V soboto je Sabukovšek odpotoval v Trbovlje in počakal tam do nedelje, ko se je pripeljala tja Sovine Apolonija. Z istim vlakom sta se odpe-

ljala na Brezje, kjer sta bila pri spovedi in pri obhajilu. V ponedeljek zvečer sta se oglasila v Ljubljani, vzela na kolodvoru v garderobi kovčega, nato pa se odpeljala v Celje. Zadnje dni je Sabukovšek bil v Zepini, kjer so ga večeraj orožniki presenetili okoli 1. popoldne, ko se je vrnil iz Nove Cerkve, kjer je kupal kravo za Apolonijo.

Ko so ga danes opoldne orožniki peljali na kraj umora, se je po mestu hitro razširila vest, da peljejo orožniki morilca. Vsak ga je hotel videti, vendar so ga orožniki iz previdnosti, da ga ne bi napadlo razburjeno ljudstvo, peljali po skrivnih ulicah na okrožno sodišče. Sabukovšek je bil zelo potrto. Popoldne so orožniki aretirali tudi Apolonijo Sovine. Zanimivo je, da sinoči Apolonija orožnikom vse zanikala, četudi je po izpovedbi morilca za vse dobro vedela. Orožniki bodo pozvedovali tudi v Rajhenburgu in v Trbovljah, kjer se je Sabukovšek potikal.

Vse priznanje štorskim orožnikom, zlasti poveljniku Mekindi in naredniku Letiku, ki sta tako postrtovalno zasledovala morilca. Priznanje pa tudi policijskemu agentu Ruprehtu iz Celja, ki je tudi ob istem času prišel na pravo sled.

Zagonetni umor pri Ptuj

Mladič ustrelen, ko je šel delat ženitbeno pogodbo

Ptuj, 9. novembra.

Danes rano jutraj so našli ravno na cesti na meji med občino Grajana in Sv. Urbanom poleg ceste, ki gre proti Grajskemu, mrtvo truplo, v katerem so spoznali 24 letnega Kaisersbergerja Matevža iz Gercice vasi, občina Slovenja vas na Dravskem polju. Ležal je z razprostrtimi rokami, z glavo nagnjen na desno stran, s prestreljenim srcem, obleka in koža pa sta bila močno ožgana. Kake 3 metre od trupa pa je ležal samokres 9 mm premera na 6 strel, od katerih sta bila dva izstreljena. Ko je šla nočjo ob 5 na mesto zagonetnega umora komisija, ki jo je vodil sodnik g. Anton Zupan iz Ptuja, so vašemu poročevalcu so-rodniki mrtvega povedali sledeče:

Snoči okrog 20 so našli na cesti proti Grajskemu pri hiši posestnika Ploja klobuk in kolo. Okrog 2 jutraj pa se je zaslizalo zamolklo streljanje. Vse to se je zdelo zelo sumljivo. Večera ob 15 popoldne je prišel k svojemu bratu Kaisersbergerju Francu, ki je posestnik, nekako pol ure od kraja zagonetne smrti, rajni brat Matevž. Šel je po

denar, ki ga je imel v bližini dobiti za vole. Bilo je okrog 6000 din, ki jih je imel v stari listnici. Zvečer okrog 20 se je odpravil proti domu svoje neveste A. F. iz Gaj, čeprav mu je njegov brat to branil. Rajni Matevž se je nameraval v kratkem poročiti in je hotel iti danes v Ptuj delat ženitbeno pogodbo. Za spremljevalca pa se mu je ponudil Slavko Kosi iz Mestnega vrha pri Ptuj, s katerim so pri bratu Francu popivali. Na razpoljo sta se po izpovedi Kosija oba ločila. Kosi je krenil proti domu, medtem ko je rajni sam nadaljeval pot. Kaj se je potem zgodilo, še ni znano. Zanimivo je, da mrtvec ni imel poleg sebe ne listnice, ne denarja, in tudi samokres, ki so ga našli poleg njega, ni bil Kaisersbergerjev. Truplo je ležalo okrog 400 m od kraja, kjer so našli klobuk in kolo. Ustrelen je moral biti iz neposredne bližine, kar pričata zelo ožgana obleka in koža. Po vseh znakih sodeč gre za roparski umor, kar bo natančneje ugotovila preiskava. Kosija in še neko drugo osebo so orožniki aretirali. Truplo rajnega so prepeljali na njegov dom, kjer bo jutri razlešeno. Vsi z velikim zanimanjem pričakujejo izida preiskave.

Kaj bo s starim mariborskim pokopališčem

Maribor, 9. novembra.

»Slovenski Narod« je prejšnji teden posvetil pozornost staremu mariborskemu pokopališču sredi mesta, o katerem je mestni svet mariborski sklenil, da bo 1. januarja l. 1940 opuščeno, interese pa pozval, da do tega časa, če to želijo, odstranijo nagrobne spomenike in poskrbijo za prevoz zemskih ostankov svojih mrtvih sorodnikov. Vsi spomeniki, ki do tega časa ne bi bili preneseni drugam, preidejo v last mariborske stolne in mestne župnije, ki je lastnica pokopališnega zemljišča. Kakor je Mariborčanom znano, je sklep o opustitvi pokopališča že storil takrat še nemški mestni svet l. 1914, ki je dobo pokopavanja omejil na 40 let, slovenski občinski svet pa je to dobo toliko skrajšal, da je mogel l. 1940 pokopališče opustiti. Torej je že bivši nemški občinski svet, menda l. 1908, uvidel, da pokopališče ne spada več v mesto, čeprav je takrat Maribor bil neprimerno manjši kakor danes in je zato potreba po odstranitvi toliko večja. Ker je zemljišče, na katerem je staro pokopališče, last mariborske mestne župnije, bo torej župnija zemljišče, edino cerkvena na teritoriju župnije, mogla uporabiti za svoje, kar bo vsak priznal, velike potrebe. Kakor že omenjeno, bo vsem interesentom dana priložnost, da bodo zemske ostanke rajnih in spomenike prenesli na novo mestno župnijsko pokopališče na Tezmem, dana bo pa tudi možnost, da se prenesejo na druga pokopališča. Na ta način bodo vsi zemski ostanke in spomeniki, za katere se bodo interese pobirali, ohranjeni. To velja tudi za grobove odličnih slovenskih mož, ki na tem pokopališču počivajo, kakor Tomšičev in Slomskov grob. Usoda slednjega je v veliki meri odvisna od izida cerkvenega procesa za proglasitev Slomskega blaženim. Če bo izid pozitiven je brez dvoma, da bodo Slomskovi ostanke preneseni drugam, v negativnem primeru pa se bo tudi našel Slomskovim zemskim ostankom dostojen grob.

K temu vprašanju se je sedaj oglašil »Slovenski narod« in med drugim tudi zapisal, da »o se na vse svete na pokopališču zbirali podpisi proti opustitvi pokopališča, da je radi teh podpisov prišlo v Maribor več potnikov tudi iz Nemčije, zlasti iz Gradca (torej Nemcev). Nato pa nastopi proti opustitvi pokopališča in predlaga, naj bi mestna občina dogovorno z mestno župnijo ob 20 letnici države sedanje pokopališče proglasila za javen kulturni muzej, s katerim bi Maribor med drugim pridobil na »prijateljskem sožitju vseh narodnosti«.

Tako torej: Pri »Narodu« vedo, da bo po opustitvi pokopališča zemljišče uporabljeno za župnijske namene. Pri »Narodu« tudi vedo, da bo smotljivi izrazi pokopališnega zemljišča po mestni župniji edelil velik cerkveni in verski razmah v območju stolne in mestne župnije in vsega Maribora, zato so si izmislili intrigo, s katero bi hoteli ovirati edino pravilni razvoj tega vprašanja. V svojem

članku najprej poudari, da »o v Maribor prispeli Nemci, da bi s svojimi podpisi protestirali proti opustitvi pokopališča, nalo pa ugotavlja, da bi »o proglasitvi sedanjega pokopališča za javen kulturni muzej, v katerem bi bili ohranjeni spomeniki, Maribor pridobil na prijateljskem sožitju vseh narodnosti. Ker »narodovci« nikakor ne želijo novega verskega in cerkvenega razmaha v Mariboru, »o se zatekli k Nemcem po pomoč. Nemcem hočejo med vrticami dopovedati, da je opustitev starega pokopališča napad na njihove pravice in na spomin njihovih rajnih. Pa »Narodovci« računih bi potem Nemci pri akciji proti opustitvi pokopališča pomagali vsem tistim našim liberalcem, ki bi mestni župniji radi preprečili smotno izrabo njene lasti. »Narodova« hudobija, drugače njegovega pisanja ne moremo imenovati, je tliko večja, ker Nemci vedo, da je sklep o opustitvi pokopališča napravil že nemški mestni svet in da torej opustitev pokopališča pod slovenskim mestnim svetom ne more biti izraz nepietetnega razpoloženja do pokojnih Nemcev, ki na tem pokopališču počivajo. Taka je »Narodova« morala, da skuša Nemce dobiti za sodelovanje pri akcijah, ki naj ohranjajo in utrdijo položaje starega svobodomiselstva.

Z železnim drogom ga je ubil

Celje, 9. novembra.

Nocoj so orožniki pripeljali v zapore okrožnega sodišča v Celju posestnika od Sv. Florijana pri Rogatec Drogenika. Ubil je namreč 55 letnega delavca Franca Sutterja iz Cerove pri Rogaski Slatini. Do boja je prišlo takole: Ko je šel Sutter k svoji ljubici Tereziji Galun pri Sv. Florijanu, je šel mimo Drogenikove hiše blizu Sv. Florijana. Bil je precej vinjen. Prišel je do Frelihove hiše, kjer je prišel na vso moč kričati in klicati Dro-

»Živo orodje« Vsi vemo, kako je naše delo odvisno od orodja. Tudi naše telo ima svoje orodje: zobe. Zato jih moramo ne le varovati, pač pa, kakor z vsakim orodjem, tudi skrbno ravnati z njimi. Predvsem jih moramo čistiti in pravilno negovati. Za pravilno nego dragocenega orodja — zob — pa bi morali rabiti kvalitetno zobno pasto, kakor je Chlorodont. Domači proizvod.

Novi rudarski glavar v Ljubljani

Te dni je prevzel posle rudarskega glavarja v Ljubljani novi rudarski glavar g. inž. Čuček Ernest. Novi rudarski glavar se je rodil 7. januarja 1887 pri Sv. Lenartu v Slovenskih goricah. Po dovršeni srednji soli v Mariboru je odšel na rudarski visoko solo v Pribramu na Češkem.

Službovati je začel v Mezici. Od tam je prišel kot komisar na drž. premogovnik Velenje, kjer je imel težavno nalogo, da uredi razmere in odpravi zmedo, ki je nastala po svetovni vojni, ko se je porajala naša Jugoslavija. To nalogo je rešil v vsestransko zadovoljstvo in je po 3 mesecih postal ravnatelj rudnika. Iz Velenja ga je služba vodila na drž. premogovnik v Kreki in od tam v Bukinje pri Kreki. Na vseh teh mestih je pokazal izreden smisel in razumevanje svojega poklica. Povsod je stremel za tem, da dvigne tehnični nivo svojega rudnika, na drugi strani pa je skrbel za delavca, kateremu ni hotel biti samo ravnatelj, temveč mu je skušal biti oče. Dokaz njegovega prizadevanja za napredek naših drž. rudnikov je nova moderna separacija železne konstrukcije v Bukinju, zgrajena za časa njegovega službovanja na tem premogovniku.

Iz Bukinja je prišel ponovno v Velenje. Tudi tukaj je prijel za delo z njemu lastno sistematičnostjo. V teku njegovega ravnateljstva v Velenju je postal velenjski premogovnik v tehničnem pogledu vzor vsem drž. rudnikom in je še danes po njegovi zaslugi tehnično najbolj izpopolnjen od vseh državnih rudnikov v državi. Novemu g. rudarskemu glavarju se ima Velenje tudi zahvaliti za svoje obratovanje sploh, ki mu ga je zagotovil s tem, da je vložil vse svoje sile v gradnjo velenjske kalorične elektrarne.

Ko je tako tehnično izpopolnil velenjski premogovnik in zagotovil z novo elektrarno njegov obstoj, ga je poklicala dolžnost na novo službeno mesto v Bosno, in sicer na rudnik železa v Ljubijo. Z isto ali pa morda še z večjo vneto kot na vseh dotedanjih mestih se je lotil tudi tukaj zboljšanja prilik tako v tehničnem kot tudi v splošnem pogledu. Uspeh ni izostal. Rudnik Ljubija je dosegel maksimum svoje dotedanje produkcije. Skrb za delavstvo je najlepše pokazana v tem, da je bila zgrajena sodobnim zahtevam ustrezajoča nova bolnišnica, v koloniji so zrasle lepe nove delavske hiše, zgrajene so bile kopalnice, v vso kolonijo je bil uveden red in snaga.

Vsa leta njegovega službovanja so nepretrgan niz vztrajnega in uspešnega dela, ki ga je opravljal skromno, ne išoč pri tem pohvale, in samo z željo, da na svojem mestu čedeja človeka, kar se mu je tudi v polni meri posrečilo.

Najlepše priznanje za njegovo delo so mu uspehi njegovega službovanja kakor tudi zupanje odgovorne službe rudarskega glavarja v Ljubljani, v kateri mu želimo, da jo opravlja z istim uspehom kot vse dosedanje svoje službe.

Kino Kodeljevo tel. 41-64

Samo še nocoj ob 8. uri najbolj napet kriminalni film

Usodni diamant

Znižane cene!

Zrtve luninega mrka

19 letna Fekonja Ljudmila, dninarica v sanatoriju na Vurbergu, je 7. t. m. zvečer zlezla na grajski zid, da bi laže opazovala lunin mrk. Poleg zidu je visok hrast, na katerega je deklica splezala. Kar nenkrat se je odlomila suha veja in deklica je padlo v globčino nad 8 m. Dobila je hude notranje poškodbe in so jo morali pripeljati v pujsko bolnišnico.

Most čez Muro so začeli graditi

Slatina Radenci, 8. nov.

V Slatini Radencih je bilo zadnje tedne kljub pozni sezoni še vedno živahno. Izredno lepo okto-brsko vreme je zadržalo številne goste in privabilo še nove, ki so poleg priznanih prednosti slovitega zdravilišča uživali še edinstvene lepote očarljive jesenske narave.

Nad Radenci krajkuje Kápele, 3000 m visoka gorica, najvišja med sosedami. V Kápele se je severovzhodni odraščel Slovenskih goric še enkrat vzpel nad vso prelepo okolico, da je kot mogočen mejanik postavil temelj znani cerkvi, ki je vidna skoraj iz vsake gorice naše vzhodne Štajerske in Pomurja. Od Kápele se nudi krasen razgled po vinskih gorah tja proti Sv. Duhu, Sv. Antonu in na vzhodu po Slovenski krajini do Bodoncv in še dalje od Murke Sobote, ki je v zračni črti komaj 9 km daleč. Letošnja trgatve okrog Kápele se je v veliko zadovoljstvo in veselje vinogradnikov končala v trajno lepem oktobrskem soncu, ki je pozlatilo žlahtno grozde, da je ponekod doseglo 18 odstotkov sladkorja. Ze 10 let ni bilo tako ugodne trgatve okrog Radene, so izjavili vinogradniki.

Ko je potihnila pesem veselih vinogradnikov po goricah, pa se Radenci niso pogrezili v mirno jesensko tišino kakor prejšnja leta. V ta lepi košček slovenske zemlje na robu Panonske nižine se je naselil nemir s trušcem, kakršnega prinaša moderna gradnja. Med Radenci in Petanji, ki so vsej naši domovini znani po odlični radenski in petanjski mineralni vodi, so namreč pred kratkim pričeli graditi velik železobetonski most čez Muro. S tem mostom bo Slovenska krajina dobila prepotrebno zvezo s Štajersko.

O mostu čez Muro se je govorilo in razpravljalo že deset let. Leta so minila v pričakovanju, pa ni bilo nič. Šele zadnja leta je banovina pokazala razumevanje za potrebe Slovenske krajine, ko je Prekmurje v novem banu g. dr. Natlačenu našlo svojega velikega prijatelja in zagovornika. Ze številke nam zgovorno pričajo, da se potreba Slovenske krajine danes posveča velika pozornost, saj ji je v zadnjih letih banovina nakazala na račun hidrotehničnih in cestnih del nad 9 milijonov dinarjev, medtem ko je prej prejela v 17 letih samo 2 milijona dinarjev.

Rajveselili so se ljudje tudi in onstran Mure, ko so slišali, da je potrjena licitacija za gradnjo petanjskega mostu, in nestrno so pričakovali, kdaj bo gradbeno podjetje »Slograd«, ki je ponudilo za izvršitev najnižjo vsoto, pričelo z gradnjo. V začetku oktobra so bili zastavljeni krampi in udarjeni prvi temelji za veliko gradnjo. Takoj pod zdraviliščem Radenci so v smeri ceste proti Muri posekali gozd, ker bo šla nova cesta v ravni smeri proti Petanjem, tako da bo odpadel sedanjih ovinek, ki vodi do broda. Na posekanem prostoru so se kmalu dvignili profili za novo cesto, ki bo dvignjena za tri metre. Navozili so material za gradnjo, pripeljali stroje in jih pognali v tek, da je zabrela dolž ob Muri radostna pesem o delu in zaslužku. Zal podjetje za enkrat ni moglo zaposliti več kakor 45 delavcev, ki se gnetejo na ozkem torišču, da bo delo na gradnji propustov na novi cesti čimprej gotovo. Iz vse okolice prihajajo ljudje gledat, kako napredujejo dela. Vreme je gradnjo naklonjeno, zato bo že pred zimo napravljen velik korak pri izvršitvi vseh del, ki bodo trajala dve leti.

Apolonija Sovinc — pobegnila

Ogabnosti zločinskega uboja pri Celju čedalje hušje

Celje, 9. novembra.

Ze sinoči je bila Apolonija Sovinc, ko so jo zasliševali orožniki, zelo nervozna. Je pa še junake zadrževala, da ne ve popolnoma ničesar o umoru, tako da so jo orožniki izpustili na svobodo. Danes popoldne sta se odpeljala poveljnik Mekinda in narednik Letik v Zepino, da bi preiskala Sovincevo hišo in prišla do denarja. Bila sta presenečena, ko sta zvedela, da je Apolonija že popoldne zginila od doma in pustila doma le sina Jožeta, ki pa ničesar ni vedel o svoji materi, kam je šla. Orožnika sta najprej preiskala vso hišo, nakar sta šla v klet, kjer je Jurij skrnil v krompir denar. Premetala sta nad vagon krompirja in čisto na dnu sta našla pločevinasto škatlo.

Odprla sta jo in našla v njej v zavitem papirju 1000 dinarske bankovce, štiri bankovce po 500 din in 36 bankovcev po 100 din, skupaj torej 6500 din. Denar sta vzela s seboj in ga bosta izročila sodišču. Preiskava je trajala pozno v večer. Orožniki so do 7 zvečer čakali na Apolonijo, ki pa se ni več vrnila. Zaradi tega so bile razposlane takoj orožniške patrulje, da jo izsledijo. Upamo, da bo Apolonija kmalu v rokah pravice. Nadaljnjo preiskavo v Trbovljah in Rajhenburgu bo vodil narednik Letik, ki je markantna orožniška osebnost. Letik je pred leti razkrinkal umor na Trsatu in po več letih umora aretirati morilca Godina, ki se je vrnil iz Amerike, kamor je zbežal po umoru. Razkrinkal pa je tudi več vohunov na Trsat.

Socialno skrbstvo slovenskih mest

Zupani slovenskih avtonomnih mest so na svojem sestanku 24. septembra v Ljubljani sklenili, naj se socialni referenti sestanejo vsaj po enkrat na leto k razpravi o perečih vprašanjih socialnega skrbstva, ko naj pregledajo in primerjajo tudi uspehe socialnega dela slovenskih mest.

Socialni referenti vseh štirih slovenskih avtonomnih mest so se zato 26. oktobra sestali v Mariboru in obdelali v največjem soglasju vse točke zelo obširnega dnevnega reda ter tem točkam dodali še nekaj važnih sklepov, ki naj veljajo za smernice bodočega sodelovanja pri prizadevanjih za manj premožne sloje prebivalstva.

Sklepi konference se tičejo deloma spremembe sedanega stanja socialnega skrbstva mest, deloma izpolnitve ter tudi sporazuma glede enotnega izvajanja. Tako je bilo sklenjeno, naj vsa štiri slovenska mesta v bodoče sestavljajo socialne proračune na enak način, kar bo omogočilo najlažje primerjanje socialnega dela posameznih mest. Pri sestavi proračunov naj mesta posvečajo posebno pažnjo mladinski socialni pomoči. Ugotovljeno je bilo tako naglo naraščanje socialnih potreb mestnega prebivalstva, da bodo mestne občine prisiljene v prihodnjih letih k zvišanju svojih izdatkov za socialno skrbstvo.

Važno vprašanje je tvoril problem zaposlitve brezposelnih, predvsem pa onih, ki so pristojni v podeželski občini, in v zvezi s tem vprašanjem tudi prispevek banovine k dohodkom mestnih bednostnih skladov. Prav tako važna je tudi enotna ureditev rednih podpor, ki za pridobitno delo nesposobnim pogosto ne zadostujejo za preživljanje.

Prav pomembna in poučna je bila tudi debata o beračenju, ki je dokazala nujno potrebo, naj oskrbo beračev prevzamejo občine. Z milodari in sploh s nepotrebnim podpiranjem beračev si občine sami nalagajo nova bremena, ker si zunanjji berači po gotovi dobi v mestih pridobijo domovinsko pravico ter s tem povečajo socialne izdatke mesta, ki jih morajo naposled kriti le občani sami.

Razprava o nezdruženem dotoku podeželskega prebivalstva v mesta je ugotovila, da je ta dotok predvsem špekulativnega značaja in v glavnem ne izvira iz gospodarskih potreb mesta, da bi bili n. pr. podeželski delavci zaposleni v industrijah ali drugje. Zato zahteva korist mest, da se dosegljive podeželskega prebivalstva, ki večkrat propade v mestu, omeji z zakonitimi določili.

Posebno poglavje socialnega skrbstva mest je skrb za zdravljenje tuberkuloze. Vedno bolj se kaže potreba skupnega sanatorija za tuberkulozne, ki ga naj ustanove mesta. Nujna je tudi ureditev plačevanja bolniških stroškov za odprto kiro tudi za zaprtjo tuberkulozo. Za zdravljenje siromašnih bolnikov je pa prav pereče tudi vprašanje izenačenja bolniških stroškov v banovinskih bolnišnicah s stroški v državnih bolnišnicah.

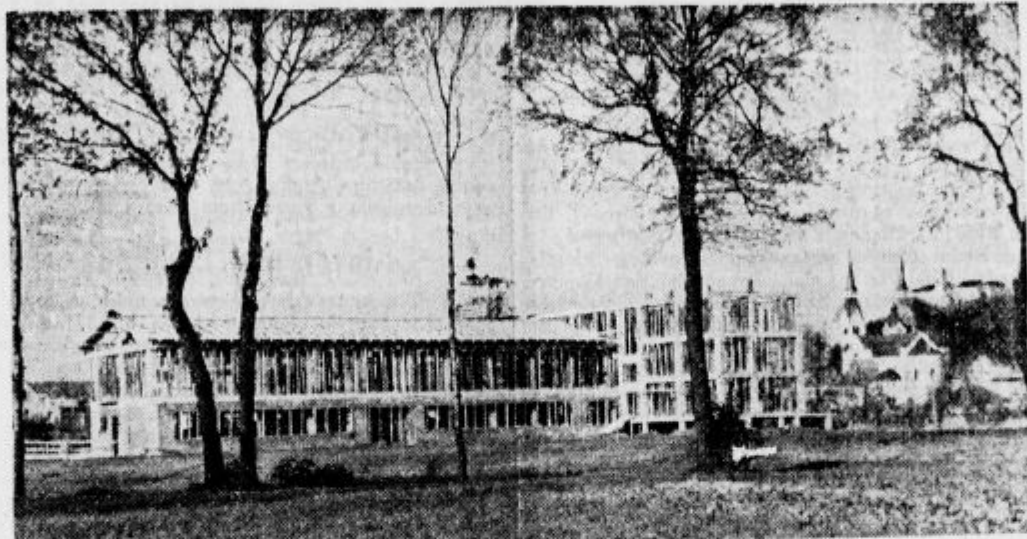
Zaradi važnosti mladinske socialne pomoči morajo naša mesta pri sestavljanju proračunov predvsem razmišljati tudi o ureditvi lastnega vzgajališča za zanemarljivo mladino.

Za kritje stroškov socialnega skrbstva naših mest naj se uvede prisilna socialna davščina in naj bi z njo prenehale vse dosedanje prostovoljne zbirke.

Poleg tega so socialni referenti razpravljali še o raznih drugih poglavitih svoje stroke, kjer se je tudi pokazalo, kako potrebni in koristni so taki sestanki. Razmere vseh štirih naših avtonomnih mest so si v socialni strukturi zelo podobne, zato pa mora tudi zboljšanje in lečenje teh razmer biti za vsa ta mesta urejeno na enoten način. Je tudi mnogo potreb, ki jih bodo mogla mesta s skupnim delom lažje doseči, kakor pa posamič. Ker je ta prvi sestanek popolnoma uspel, se bodo taki sestanki redno ponavljali. Na podlagi izkušenj o praktični izvedbi sklepov tega sestanka bodo slovenski mestni socialni referenti poglobili delo prihodnjih sestankov, da bodo gotovo zelo plodovito vplivali na razvoj socialnega skrbstva naših mest.

Mesto Maribor je referente sprejelo prav gostoljubno in jim omogočilo uspešno razpravljanje, hkrati je pa pri ogledu svojih lepih socialnih ustanov pokazalo, da v resnici vzorno skrbi za svoje revne občane.

Otroško zavetišče v Trnovem že pokrivajo

Konec meseca julija so začeli v Trnovem graditi mestno otroško zavetišče, ki bo po svoji notranji ureditvi in opremitvi kar najbolj sodobno urejeno. Graditev je prevzelo stavbeno podjetje Emil Tomažič iz Ljubljane, ki je zidarska, železobetonska in betonska dela pri zgradbi prevzelo za okrog 1.000.000 din. Zgradba je zgrajena v tako imenovanem skeletnem sistemu in je prejšnji teden delavstvo že praznovalo likof. Sedaj stavbo pokrivajo in bo v nekaj dnevih tudi streha na-

pravljena. Stavba ima obliko velike črke T. Pri čimer je en krak dolg 44 m in širok 8 m. Ta del zgradbe je dvonadstropen. V sredi tega kraka pa se naslanja drugo krilo, dolgo 48 in široko 14 m, ki pa je le enonadstropno. Ze sedaj je videti, da bo stavba zelo močnata in da se bo lepo prilegala lepi trnovski okolici. Celotna ureditev zavetišča, ki bo dograjeno in opremljeno prihodnje poletje, pa bo stala okrog 2 in pol milij. dinarjev.

Avtomobil dvakrat treščil v drevo

Celje, dne 9. nov.
Ni še dolgo tega, ko se je pripetila pod Tremerjem smitna avtomobilska nesreča. Snoci okrog tri četrti na 11 pa je zadela nesreča 28-letnega soferja Goloba Lovra, uslužbenega pri tovarnarju Eilertu Ernestu v Mariboru, in 28-letnega mesarskega mojstra g. Vovka Andreja iz Celja. Snoci okoli pol 9 je odpeljal Golob Lovro z DKW avtomobilom nekega zagrebškega profesorja iz Maribora, katerega je moral peljati na Zidani most, da je profesor dobil pravico zvezno z brzovlakom. — Golob je kljub gosti megli pripeljal profesorja na Zidani most brez vsake nesreče. Ko pa se je vračal po cesti ob Savinji proti Laškemu, je postala megla tako gosta, da ni videl niti 10 korakov naprej. V Laškem se je ustavil in po večerjal. Tu se je seznanil s celjskim mesarjem 28-letnim Vovkom Andrejem, ki je bil v okolici Laškega po opravkih. Ker je bil Vovk namenjen v Celje z vlakom, ga je Golob povabil na avtomobil, s katerim sta se takoj odpeljala proti Celju. Megla je bila zelo gosta. Na nekem ovinku pri Tremerju je treščil avtomobil v drevo s tako silo, da je Vovk pri karambolu z glavo prebil debelo šipo in mu je pogledala glava skozi. Dobil je hude poškodbe na glavi. Golob, ki si je pri karambolu zlomil levo nogo, je bil še toli močan, da je takoj zapeljal Vovka v celjsko bolnišnico, kjer so mu nudili prvo pomoč, nato pa se je Golob odpeljal

naprej proti Mariboru. Proti polnoči pa je postala megla še gostejša in tako je okoli pol 12 ponoči Golob še enkrat treščil z avtomobilom v neko drevo na ovinku pri kapeli na Zg. Hudini pri Celju. Avtomobil je prevrnilo in ga vrglo v jarek. Hudo poškodovanega Goloba so našli v jarku, ko je stokal od bolečin. Bil pa je še pri zavesti in celo ponudil nekemu fantu 50 din, da je šel v Celje po reševalno postajo. Celjski reševalci so bili kmalu na Hudini in so odpeljali Goloba v celjsko bolnišnico. Odpeljali pa so tudi pokvarjeni avtomobil na dvorišče celjskega županišča.

Ugotovljeno je, da sta bila Vovk in Golob popolnoma trezna ter je karambol pripisati zgolj gosti megli.

Morilec Vilman izročen sodišču

Jesenice, 9. novembra.
Danes jutraj je v spremstvu policijske eskorte bil izročen sodišču v Kranjski gori tovarniški delavec Vilman Janko, ki je v nedeljo zvečer malo pred polnočjo iz vojaškega revolverja ustrelil svoje dekle, pletiljo Marijo Jekovec. Vilman je v policijskih zapisih na Jesenicah naročil za pogreb umorjene venec. Včeraj je bil na policijski zaslišan. Zaslišani sta bili tudi dve neposredni pričji Braje Alojzij, ki je prvi prišel zavezo javiti na policijsko stražnico na Javorniku in oddal Vilmanov revolver, in Pucelj Barbara. Iz izjave vseh treh je razvidno, da je v nedeljo popoldne Vilman na cesti srečal Jekovec in sta se pogovarjala, da bi kam šla. Ker Jekovec ni mogla iti z njim, je Vilman sam odšel v gostilno Mulej. Pozno zvečer pa opazi, da je v sosednji sobi v tej gostilni Jekovec v družbi s Pucelj Barbaro in Braje Alojzijem. Vilman od kraja ni hotel iti v to družbo. Pozneje je vendar šel tja in prinesel s seboj liter vina. V tem času je nekajkrat izpil kozarec vina do dna. Po policijski uri se je vsa družba napotila v smeri proti domu Vilmana. Med potjo se je Vilman kar naenkrat zgrudil, tako da so se vsi prestrašili. Niso vedeli, ali je to od pijanosti ali mu je prišlo slabo. Pucelj je stekla nazaj v gostilno po kozarec vode. Toda tudi voda Vilmanu ni veliko pomagala. Dvignili so ga na roke in ga nekaj časa vlekli. Nato je Braje Vilmana naložila na hrbet in ga nesel proti domu. Pred svojo hišo je Vilman družbo povabil k sebi. S seboj so imeli tudi štiri steklenice piva in so to pili. Jekovec se je odstranila iz družbe in šla ven. Za njo je šel tudi Vilman in se vrnil pred Jekovecovo. Priče ne morejo povedati, ali je Vilman prinesel ob tej priliki revolver iz sosednje sobe, in seveda tudi ne vedo, kaj sta se z Jekovecovo pogovarjala. Ko se je vrnil, se je vznak ulegel na posteljo. Ko je stopila k njemu Pucelj Barbara, je rekel: »Kadar imam koga v grifu, prideš vedno zraven.« Medtem je prišla Jekovecova in tudi Vilman je vstal in sedel na posteljo. Ko so točili kozarce in je šlo nekoliko čez, je Pucelj rekla: »To bo pa za krst.« Vilman je zavpil: »Tiho hodi!« in segel po revolver, ki ga je imel skritega v postelji. V naglici je nameril na Jekovecovo in oddal strel iz bližine komaj pol metra. Jekovecova se je takoj zgrudila. Braje je pa skočil k Vilmanu in pograbil revolver ter mu ga iztrgal. Ko je Pucelj zavpila, je rekel Vilman: »Saj ji nič ni, saj se samo tako dela.« Ko je pa od bližje pogledal in opazil kri, je spoznal, da jo je smrtno ustrelil. Braje je takoj od-

Dajte nam, dajte nam...

dajte nam to, kar nam je všeč, kar naša narava zahteva. Nam je treba čiste kopeli v nežni peni, kakršno daje terpentinsko milo »Oven«. Perite nas z milom »Oven«, ki nam daje svežost prijetnega vonja.

Najden vtopljenec

Dne 6. t. m. so našli v Budini pri Ptujju naplavljeno truplo moškega srednjih let. Komisija je v njem spoznala 54-letnega Kosmača Leona, policijskega nadzornika v pokoji, stanujočega v Mariboru, Magdalenska cesta 71. Kakor je znano, je Kosmač dne 18. oktobra ob 12 z državnega mostu v Mariboru v duševni zmedenosti skočil v Dravo, kjer je utonil.

Naši železničarji

Glavna skupščina
Klubov železničarjev JRZ

V nedeljo, dne 6. t. m. je bila v etrankinih prostorih v Belgradu glavna skupščina klubov železničarjev in brodarjev JRZ, katere se je udeležilo okrog 150 delegatov iz vse države. Klub železničarjev iz Slovenije so na skupščini zastopali predsednik kluba Pavle Masič, podpredsednik Poničar Ciril in tajnik kluba Cimperman Viktor.

Skupščina je s posebnimi brzojavkami pozdravila predsednika stranke g. dr. Milana Stojadinovića in oba podpredsednika g. dr. Korošca in g. dr. Spaho.

Iz poročil in izjav posameznih delegatov je bila skupščini podana slika razmer, v katerih se nahajajo železniško osebje in politične situacije, s katero morajo računati merodajni krogi in železničarji.

Temu stanju odgovarjajoče je skupščina sprejela resolucijo, ki se predloži Glavnemu odboru stranke JRZ in predsedstvu stranke g. dr. Milanu Stojadinoviću, g. dr. Korošcu in g. dr. Spahu.

Pri izvolitvi nove uprave so bili soglasno izvoljeni v novo kreirano vodstvo kluba g. senator Tričković, g. Kulenović Fahrija in g. Masič Pavle. Za predsednika centralnega odbora pa je bil izvoljen g. inž. Borisavljevič. Nad centralnim odborom je postavljena nova instanca vodstvo kluba, ki bo v bodoče edino tvorilo zvezo med klubom in glavnim odborom stranke, s čimer je omogočeno pravilno poslovanje v politični stranki, kjer je klub kreiran kot posvetovalni organ za železniška in železničarska vprašanja.

Skupščina je pokazala, da železničarji pravilno razumevajo program JRZ in bodo pri predstojih volitvah oddali svoje glasove za listo predsednika g. dr. Stojadinovića.

Sloveske delegate je sprejel v soboto minister g. dr. Krek. Sprejeti so bili tudi v prosvetnem ministru. V ponedeljek 7. t. m. jih je sprejel še generalni direktor g. inž. Gjurič. Ob tej priliki so se obravnavala pereča vprašanja železniškega delavstva in osebja ter potrebe, ki jih bo potrebno čimprej upoštevati in rešiti.

V Št. Vidu pri Stični grade vodovod

Št. Vid pri Stični, 9. novembra.

Ze nad mesec dni gradi v Št. Vidu higienski zavod vodovod. Nad 40 let smo se potegovali zanj. Naše kapnice in vodnjaki ob času suše skoraj popolnoma odpovedo. To smo občutili zlasti letos, ko je bilo tako suho poletje. Studence imamo v obližju samo tri. Iz studenca »pri Maklenovcu« sedaj napeljujejo vodo, katero bo električni motor 39 m visoko potiskal. Čez 900 m je iz položnih cevi. Delo pa počasi napreduje, dasi je pri kopanju jarkov zaposlenih okrog 40 delavcev, ker je skoraj povsod treba razstreljevati za jarek, kamor polagajo cevi. Ves spodnji Št. Vid, tako imenovani »Stari trg«, je v kamenju. Ker je vreme ugodno, delajo lahko vsak dan. Ako bo šlo po sreči, bomo ob novem letu že pili vodo iz Maklenovca.

Dr. Švajger Drago

specijalist za bolezni ušes, nosa in grla
se je preselil na Aleksandrovo c. 10.
Ordinira od 10—12 in od 3—1/2 ure
Telefon 32-19

Svečana sprejem predsednika vlade dr. Milana Stojadinovića v Sabcu ob priliki otvoritve nove kemične tovarne »Zorka«.

Huda prometna nesreča

V ponedeljek 7. novembra zvečer je vozil s precejno brzino po banovinski cesti v Guštanju—Dravograd tovorni avto (prevažalec »Motor Oel«), last g. Golja, tovarnarja iz Dravograda. Na mestu, kjer se je v teku zadnjih let zgodilo že več nesreč zaradi ostrega ovinka, precejšnega klanca in zelo ozke ceste (tu stoji ob cesti na čeri, ki se zaleda v reko Mežo, tudi spominska kapelica na neko smrtno nesrečo), je hotel šofer avtomobila naglo rezati ovinek. Pri tem je zavozil preveč na desno, kjer je vozil z motornim kolesom tudi s precejno brzino g. Brezovnik Simon iz Šmartna pri Slovenjem Gradcu. Ker se

ta ni mogel izogniti bolj na desno — na tej strani ceste je namreč železna ograja, pod njo globoko pa teče Meža — je prišlo do trčenja. G. Brezovnik je obležal nezavesten na licu mesta v mlaki krvi. Pozvali so takoj avto Rdečega križa iz Guštanj, ki je ponesrečenca prepeljal v slovenjegraško bolnišnico. Ugotovilo se je, da ima zlomljeno roko in nogo, na glavi hude poškodbe, po obrazu in vsem telesu pa praske in podplute. Njegovega na istem motornem kolesu, zadaj sedečega spremljevalca pa je v loku vrglo čez avto na drugo stran ceste, a se mu k sreči ni zgodilo nič hudega. Le majhne praske po rokah in glavi je odnesel.

Stroge kazni za nož in revolver

Ljubljana, 9. novembra. Mali kazenski senat pod predsedstvom s. o. s. g. Rajka Lederhase je danes izrekel strožje kazni za junake noža in revolverja.

Ločeni livar Anton Završnik, stanujoč v Spodnjih Pirničah, je prav nasilen človek. Pred okrožnim sodiščem je bil najprej 20. avgusta lani obsojen zaradi zločina ropa na 10 mesecev strogega zapora. Na priziv državnega tožila je ljubljansko apelacijsko sodišče kazni Završniku zvišalo na 2 leti in 10 mesecev robove, katero kazen prestopa v mariborski moški kaznilnici. Završnik je lani spomlad napadel Ivana Rotarja v Tacnu, ga podrl s silo na tla in mu vzel 120 din. Državni tožilec pa je Završnika sedaj obtožil še prestopa lahke telesne poškodbe. Še pred tem ropom, 15. maja lani, je z nožem oklal delavca Cirila Veharja, ranil ga je laže na več mestih. Mali senat ga je danes sodil zaradi teh lahkih poškodb. Završnik se je izgovarjal s silobranom. K razpravi sta ga iz Maribora privedla dva orožnika. Mali senat je prvotno sodbo razveljavil in mu sedaj kazen povišal na 3 leta in 2 meseca robove.

Kavčič Egidij, mizar, je 25. marca ob policijski uri v gostilni Jerneja Cerarja v Volčjem potoku izžival domače in gozili. Ko so ga hoteli odstraniti iz gostilne, je potegnil revolver in streljal. Najprej je zadel Ivana Cerarja v levo krako, nato pa Antona Cerarja v leva prsa nekaj centimetrov pod srecem. Kroga je zadaj obtočila in je zdravnik niso še izvlekli. Anton Cerar je notranje krvavel in se je v prsnem košu nabralo 1 liter krvi. Poškodba je bila smrtno nevarna. Pred senatom se je Kavčič izgovarjal na silobran, da je bil najprej napaden, navajal pa je tudi, da je dedno obremenjen in da je bil več let v umobolnici. Zdravniki izvedenci so izjavili, da je obtožen hudo živčno razdražljiv, toda za dejanje odgovoren. Mali senat je Egidija Kavčiča obsodil na 1 leto in 2 meseca zaoznanja, to je kazni, ki jo mora obsojenec zaradi svoje živčne bolezni prestopati v posebnem zavodu pod mnogimi olajšavami. Branilec dr. Peršin je prijavil proti sodbi revizijo in priziv.

Maribor

M Maribor pred volitvami. Mariborski mestni konskripcijski urad, ki vodi volilne imenike, je svoje delo dokončal in je vse reklamacije, potem ko jih je pregledal reklamijski odbor, dostavil sodišču, ki bo dokončno odločilo. Volilnih reklamacij je bilo 1192, od tega za vpis 593 in za izbris 595, za razne popravke 59. Reklamijski odbor je vse reklamacije, razen v petih primerih, ugodno rešil. Če bo sodišče vse reklamacije odobrilo, bo pri predstojećih volitvah v Mariboru 10.011 volivcev. Leta 1935 jih je bilo 11.252, leta 1931 pa 9375. Leta 1935 je bilo število volivcev zato tako visoko, ker so takrat bili v mariborske volivne imenike vpisani tudi delavci iz železniških delavnic. Te so pri občinskih volitvah izbršali ter jih prisodili pristojnim občinam desnega mariborskega okraja. Kakor prejšnja leta, bo tudi tokrat v Mariboru 15 volišč, eno od teh za državne nameščenice, ki službujejo v Mariboru, stanujejo pa izven mesta.

M V cerkvi presv. Rešnjega Telesa je red službe božje naslednji: Ob delavnikih sv. maša ob 6.30, ob nedeljah in praznikih prva maša ob 6.30, druga (obnem dijaška) ob 9. Vsak četrtek ob pol 8 zvečer bo molitvena ura. — V cerkvi je še nekaj sedežev na razpologo. Stane vsak 200 dinarjev. Naročite si ga in tako podprite cerkev!

M Umetniško razstavo pripravljajo v prvi polovici decembra mariborski slikarji: Musič, prof. Jirak in prof. Kos.

M Sestanek salezijanskih sotrudnikov bo v nedeljo, 13. t. m. ob 3 popoldne v stolnem župnišču. Govoril bo g. dr. Josip Valjavec.

M V Ljudski univerzi predava jutri zvečer prof. Stanko Bunc o nastanku in razvoju slovenskega jezika.

M Peki so si ustanovili nabavljialno zadrugo. Včeraj je bil v Mariboru sestanek mariborskih pekarskih mojstrov, na katerem so si ustanovili svojo nabavljialno zadrugo. Potom te zadruge bodo sedaj mariborski peki na veliko dobavljali za sebe moko, kvas, kurivo in druge potrebščine.

ZAHVALA. Družina Tihel se iskreno zahvaljuje vsem, ki so spremlili našega Milana na zadnji poti, zlasti g. Mastinsku in Fantovskemu odseku na Pobrežju.

M Davne zadeve. Dne 15. sept. poteče skrajni rok za plačilo v IV. četrtletju zapadle zgradnine, pridobnine, pavšalnega davka na poslovni promet in luksus, rentnine, družnega davka in vojnine s pripadki ter II. polletni obrok zemljarine.

M Najemniki bodo zborovali. Društvo stanovanjskih najemnikov ima v nedeljo, 13. t. m. v Gambirnovi dvorani zborovanje članov. Na dnevnem redu je vprašanje najemnin za stanovanja in za poslovne lokale.

M Krstina predstava bo v mariborskem gledališču v soboto, 12. t. m. zvečer. Upričorila se bo igra iz sodobnega kmečkega življenja v Slov. goricah: »Prevarac«. Delo je napisal mladi mariborski pisatelj Standerker.

M Posnemanja vredno. Keramična industrija v Petrovčah je novo se urejajočemu mariborskemu muzeju darovala vrsto kameninastih in porcelanastih izdelkov iz druge polovice 19. stol.

M Roparski napad na starinarja Pukla je bil dobro pripravljen. Včeraj smo poročali v »Slovenec« o drznem roparskem napadu na mariborskega starinarja Fr. Pukla, ki uživa sloves zelo premožnega moža. Oba mlada možka, ki sta napad izvršila ter ugrabila Puklu 500 din, so ljudje prišli ter izročili policiji. Napadalec sta 23-letni dalavec Rajko Švigel z Raketa ter 20-letni dalavec Stanislav Renko iz Dolnje Lendave. Oba sta napravila prebrisani načrt za napad na Pukla. Vezela sta, da je Pukl precej premožen. Napisala sta mu dopisnico v nemščini, v kateri ga vabita, naj se zgleda v ponedeljek zvečer v trgovini Fijavž v Jadranski ulici poleg Magdalenskega par-

ka, ker gre za važno kupčijo. Priprčana sta bila, da bo Pukl prišel ter bo prinesel s seboj tudi večjo vsoto denarja. To mesto je za napad zelo pripravno, ker je precej na samotni. Napadalec sta čakala v zasedi in ko je Pukl, katerega sta očividno morala poznati, prišel, sta planila nanj ter mu vzela aktovko. Pukl je aktovko, v kateri je imel 500 din, tako čvrsto držal, da mu je ostal v roki ročaj. Roparja pa se uspelega poskusa nista dolgo veselila, ker so na Puklove klice prihiteli ljudje ter so oba razbojnika po razburljivem zasledovanju ujeli.

M S kolesom v ograjo. Pri Sv. Rupertu v Sloveskih goricah se je zaletel s svojim kolesom v obcestno ograjo 22-letni hlapec Franc Korošec ter je obležal z zlomljeno desno roko ter hudimi notranjimi poškodbami. Prepeljali so ga v mariborsko bolnišnico.

Gledališče

Cetrtek, 10. nov. ob 20: »Boccaccio«. Red C. Petek, 11. nov.: Zaprt.

Celje

c Poroka hčerke celjskega župana. V torek popoldne sta se poročila ob pol 12 v opatijski cerkvi v Celju hčerka celjskega župana gđ. Marija Mihelčič, in sodnik okrožnega sodišča v Ljubljani g. dr. Ivan Šketa. Mlademu paru iskreno čestitamo!

c Redni članski sestanek poverjenstva železničarskega kluba JRZ v Celju bo v nedeljo, dne 13. nov. ob 10 dop. v Domu v Samostanski ul. Na njem bosta poročala o sedanjem položaju odposlanca kluba iz Ljubljane. Od strani članstva pričakujemo polnoštevno udeležbo.

c Pogreb pokojnega Viktorja Luhna, posestnika v Liscach pri Celju, bo danes ob 4 pop. iz mrtvašnice na mestnem pokopališču. Sv. maša zadušnica bo v petek, 11. novembra ob 7 zjutraj v župni cerkvi svetega Daniela. Naj v miru počiva!

c Nova kolonija na Vipoti. Društvo mestnih uslužbencev je pod agilnim predsednikom g. dr. Podpečanom kupilo posestvo in hišo na Vipoti in ga letos lepo uredilo za počitniško kolonijo, predvsem za revne otroke. Gornji prostori poslopja so preurejeni v spalnice, spodnji pa v kuhinjo, shrambo in jedilnico. S kolonije je krasen pogled po laški kotlini, posebno očarljiv pa je pogled po temnih mestnih gozdovih.

c Zaradi utaje in zoperstavljanja orožnikom 6 mesecev strogega zapora. Pred tričlanskim senatom okrožnega sodišča se je včeraj dopoldne zagovarjal 23 letni Podpečan Rudolf iz Stranice pri Konjicah. Podpečan je bil obtožen, da je utajil najdeno stvar in sicer medeno škatlo z daljnogledom, ki jo je našla njegova sestra na cesti, ga prodal, pri aretaciji pa se je zoperstavljal orožnikom. Sodišče ga je obsodilo na 6 mesecev strogega zapora.

c Znan prijatelj ture lastnine pod ključem. V Bukovju, v sodnem okraju Kozje je lansko leto bilo okrađenih več kmetov. Izginili so iz hiš predvsem jopiči, žepne ure, verižice, čevlji, sploh obleka. Orožniki so prišli na sled 26-letnemu Belini Antonu, ki je bil osumljen teh tatvin, in ga izročili okrožnemu sodišču v Celju. Sodniki so ga obsodili na 4 mesece strogega zapora. Belina je kazen sprejel.

Ptuj

Umrl je 76 letni davčni upokojenec Salamon Franc iz Ptuja. Pokojnik je bil dolga leta godbenik pri mestni godbi, ki mu je na njegovi zadnji poti igrala žalostinke.

Nesreča. Pri gostilničarju in posestniku Potočniku Martinu v Bretju pri Ptujtu so popravljali te dni gospodarsko poslopje. Naenkrat se je zrušil dimnik na hlapca Karo Franca, starega 23 let. Stisnilo mu je prsni koš in je poškodba smrtonovarna.

Zenina svoje sestre oklal. S. J., doma blizu Ptuja, je nasproval, da bi se njegova sestra poročila z nekim njegovim znancom I. J. iz Vavreje. Bil je tako hud na ženino, da ga je v nedeljo zvečer brez vsakega prepira napadel z nožem. Zadal mu je štiri globoke ureze; dva po obrazu, tako, da ima I. J. prerezan nos in gornjo ustnico, in dva ureza po levi roki. Poškodovanec se zdravi v ptujski bolnišnici.

Tatvina. 18 letni Preložnik Konrad iz Krčevine pri Vurbergu je služil pri najemniku Muršcu Jožetu v isti vasi. Dne 2. t. m. je slišal, ko je gospod rekla ženi, da je v suknu na zidu denar. Ko so vsi odšli na delo, je fant ukradel iz sukne 5 komadov po 500 din in jih dal v lonec ter zakopal 700 m daleč vstran od hiše v zemljo. Ko sa pogrešili denar, je gospodar takoj osumil njega in ga prijavil orožnikom, katerim je vse priznal.

Kamnik

Klavnica bo še ta teden pod streho. Delo pri gradnji nove klavnice je šlo izredno hitro izpod rok in danes stoji ob Bistrici pri novotrškem mostu velika zgradba, ki bo te dni dobila streho. Temelje za novo klavnico so morali postaviti globoko, ker je zemlja ob Bistrici večinoma navoženno cestno blato. Zdal bo treba še zavarovati obrežje, čeprav zaenkrat še ni nevarnosti, da bi Bistrica ogrozila klavnico. Zidarska dela pri gradnji klavnice je izvršil stavbenik iz Mengša, mizarska dela pa je prevzel mojster Miha Mejač iz Kamnika.

Drogerijo dobimo v Kamniku. Občinski odbor je priznal lokalno potrebo za drogerijo, ki jo ba odprl g. Stane Aparnik na Šutni. To bo obnem prva drogerija v kamniškem okraju.

Javor pod Ljubljano

Velika je lansko leto pisalo neko časopisje o gospodu Jerneju Klinecu, ki je bil 37 let župni upravitelj na Javoru. Po njegovem prizadevanju se je sezidala nova lepa cerkev sv. Ane na Javoru. Skrbel je za izobrazbo ljudstva. Čez 30 let je učil v zasilni šoli z velikim uspehom. Temeljito je popravil župnišče. Sploh se je vsestransko trudil za blagor in napredek Javorčanov. Lanska grda gonja v gotovem časopisju proti njegovi častitljivi osebi, kakor da bi bil morilec, ga je potrla. Zadel ga je možganska kap. Koncem prejšnjega meseca se je preselil v svojo rojstno župnijo Vače. Zelimu mu, da bi se njegovo zdravje kmalu zboljšalo.

Sava pri Litiji

Na splošno željo se ponovi akademija v Domu sv. Nikolaja prihodnjo nedeljo ob 15. Spored isti kot 6. novembra. Začetek po prihodu ljubljanskega vlaka. Po končani prireditvi prosta zabava. Domači in sosedje dobrodošli!

Kandidati JRZ

Na konferenci JRZ v Aleksincu je bil soglasno za kandidata tega okraja izvoljen minister za socialno politiko in ljudsko zdravje Dragiša Cvetković. Namestnika si bo sam izbral pozneje.

V Nišu bo na listi JRZ kandidiral tamošnji župan Dragutin Zivković, njegov namestnik pa je Vlakjo Stojanović, delavec železniške delavnice v Nišu.

Iz kmečke Danske

Kopenhagen, 4. novembra.

Prav za prav bi moral zapisati København, kajti res ne vem, zakaj bi naj imenovali dansko prestolnico z nemško označbo, zlasti ker Danci prav nič ne nagibajo k Nemcem, temveč — razen k svojim severnim sosedom seveda — v prvi vrsti k Angležem. Edino, kar sliči na severno Nemčijo, je pokrajina: valovita in pa skrbno obdelana ravnina.

Svetlobna reklama na kaki »Vestervoldgade« tu ni prav nič manj bajna nega na Fridrikovi cesti v Berlinu, izložbe so še elegantnejše nego »Unter den Linden«, gozdovi po Danskem so prav tako skrbno gojeni kot po Nemčiji (Bog se usmili naših gozdov!), polja še intenzivneje obdelana in splošno blagostanje je večje. In vse to so dosegli Danci brez vprav militaristične organizacije, z demokracijo. Sicer sem videl tudi tu, če nekaj spomenikov, ki predstavljajo menda kakšno kronano ali nekronano vojskake (v Berlinu so vsi tri kralji nastali s spomeniki kraljev in cesarjev, maršalov in generalov), vendar so Danci že pred leti uvideli, kako nesmiselno je oboroževanje za majhne države ter so dosegli z intenzivno ljudsko izobrazbo ter demokracijo isto, kar skuša danes dobiti Nemčija z narodno socialistično strogostjo. Nemčija dela in gara, si prizguje od ust in se je odrekla vsakemu svobodnemu uveljavljanju osebnosti, dočim se veseli majhna Danska polne svobode (tudi sovjetske liste lahko kupiš tu na ulici) ter živi pri tem ceneje in sijajno. Dočim so Nemci še pred nekaj dnevi proglašali v vagonu moj občajni domači kruh za »šartelje«, sem pa tu dobil kruh, debelo namazan s surovim maslom, »da bi ga še angelčki jedli, če bi imeli želodček, kakor bi dejala moja žena. Cena je za naše razmere še vedno precejšnja, vendar pa za neprimerno boljše kvaliteto izdatno nižja nego v Nemčiji.

S tremi besedami bi lahko označil Dansko, to tipično deželo malih kmetov, kakor se takoj predstavi tujcu: svoboda, kultura, blagostanje. In vse troje je v najtesnejši organski zvezi, kar je najboljši dokaz, da gre lahko prav zelo dobro tudi brez policajstva (tu nimajo redki policaji ne revolverjev, ne pendrekov in ne kakih sabelj). Toda temelj vsega je kultura. Danca namreč ni dvignil upravni uradnik (bodi politični, bodi strokovni), temveč duhovnik (Grundtwig) in učitelj. Toda — mi bo odvrnil kdo — Dancem je lahko, ker imajo v Angliji sijajen trg. Ni res! Še pred dobrim pol stoletjem je bil to majhen narod pri bednih kmetičkov in trg so si morali šele s silnim trdom poiskati in ga ohranjati s popolnoma konkurenčno kvaliteto svojih izbornih pridelkov, a pogoj vsega je bila in je neverjetno visoka

ljudska kultura, v kateri je prav tako globoka smotnost.

Končni cilj Nemcev in Dancov utegne biti nekako isti, le da se Danci pri doseganju tega cilja niso nikoli odrekli svobodi osebnosti, ki je nedvomno tudi ogromna dobrina zase in tudi pot do tega cilja je v enem pogledu ista, namreč organska vzgoja človeka kot takega.

Tudi brez »farske gonje« in svobodomiselnega »naprednjaštva« je resnična naprednost prav lepo dosegljiva, kajti nobenega dvoma ni, da je Danska ena najnaprednejših držav na svetu. Da »naprednjaštva« v našem smislu tu ne poznajo in ne oklepajo cerkve v kak etatizem, kakor v Hitlerjevi Nemčiji, naj služi dejstvo, da so mi položili zvečer v hotelu na nočno omarico — Sv. pismo in molitvenik. Kaj bi dejali, če bi se dogodilo kaj takega v »pobožnjaški« Sloveniji. Da, in s takim »srednjeveškim« čtivom na hotelskih nočnih omaricah je postala Danska to, kar danes je. Toda — o strah in groza za naše naprednjaštvo in nacionalno politeligenco: Ko sem prišel naslednje jutro v hotelsko restavracijo k zajtrku, mi prijazna natakarcia pove, naj nekoliko počakam, kajti sedaj bo — služba božja. Pogledam na koledar, ne, niti nedelja ni, temveč ponedeljek. In res, v restavraciji je bila zbrana vsa hotelska služničad in vsi hotelski gostje, mladina, dame in gospodje. Zadoni harmonij in s pobožno zbranostjo je zapelo vse psalm, nato je bila desetminutna pridiga, govoril je civilno oblečen gospod, in končno zopet psalm. Vse je pri »službi božji« sodelovalo s precej drugačno pobožnostjo, nego jo v vidimo v naših podoželskih cerkvah. In vendar se Danska trenutno še ni zadušila v »klerikalni temi«, niti ne kaže, da bi se v bližnji bodočnosti.

Veronauk je tudi sicer poleg jezika in domače zgodovine temelj vsega danskega vzgojnega sistema. Vzgojnega, pravim, kajti kakor v Nemčiji, gre tudi tu predvsem za formiranje človeka kot takega in ne toliko za formalni pouk. In tu tiči tista ogromna razlika med severom in našim — diletantizmom. Gundtwig je najprej vzgojil novega danskega človeka. Opravila sta svoje najprej učitelj in duhovnik in šele na tako solidno osnovo je mogel potem trajno graditi tudi agronom, dočim pri nas šepa ravno zato, ker ni te smotne osnove. In ker je osnova taka, potem je tudi razumljivo, da je privatna iniciativa tako silna. Za naše razmere nekaj naravnost nepojmljivega je dejstvo, da so n. pr. vse nižje kmetijske šole brez izjeme — zasebne in da imajo tudi kot take silen uspeh, menda ni treba še izrečno poudarjati. Enako so zasebne seveda tudi vse svetovnoznane ljudske visoke šole.

Siromaka so okradli

Škocijan pri Turjaku.

Še nam je v spominu, ko so listi poročali v juniju o siromašnem puščavniku, ki živi v Škocijanu. Nad 50 let je ta zanimivi samotar živel po Hrvaškem v gozdovih — sedaj na starost pa se je ubogi siromak vrnil v domači kraj, kjer samotari, zapuščen in brez sredstev. Njegov življenjepis je zelo zanimiv, ker zna mnogo povedati iz življenja tudi po tujni — saj zna več tujih jezikov. Sedaj stanuje v svoji rojstni hiši, ki je že skoraj podrti in je last drugih. Tam sredi gozda je njegov žalostni dom, v katerem stanuje sivi starček, zmruze in gladuje. Letos mu je obična kupila obleko, ki jo je siromak zelo potreboval. Vse je imel shranjeno v podrtim stanovanju. Tam mimo hodijo otroci v šolo in se je starček že večkrat pritoževal, da mu je to in ono zmanjkalo in da otroci hodijo v njegovo bomo stanovanje. Sedaj pa se je zgodilo nekaj tako sramotnega, da nam je težko opisati. Siromašni starček je okraden. Vzeli so mu še tisto edino obleko, ki jo je siromak imel; imel je še nekaj hrane, ki je istotako izginila. Kdo je storil to nesramno dejanje nad ubogim siromakom, ki ga pomiluje vsa okolica? Starček je prekritan, da so to storili otroci šolarji, ki so jim bile razmere pri njem dobro znane. Ob tej priliki se obračamo s prošnjo do usmiljenih src, da bi ubogemu siromaku pomagala s perilom in obleko. Darove pošljite kar na njegov naslov: Matija Usenik, Škocijan pri Turjaku.

Na občestvenem večeru

kot se je te dni vršil v frančiškanski dvorani, in sicer v prid najubožnejših župljanov frančiškanske župnije, je bil glavni del sporeda izpolnjen z glasbenimi nastopi. Vsekakor je ugodno, da se ta, dejali bi, najbolj poduhovljena umetnost goji v čim širšem krogu, da čim več ljudem posreduje ona doživljaja, v katerih je zasidrana prabit človeka, ki so pa v ostalem današnjemu človeku tako zelo odmaknjena, da pozabljajo povsem na to svojo prabit ter na nanjo vezane postavbe, zaradi česar se vedno globlje in globlje pogreza v poznano zdvojenost bolnih odnosov med ljudmi. Seveda gre pri tem za pravo umetnost, ki izhaja iz najčistejših sil; zato je prav, če se v takem podajanju združijo resne in zrele moči, da zaživi prava umetnost v pravem podajanju.

Privlačno je, da so se sešli tu v sodelovanje večinoma mladi ljudje, ki so se odločili posvetiti svoje moči posebej glasbeni umetnosti in ki se zato vanjo tudi resno poglobljajo. Res, da je zato vsaj za enkrat še izvenel ves nastop nekam plaho in začetniško. Toda delo in čas prinesele svoje, in za bodočnost so podani upl.

Trije mladi pevci so nam zapeli vrsto različnih pesmi. Ljudmila Polajnarjeva se je v petju oslanjala predvsem na čisto lepoto svojih tonov in zato je manj zaživel izraz. Stefanija Pavlovičeva prepričuje tudi predvsem s polnostjo glasu, ki se pa v višinah malce trga; prednaskanje je pogrešalo toplejšega zanosa. Prikupej je bil nastop mladega tenorista Lipuške. Neka prirodna preprostost in odkrita neposrednost je odlikala enako njegovemu prednaskanju, kot tudi glasovnemu oblikovanju. Začetniškemu petju bi bilo treba skrbne vzgoje, ker lahko požene v plodno rast.

Dve Mozartovi skladbi (simfonija c-dur, Serenada) pa je zaigral komorno zasedeni orkester pod vodstvom mladega J. Osane. Razumljivo je, da orkester, ki je bil priložnostno sestavljen, ni bil ravno zvočno ulit, niti ne prav prožen. Vendarle je izvedba pričala, da je bilo delo usmerjeno v resnobno umetništvo in da se je borilo za pravo lepoto — pa čeprav je primanjlo živiga ognja in podrobnih fines v oblikovanju. — V pogledu umetniške zakonitosti je pozitivno stremljenje zapustilo vseskozi dober vtis.

Škoda le, da je bil oder ves v zavesah, kar je ubijalo zvok, in pa da se klavir ni prav odzival, dasi je na njem gđ. Seifertova poskušala čim boljše izoblikovati svojo spremljavo. V. U.

Ker sem že pri tem, naj prav izrečno še podčrtam, kar sem zapisal že zadnjič ob priliki ankete o meščanski šoli: stremljenje vsega strokovnega šolstva na Danskem gre za tem, da vzgaja kmete, ne pa bodočih orožnikov, financarjev, pisaveč ali vsaj žal pri kakem javnem uradu, kar je pri nas šel tih ideal vsakega, ki je dovršil katerokoli strokovno šolo. Zato ljudske visoke šole in kmetijske šole niti kakih izpričeval ne izdajajo. Tudi Hitlerjeva Nemčija posveča prav temu vprašanju še prav posebno pozornost ter kratko in malo ne pusti, da bi vzgajala njena »poklicna šola« žandarje in financarje, temveč resnične kmete in zgolj kmete. Samo na ta način se je dansko kmetijstvo tako silno dvignilo. Tako na Danskem kot v Nemčiji vzgajajo strokovne šole predvsem kvalificirane delavce za dotični poklic, dočim je pri nas skoraj vsak, ki je poduhal kako šolo nad ljudsko, že »prenobel« za ročno delo. V tem dejstvu sem gledal tudi vso zgrešenost naše današnje meščanske šole, a avtoritarna Nemčija in demokratična Danska sta me v tem gledanju le še bolj potrdili.

Kaj na v naglici še povem o Danski? Podrobne strokovne rezultate svoje poti bom opisal na drugem mestu, raznih podatkov nešteti znamenitosti pa ne bom prepisoval iz raznih vodičev. Poudarim naj le, da je standard malokmetijske Danske za naše razmere prav baje, a cene za te kvalitete niso previsoke. Stanujem v Københavnu v skromnem hotelu. Človek naroči večerjo, ki ima določeno ceno (2.25 K), če ti pa ne zadostuje, je pa sredi restavracijske dvorane dolga miza, obložena za nas s prav praviljimi mizami jedli, od katerih si lahko še potem povrhu naložiš, kar in kolikor hočeš. Na Danskem je nad polovico malih kmetov (do 10 ha zemlje) in nadaljnjih 34% srednjih kmetov (10—30 ha zemlje), a prav velik del kmetov ima lastne avtomobile, npr. tranjščina njih domov se lahko kosa z domom vsakega našega srednjega uradnika in mnogo kmetov ima vseučiliško izobrazbo. Tudi socialni ugled kmetov je silno veliki. Vodja zasebne nižje kmetijske šole v Hillerødu je sin vseučiliškega profesorja, njegova gospa pa hčerka ministra. Da so kmečke hiše prav nastlane s knjigami in časopisi, ni treba še posebej poudarjati. Kmečki hlapec ima pa v našem denarju 1000 din mesečne plače ter seveda v svojo izborno oskrbo. Sicer je pa velika večina hlapcev le sinov drugih kmetov, ki gredo na večja in vzornejša posestva ne toliko služiti kot učiti se, da bodo vodili potem očetovo zapuščeno po čim najnaprednejših načelih. To misel je prevzela sedaj tudi narodno socialistična Nemčija. Tudi nam ne bi škodila, a najprej bi morali seveda imeti taka vzorna posestva.

Dovolj! Prihodnje dni bom pristovalno pouku na 2 ljudskih univerzah in na eni ljudski šoli, pa potem morda še o tem kaj, a najbrž že iz Hamburga. Fran Erjavec.

Ugoden razvoj državnih financ

Včeraj smo objavili podatke o naših državnih finančah v prvih 6 mesecih prorač. leta 1938-39, ki obsega dobo od aprila 1938 do septembra 1938. Dodatno navajamo še nekaj značilnih podatkov:

V prvih 6 mesecih proračunskega leta so znašali državni dohodki 5.948,4 milij. din (proračun za to dobo 6.090 milij. din, dohodki v prvih 6 mesecih prorač. leta 1937-38 5.653,7 milij. din). Po posameznih skupinah se razdele letošnji dohodki primerljani z lanskimi (v milij. din):

	6 mes. 1937-38	6 mes. 1938-39
splošni neposr. davki	777,94	408,7
posebni neposr. davki	422,4	408,7
izredni neposr. davki	72,0	80,3
trošarina	449,55	516,3
takse	580,4	628,0
carine	515,3	523,0
monopoli	1.039,46	1.074,34

Obdavčitev Italijanskih družb

Na kratko smo že poročali, da bo Italija uvedla nove davke na premoženja raznih družb. O tem davku prinašajo sedaj listi naslednje podrobnosti:

Pred leti, kmalu po devalvaciji lire je bil uveden poseben davek v Italiji, ki ga je morala nositi hišna posest v Italiji. Uvedba tega davka je bila utemeljena s tem, da so imeli hišni posestniki zaradi devalvacije lire direktne in indirektno koristi, zlasti v tem, ker jim je bila ohranjena polna vrednost premoženja. Nato je sledil davek, oz. odajda premoženja delniških družb (v lanskem letu). Ker pa velik del industrijskih in trgovskih podjetij ni bil organiziran v obliki delniških družb, je tako ta del ušel obdavčitvi. Da se ne bi godila krivica delniškim družbam, je sedaj tudi za trgovska in industrijska podjetja predpisana alična odajda premoženja. Za podlago niso vzeli investiranega kapitala v teh podjetjih, ampak davčno osnovo, oz. dohodek družb, ki so podvrženi obdavčitvi po stanju dne 5. oktobra 1936. Vsekakor temelji nova odajda na tedanji dohodnini teh družb, ki bodo morale na novo plačevati to odajdo. Davčna osnova za te družbe bo kapitalizirana v razmerju 100 proti 8 (torej 12,5%). Tako dobimo znesek vloženega kapitala in od tega je oddati enkrat 7,5%. Ta davek se lahko plača v obrokih, kakor je bila ta olajšava dana delniškim družbam. Obroki zapadejo vsaka dva meseca, skupno bo 18 obrokov, ki morajo biti plačani do konca leta 1941. (torej v treh letih). One družbe, ki plačajo davek v gotovini, dobe 8% popusta na celokupno vsoto, ki jo imajo plačati (kakor lani delniške družbe). Da bi se čim več podjetij poslužilo te ugodnosti, bo država preskrbela tem družbam menične kredite, da bodo spravile skupaj potrebno gotovino.

Obremenitev nedelnih družb je manjša kot obremenitev delniških družb. Pri teh družbah je bil davek vzet za kapitaliziranje v razmerju 5 proti 100.

Najnižja meja za obdavčenje je dohodek 10.000 lir. Ne nanaša pa se predpis o pobiranju novega davka na družbe, ki se ustanove od dne uveljavljanja vladnega odloka, dočim so bile tudi kasneje osnovane delniške družbe podvržene obdavčenju.

Računajo, da bo novi davek prinesel okoli 1,2 milijarde lir, dočim je davek pri delniških družbah bil ocenjen na 4—6 milijard lir. Manjši znesek davčnega odnosa, katerega pričakujejo, je v zvezi z dejstvom, da bo prišlo v poštev za novi davek samo okoli 120.000 družb od skupnega skoraj 1 milijona raznih družb, ki so podvržene dohodnini.

Plenarna seja Zbornice za TOI. V torek, dne 15. novembra 1938, se bodo sestali k zasедanju vsi štirje odseki Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani (trgovski, obrtni, industrijski in gostinski odsek). V sredo, dne 16. novembra ob 9 dopoldne, pa bo v dvorani Zbornice za TOI v Ljubljani plenarna seja, za katero je dnevni red tale: 1. Naznanila predsedstva. 2. Ob dvajsetletnici. (Kratek pregled zborniškega dela.) 3. Poslovno poročilo o delovanju zbornice v zadnjem polletju. 4. Razprava o zborničnem proračunu in sklepanje o pokriju proračunskih potrebščin. 5. Spremembe in dopolnitve zborniškega taksnega pristojbenika. 6. Spremembe pristojbin za zbornično razsodišče. 7. Imenovanje sodnikov pri zborničnem razsodišču. 8. Predlogi odsekov in zborničnih svetnikov.

Tečaj za notranjo arhitekturo v Ljubljani. Zavod za pospeševanje obrta Zbornice za TOI v Ljubljani priredi za mizarje, ki so dovršili delovodsko šolo ali strokovni risarski tečaj, tečaj za notranjo arhitekturo. Ta se bo vršil ob nedeljah od 8—12 dopoldne v prostorih Tehniške srednje šole v Ljubljani (vhod iz Gorupove ulice preko dvorišča) pod vodstvom strok. učitelja g. Franca Brenčiča in s sodelovanjem g. inž. arh. Gustava Ogrina in strok. učitelja g. Adolfa Dolaka. Tečaj se prične v nedeljo 13. t. m. Interesenti naj se prijavijo ob pričetku tečaja v predavalnici št. 10 v drugem nadstropju. Zamudniki se bodo sprejeli naknadno le po razpoložljivosti prostora.

Gradba cest v vrbski banovini. Iz 4 milijardnega posojila ter državnega cestnega sklada se bodo gradile v vrbski banovini naslednje ceste: Banja Luka—Gradiška in Banja Luka—Jajce za 80 milijonov din, Banja Luka—Bihac 15 milijonov in državne ceste skozi mesta 20 milij. din, tako da bo dobila vrbska banovina skupno 115 milij. dinarjev.

Nov honorarni profesor na Ekonomskokomercialni visoki šoli v Belgradu. Na Ekonomskokomercialni visoki šoli v Belgradu je postavljen za honorarnega profesorja kreditne politike g. Vojin Gjurić, upravnik Državne hipotekarne banke.

Borski rudniki bakra. V prvih 10 mesecih t. l. je znašala produkcija bakra v borskih rudnikih, oziroma topilnicah 32.927 ton (vključ daljšemu štrajku), dočim je znašala v prvih 10 mesecih lani 32.389 ton.

Poravnalno postopanje je uvedeno o imovini Zupeveca Franca, neprol. trgovca z mešanim blagom v Ljubljani, Florijanske ulice 22, narok za sklepanje poravnave 16. decembra, terjatve je prijaviti do 3. decembra 1938.

Konec poravnalnega postopanja: Jonke Edvard in Amalija, posestnika in peka v Celju. Odprava konkurza: Zvezna knjigarnica, družba z om. zavezo (po delnem plačilu ločitvenih upnikov in konkurznih stroškov ni več kritja za stroške postopanja).

Potrjena poravnava: Hohnjec Milan, trgovec v Vojniku 40% v 4 enakih tromešnih obrokih. Licitacija. V torek 19. t. m. bo licitativna prodaja 12 neposrednih državnih konj. Licitantje naj pridejo v vojašnico 16. art. polka.

Tehnika in gospodarstvo. Izšla je dvojna številka revije »Tehnika in gospodarstvo« 9. in 10. Prinaša nekaj člankov o našem kmetijstvu (z znane junijske ankete), članek o disciplini cen v fašizmu. Posebna je priloga Tonality na Pohorju, tako imenovani pohorski graniti.

Publikacija Socialnoekonomskega instituta v Ljubljani. Socialnoekonomski institut v Ljubljani

	6 mes. 1937-38	6 mes. 1938-39
drž. železnice	1.147,5	1.217,4
pošte itd.	247,74	270,7
gozdovi	46,1	37,44
rudniki	144,5	145,9

Skupni izdatki so znašali v prvih 6 mesecih proračunskega leta 1938-39 5.323,7 milij. din (proračun za to dobo 6.090 milij. izdatki lani v prvih 6 mesecih 1937-38 5.028,24 milij. din, proračun za to dobo 5.455,0 milij. din). Povečali so se izdatki od lani na letos v skoraj vseh panogah državne uprave in pri vseh podjetjih, zmanjšali so se pa izdatki za pokojnine za 45,9, za državne dolgove 20,87, izdatki ministrstva za notranje zadeve za 1,1, ministrstva poš, brzojava in telefona za 3,4, kmetijstva za 3,4 in za fizično vzgojo naroda za 0,45 milij. din v primeri z istim razdobjem lanskega proračunskega leta.

bo v kratkem izdal knjigo g. dr. Andreja Gosarja, vseuč. profesorja »Gospodarstvo po načrtu in njegovi problemi«. Obsegala bo blizu 3 tiskovne pole velike osmerke. Cena je samo 8 din, za odkup najmanj 20 izvodov pa 5 din. — Nadalje bo izdal institut dve knjigi o socialnih problemih slovenske vasi, v katerih bo prinesel nekaj najvažnejših referatov z znane kmetijske ankete (referati dr. Iva Pirca, Franja Baša, Hrvoja Maistra in Filipa Uratnika).

Francoske velebanke v septembrski krizi. Izmed francoskih velebank je prva objavila svojo bilanco za 30. september 1938: Credit Industrial et Commercial. Med pasivi so se zmanjšale vloge a vista za 245 na 1691 milij. frankov, vezane vloge za 38 na 155 milij., tako da so se skupno vloge zmanjšale za 13,25%. Bilančna vsota se je zmanjšala za 279 na 2123 milij. Izplačilo vlog je bilo možno, ker je banka mobilizirala svoje bone za državno obrambo ter državno blaginjske bone. Tudi posejila banke so v septembru narasle.

Belgijska narodna banka izkazuje od 27. oktobra do 3. novembra 1938 povečanje zlataga sklada za 261 na 16.851 milij. frankov, istočasno pa se je povečal tudi obtok bankovcev za 113 na 22.825 milij. frankov.

Nemška zadružništvo. V teku lanskega leta se je število zadrug v Nemčiji zmanjšalo za 890 (leta 1936 za 621) in je bilo na koncu leta 1937 skupno v Nemčiji 51.992 zadrug. Najvišje stanje po vojni je doseglo nemško zadružništvo na koncu leta 1934 s 53.635 zadrugami. Po skupinah se je razdelilo nemško zadružništvo na koncu leta 1937 takole (v oklepajih podatki za konec leta 1936): kreditne zadrug 20.005 (20.283), obrtne zadrug 1.917 (1.948), produktivne in delavske zadrug 533 (542), nakupne zadrug trgovine 1.201 (1.241), konsumne zadrug 1.488 (1.512), stavbne zadrug 3.372 (3.452), kmetijske zadrug 22.239 (22.403).

Borza

Dne 9. novembra 1938.

Denar

V zasebnem kliringu je ostal angleški funt nespremenjen na 237,20—238,80.

Tudi nemški čeki so ostali nespremenjeni na 14,20—14,40 na vseh naših borzah, kar pomeni, da se je zagrebški tečaj nekoliko znižal in prilagodil tečaju na ostalih naših borzah.

Grški boni so beležili v Zagrebu 36,15—36,85, v Belgradu 35,50 bl.

Devizni promet je znašal v Zagrebu 2.024.592, v Belgradu 9.752.000 din. Prometa je bilo v efekti v Belgradu 2.217.000 din pri čvrsti tendenci.

Ljubljana — tečaj s primom:

Amsterdam 100 hol. gold.	2390,66—2405,26
Berlin 100 mark	1758,53—1772,41
Bruselj 100 belg.	743,20—748,26
Curih 100 frankov	996,45—1008,52
London 1 funt	208,78—210,84
Newyork 100 dolarjev	4363,51—4399,82
Pariz 100 frankov	116,65—118,09
Praga 100 kron	150,69—151,79
Trst 100 lir	230,45—233,53

Curih. Belgrad 10, Pariz 11,7275, London 20,965, Newyork 441,25, Bruselj 74,55, Milan 23,22, Amsterdam 239,775, Berlin 176,625, Stockholm 108, Oslo 105,35, Kopenhagen 87,60, Praga 15,25, Varšava 82,80, Budimpešta 87,50, Atene 3,95, Carigrad 3,50, Bukarešta 3,25, Helsingfors 9,245, Buenos Aires 105,875.

Vrednostni papirji

Ljubljana. Drž. papirji: 7% inv. pos. 98,25 do 100, agrarji 59,25—61,25, vojna škoda promptna 477,50—478,50, begl. obv. 90—91, dalm. agrarji 89,50—90,50, 8% Bler. pos. 98,75—99,75, 7% Bler. pos. 91,50—92,50, 7% pos. DHB 100—103, 7% stab. pos. 98—99. — Delnice: Narodna banka 7,350—7,400, Trboveljska 185—200.

Belgrad. Drž. papirji: 7% inv. pos. 99,25 do 99,75, vojna škoda promptna 474,50—475 (475, 474), begl. obv. 90,25—90,75 (90,50, 90,25), dalm. agrarji 90—90,25 (90,25, 90), 4% sev. agrarji 59 do 59,50, 7% Bler. pos. 91,25—92 (91,50), 7% pos. DHB 101—103 (102, 100,50). — Delnice: Privatna agr. banka 225—228.

Zagreb. Drž. papirji: 7% inv. pos. 98—99, agrarji 59—61, vojna škoda promptna 473—474 (473), begl. obv. 89—90,50, dalm. agrarji 89 do 89,50, 4% sev. agrarji 59—60, 8% Bler. pos. 98 do 98,50, 7% Bler. pos. 91—91,25 (91,12), 7% pos. DHB 100 denar, 7% stab. pos. 97,62—98,50. — Delnice: Nar. banka 7,350 den., Priv. agr. banka 223—225, Trboveljska 185—190, Narodna šumska 20 den., Gutmann 50—60, Isis 20 den., Osj. sladk. tov. 110 bl., Osješka livarna 160 den., Jadranska plovlva 350 den.

Žitni trg

Novi Sad. Borza zaprla!

Cene živine in kmetijskih pridelkov

Cena živine in kmetijskih pridelkov v Dol. Laganu dne 4. nov. t. l. Voli I. vrste 6 din, voli II. vrste 5 din, voli III. vrste 4 din, telice I. vrste 5,50 din, telice II. vrste 5 din, telice III. vrste 4 din, krave I. vrste 3,50 din, krave druge vrste 3 din, teleta I. vrste 7 din, teleta II. vrste 6 din, prašiči špeharji 11 din, prašiči pršutarji 9 din za 1 kg žive teže.

Goveje meso I. vrste, prednji del 10 din, zadnji del 12 din, goveje meso II. vrste, prednji del 8 din, zadnji del 10 din, svinjina 14 do 16 din, slanina 17 din, svinjska mast 18 din, čisti med 16 din, goveje surove kože 8 din, telečje surove kože 7 din, svinjske surove kože 6 din za 1 kg. Pšenica 200 din, ječmen 170 din, oves 160 din, koruza 170 din, fižol 170 din, krompir 75 din, seno 75 din, jabolka I. vrste 300 din, II. vrste 250 din, III. vrste 200 din, pšenična moka do 350 din, koruzna moka 200 din za 100 kg.

Zgodovina mesta Kranja

S sodelovanjem vseuč. prof. dr. W. Schmidta in dr. Fr. Steleta spisal dr. J. Zontar. Izdalo Muzejsko društvo v Ljubljani 1939, str. 530.

V zadnjih letih je izšlo že več zgodovinskih spisov posameznih mest in trgov v naši domovini (Škofja Loka, Novo mesto, Trzin, Maribor itd.), toda tako razkošno po obliki in vsebini ter tako temeljito, v vsem na strogi znanstveni metodi ter prvem gradivu grajene zgodovine, kot jo je zdaj dobil Kranj s to knjigo, se ne more postaviti nobeno naše mesto, niti Ljubljana, ki bi že zdavnaj morala misliti na svojo znanstveno monografijo. Saj pa tudi ta zgodovina mesta Kranja pomenja doslej življenjsko delo prof. dr. J. Zontarja, ki je deset let delal na tej knjigi in porabil tudi dragoceno gradivo, ki ga je mnogo let sestavljal pokojni kranjski dekan zgodovinar Anton Koblar, kateremu je knjiga posvečena. Tako je ta zgodovina mesta Kranja nastala na podrobno študiju vseh v to spadajočih virov na lieu mesta, za kar je dr. Zontar prebrskal mnogo naših in tujih muzejev, ter moramo v prvi čestitici mestu Kranju samemu, da se mu je posrečilo dobiti takega moža za svojega zgodovinarja. Dr. Zontarja ne odlikuje samo globoko zgodovinsko znanje, temveč je on tudi redek primer, da bi bil zgodovinar tudi doktor prava, kar ga še posebej usposablja za zgodovinske stvari mest, kjer pravosodje in vse, kar spada v sodstvo, igra veliko vlogo. In prav to medsebojno razmerje med gosposčinami samimi (med kranjskimi in škofjeloskimi oblastniki), pa tudi med mesti in meščani samimi, to, kar je vsebina srednjeveških mest, tvori posebno vrednoto te knjige, ki je edinstvena v naši povojni zgodovinski literaturi ter zgled vsem poznejšim monografskim pisateljem zgodovin kakih posameznih krajev, mest in trgov ali gosposčin.

Težko je podati vsebino obširne knjige, ki obsega 530 strani in vsebuje vso zgodovino Kranja in okolice od najstarejših časov do naših dni. Knjiga je razdeljena v tri dele: I. opisuje razvoj od predzgodovinskih začetkov do reformacije; II. od reformacije do Napoleonove Ilirije, in III. od Napoleonove Ilirije do Jugoslavije. V I. delu opisuje geografski položaj kranjske kotline. Profesor Schmid, sam Kranjec, je prispeval poglavje iz predzgodovinskega časa mesta Kranja, kjer je našel sledove starih ilirov še iz halštatske dobe, dalje keltskih Tauriskov, Norikov, za rimskih časov je bila tu postaja »Carnium«. Pozneje so tu pustili svoje sledove Vzhodni Gotje, Longobardi, (grobišče v Lajhi) in končno Slovenci, ki pa so v 10. stol. padli pod nemško nadoblast. V 11. veku je bila trdnjava »Creina« (od tod ime Kranj!), kakor domneva tudi kustos dr. Ložar, ki raziskuje te utrdbne po okoliških posestvih. Po nemški oblasti je imela Kranj in okolico v oblasti razna svetla in cerkvena gosposka. Tako so imeli tu oblast brskenski škofje, grofje od Savinje, Spanheimovci, Andechsiti itd. V okolici je bilo več knežjih dvorcev in grofovskih pristav. Prav tako so imeli tu svojo besedo tudi samostani v Vetrinju, Veleosvem, Mekinjah itd. Posebno dve plemiški družini sta pomembni tudi za Kranj: Ortenburžani in Celjski grofje, ki so združili okolico v eno telo s središčem v Kranju. Po smrti celjskih grofov se je razširila družina Egk, ki si je zgradila v »Kokri grad« Brdo (1560). Posebno poglavje je posvetil mestni naselbini, ki se je začela tvoriti okrog te trdnjave, ter o pomenu mesta kot prehodni trgovski črti in zvezi Dunaja z Italijo. Leta 1335 je padlo mesto pod oblast Habsburžanov, ki so ga še bolj pretvorili v pravo mesto. Prof. Zontar je na podlagi mestnega načrta iz l. 1826 skušal podati obris prvotnega mesta ter mestnega obzidja, kakor so ga pozidali Ortenburžani l. 1256, ki pa ni igralo v ureditvi mesta velike vloge. Posebej pa se zgodovinske bavi s postankom meščanskega stanu in obrtnosti ter njihovih pravic v srednjem veku v poglavju »mesto in pravni red«. Mestni grb izhaja še iz časa Andechsotv ter je bil do l. 1463 tudi deželni grb. Posebno zamotano je bilo cerkveno razmerje v srednjem veku med oglejsko škofijo in deželnimi stanovni ter pozneje med ljubljansko škofijo, kar je končno uredil šef škof Hren. Zontar na drobno opisuje rast in razvoj, cepitev kranjske fare ter pravico patronata, kakor tudi razbira pomembnejše župnike iz preteklosti. Zanimivo je poglavje o mestnih pravicah, o kranjskih sporih z loškimi brižinskimi škofi za posest, ter notranja ureditev mest, ki so v Kranju zahtevali slovensko prisego meščanov že v XVI. stol. Kranj se je tako razvijal v važno

trgovinsko in obrtno središče že v predreformacijskem času kot središče platnene obrti itd. Posebno poglavje je posvečeno najstarejšim kranjskim umetnostnim spomenikom, med katerimi so največje vrednosti farna cerkev sama, srednjeveški rokopiši in pa stari krilni oltar, ki je sedaj v muzeju na Dunaju in predstavlja eno najlepših del alpske cerkvene šole tistega časa. Članek o teh spomenikih kakor tudi pozneje o kranjskih slikarskih šolah, ki segajo od Layerja do Bradaske, je prispeval umetnostni zgodovinar prof. dr. Stele.

II. del govori že o novih gospodarskih potrebah in razvoju mesta v času zgodnjega kapitalizma tik pred reformacijo, ko je Kranj začel zaradi novih rudnikov in načinov kupčevanja nov razcvet. V ta čas pada tudi protestantizem, ki se je tudi v Kranju razširil kaj hitro in postavil tudi svoje predikante. Večina mestnega odbora je bila protestantska ter ni pustila katoliškemu duhovniku vršiti v mestu še l. 1596 svoje dušebrižnosti. Šef škof Hren je odpravil s silo protestantizem. Po teh razprilah je tudi Kranj prišel v veliko finančno krizo, ki jo je mogel šele mnogo pozneje prebiti. V tem času je postal središče okolice ter središče kmečkih pridelkov. Posebej se bavi zgodovinske pisec z notranjimi urbanističnimi razmerami vse od protestantizma do reform cesarice Marije Terezije ter Jožefa II., ki je zlasti v cerkveni reformi dal Kranju in okolici novo lice (ukinitve več samostanov). Toda iz časa baroka ima Kranj najlepše svoje cerkvene slike (Kremser-Schmidt) ter tudi od tedaj datirajo ustanovitve svoje lastne umetnostne tradicije.

III. del obravnava zgodovino zadnjega stoletja, ki je stoletje narodnega preporoda in organizacije na narodnih in svetovno nazornih temeljih. Ob začetku tega stoletja je Kranj že dobil povsem obliko okroglega mesta. Zontar podrobno navaja razvoj šolstva v tem času ter duhovne struje. Od tedaj so se tudi uveljavili tedenski tržni dnevi, ki imajo še danes polno veljavo za vso Gorenjsko. Reforme v notranji upravi je doživelo mesto pod francosko okupacijo (1809), ko je izgubilo deželno središče ter dobilo pod Marmontom dvorazredno gimnazijo, ki pa je bila zaradi požara opuščen. Ob habsburški restavraciji ni dobil Kranj nazaj več svojih uradov, ki so prišli na grad Brdo in celo v Veleosvo. Poizkusi za gimnazijo so se ponesrečili. Cerkevne razmere so opisane posebej, kakor tudi gospodarske, ki so se v tem času začele boljšati ter je počasi prihajala tudi že industrija (platnena); Terpine je postal ustanovitelj papirnice v Vevčah. Posebej se peča s Prešernovim bivanjem v Kranju ter navaja tudi njegovo oporoko. Njegov grob pa je postal pozneje mesto romanj. Družabne igre in razmere so opisane podrobneje ob času pomladi naroda l. 1848, narodna garda, kaznina itd. Mestni župan je tedaj zahteval celo slovensko univerzo v Ljubljano. Rast narodne zavesti in raznih gibanj (pevskih zborov, čitalnic, pozneje Sokola in končno Orla itd., itd.) je vsebina nadaljnjih poglavij. Omenja osebe, ki so se odlikovale v urbanistični politiki (Savnik, Pirc, Jugović itd.) ali v narodnih organizacijah. L. 1861 je bila ustanovljena nižja gimnazija. V tem času so se tudi rešila razna prometna vprašanja (cestne zveze), ki so mnogo pripomogle k razcvetu mesta, ki dobiva značaj vodilnega mesta na Gorenjskem. Tako je dr. Zontar zasledoval vsako gibanje v Kranju ter njihove osebnosti in opisal vso zgodovino ter notranje razmerje med meščani do konca vojne, potem posebej čas osvobodilnega gibanja ter zadnjih dvajset let po prevratu. Končno je dal tudi sliko mesta, kako se je razvijalo tekom stoletij in v kakšno last so prehajale posamezne hiše, oziroma od kdaj datirajo in kako so se spreminjale same na sebi.

Taka je vsebina te izredne knjige, ki ima priloženih 164 slik, poleg tega 15 risb med tekstom ter več zemljevidov v posebnih prilogah. Znanstvena literatura in register je dodan na koncu, da ima tako knjiga tudi trdno znanstveno podlago in ceno.

Razume se, da taka knjiga brez javnih podpor ni mogla iziti in pisatelj se tem podpornikom tudi javno zahvaljuje. Toda kakor vemo, velik del knjige še ni plačan. Zato je naša dolžnost, da tako knjigo tolikšnega napa in take vrednosti kupimo, da ne bi pisatelj za svoje desetletno delo trpel celo gmotno škodo. Naša dolžnost je, da podpremo znanstvene napore, dolžnost vseh Kranjčanov posebej pa je, da ima vsaka družina to knjigo v svoji lasti, da bo še poznim potomcem pričala o zgodovini tega lepega mesta, ki je doživelo monografijo, kot je zlepa nima kako mesto in kot je tudi Kranj zlepa kdaj ne bo več dobil. td

Ustanovitev estonske Akademije znanosti in umetnosti. — Te dni je bila svečana ustanovitev estonske Akademije znanosti in umetnosti v mestu Tallinne, glavnem mestu Estonije ob udeležbi državnega predsednika Piatsa. Ta akademija se loči od drugih akademij po tem, da vseh prvih 12 članov imenuje prezident sam, pa tudi ostale (vseh akademikov bo 20), bo imenovala samo država. Sicer pa bo imela iste naloge kot ostale akademije, ter se je že ustanovil odbor za študiranje zgodovine, za proučevanje literature, ter za zbiranje gradiva na področju kemije, biologije in sociologije. Predsednik te estonske akademije je prof. K. Schlossmann.

Najdba nove pesmi grške pesnice Sapho. — Grška pesnica Sapho spada med najbolje antične pesnike sploh, dasi je od nje ohranjenih samo par pesmi ter nekaj odlomkov. (Pri nas je pisal o njej svoj čas prof. Sovre v Domu in svetu.) Pred leti (od 1934—1937) pa se je na Grškem muhili italijanski raziskovalec stare literature prof. Achille Voliano, kateremu se je posrečilo, da je našel 12 starih papirusov, ki predstavljajo arhiv neke stare plemenitaške rodbine za časa vlade Tiberusa in Kommoda. Med temi teksti je našel tudi odlomke, ki dopolnjujejo pesmi pesnika Kalimaha in tudi pesnice Sapho, katero postavijo v povsem novo luč. Ti papirusi so zdaj v Berlinu, kjer jih raziskujejo učenjaki. Ko bodo končali svoje ogledne in študije, bodo novo pesem pesnice Sapho objavili istočasno v več svetovnih časopisih.

Duhovno življenje. Leto šesto. Buenos Aires, 1. X. 1938. — »Ta stotrideseta številka je posvečena dragim rajnikom in misli na večnost.« Tako pravi napis na ovojni strani, ki predstavlja vhod v dragoceno cerkev ter napis nad sliko govori o zvezi sleherne cerkve z večnostjo. Naslovna stran napravi tako najlepši vtis na bralca, da radoveden odpre številko, ki ga v nobenem oziru ne razočara. Urednik Jože Kastelic je napisal lep uvodni članek »Nekatere misli na praznik vseh svetnikov in za vernih duš spomin. Med ta članek pa so ulomljeni posebni oddelki lepih izrekov iz svetlega pisma, znanih pisateljev, učenjakov in pesnikov o življenju in smrti. Slovenski pesniki se vrste s starimi grškimi in najmodernejšimi angleškimi, španskimi, nemškimi itd. itd. — prava

zakladnica aforizmov o življenju in smrti, ki imajo večno ceno. In teh izbranih misli je več strani, kar poživlja list in mu daje ceno. Ostala vsebina lista je vsa posvečena misli na večno življenje, na evharistijo in evharistični kongres, pismo iz domovine, ki ga spremlja dve strani samih slovenskih narodnih pesmi, pričujočih o posvetnem življenju in o žalosti tistih, ki so ostali na zemlji. Tako je južnoameriški list prinesel najlepšo zbirko slovenskih narodnih nagrobnic, ki bodo gotovo na naše izseljenice imele poseben čustven vtis in jih spomnile na drage umrle v stari domovini. Več člankov je napisal tudi marljivi izseljenški duhovnik Janez Hladnik. Številka je okrašena z izbranimi slikami iz argentinskih cerkva pa tudi iz grobišč pri nas (ljubljanske Zale), kakor tudi v Ameriki. — List »Duhovno življenje« najtopleje priporočamo vsem, ki se zanimajo za naše izseljenice, obenem pa tudi vsem, ki imajo svoje v Argentini in sploh v Južni Ameriki. Ta list je gotovo najboljši slovenski izseljenški mesečnik.

Profesor botanike na belgrajski univerzi dr. Stevan Jakovljević je s svojo knjigo »Srpsko triptahio« doživel velik uspeh, saj je obsežno delo doživelo štiri knjižne izdaje v najkrajšem času. Te dni je bil del te romanske triptahije pod naslovom »Na jezevem hrbtu« upriložen tudi v belgrajskem gledališču. Kdo je delo dramaturga, ni znano, pač pa je pisec pred dnevi v intervjuju izjavil, da je to storil eden njegovih ožjih prijateljev. Gledališče je bilo ob premieri polno, kakor že dolgo ne. Sicer pa to tudi ni nič čudnega, saj pomeni komad evokacije težkih dni, prebitih v strelskih jarkih pred skoraj 25 leti. Nekaj takratnih častnikov, ki so še živi, je doživelo celo to, da so sami sebe videli na odru.

Slovenska odrska dela pogosto kasno prodoro izven ožje domovine. Tako je bila te dni v Skoplju premiera znane Remčeve »Magde«, ki je dosegla popoln uspeh. Verjetno ima največ zaslug, da je delo sploh prišlo na program skopljanskega gledališča, Ferdo Delak, ki je angažiran kot režiser v Skoplju. Delo je režiral sam g. Delak, svojevrstno scenografijo je pripravil znani mladi slikar in grafik Djuro Tendorović. Moti me samo to, ker so na Teodorovičevih diapozitivih obrabi slovenski, pokrajina pa južnosrbska. Morda je to popust občinstvu, kar pa umetniško le ni dopustno.

Najslavnejša policija sveta:

Scotland Yard, kakršen je v resnici

Nobena policijska uprava sveta se ne more ponasati, da bi bila tako slavna, kakor je Scotland Yard, centralna londonske policije. Hkrati pa tudi ni na svetu oblasti, ki bi o njej krožilo toliko napačnih pojmov kot o Scotland Yardu. Temu pa je vzrok

množica kriminalnih romanov

ki so se iz Anglije razširili po vsem svetu. Anglija je klasična dežela detektivskih zgodb. A vprav znani pisatelj Edgar Wallace je mnogo pripomogel k temu, da je razširjeno napačno mnenje o Scotland Yardu. »Yard« je po mislih mnogo ljudi v Angliji (in po drugem svetu) nekakšen pravilni grad, kjer izgotavljajo ljudi z nadnaravno darovitostjo. Zato je prav, da povemo, da je

Scotland Yard — centralna uprava londonske policije

V Angliji spada pod zaglavje »policija« le tisto, kar ljudstvo zares razume s tem imenom. Ko je

Novi francoski vojaški ataše polkovnik Dietelet v Berlinu.

sir Robert Peel, eden največjih angleških notranjih ministrov, leta 1829 ustanovil sedanjo organizacijo londonske policije, ji je hkrati določil meje. V dobi več ko 100 let njenega razvoja se je Scotland Yard jako spremenil, toda v bistvu je pa ostal tak, kakor ga je Peel ustanovil.

Zmote o Scotland Yardu

so n. pr. te, da so ondi uslužbeni samo kriminalni uradniki. Vendar spada kriminalni oddelek le k enemu od štirih oddelkov. Oddelek »A« je splošno upravni oddelek. Oddelek »B« in »C« sta prometna in kriminalna policija, oddelek »D« pa je organizacijski oddelek. Vse te oddelke vodijo visoki uradniki, predseduje pa policijski predsednik, ki ga imenuje samo kralj.

Prometna policija

ki je pod oddelkom »B«, ima v Scotland Yardu jako veliko vlogo. Neizmerni promet 8 milijonskega mesta, ki ima veliko prav tesnih ulic, tvori nerazrešljiv problem. Da se pa ta promet navzlic temu tako urno razvija, je pa zasluga oddelka »B«, in svetovno slavnega zanesljivosti »bobjev«, ki so izšli iz Sole Scotland Yarda. Najbolj zanimiva naloga oddelka »B« je brez dvoma raziskovanje in zadržanje nevarnosti. V nekem prostoru v Scotland Yardu stojijo neizmerni načrti mesta Londona, kjer so križem krašem pritrjene zastavice in gumbki. Tu je vsaka prometna nesreča zaznamovana, katera se je pripetila v zadnjih 6 mesecih v območju Scotland Yarda. Iz oblik in barve gumbov in zastavic more uradnik koj spoznati, kdaj in kako se je zgodila nesreča.

A tudi laiku pove karta dvoje stvari: da se pripeti največ nesreč v tistih krajih mesta, kjer je največ najbolj tesno postavljenih stavb. Vendar so prometne nezgode največje zunaj mesta, kjer je naglica vozil čezmerna. Čeprav je zaradi 50 km najvišje brzine na uro precej manj smrtnih nesreč kot prej, vendar izgubi v Londonu zaradi prometne nesreče več ko 1000 ljudi svoje življenje na leto. Jako zanimiva je še naloga onega prometnega oddelka, ki sega že v kriminalni oddelek »C«, namreč, da določijo, kje v Londonu se pripeti največ zločinov. Tudi tu vidiš karto z gumbi in zastavicami, kjer more uradnik kar koj spoznati, kdaj in ob kateri uri se je zgodil kak zločin.

Kriminalni oddelek

to čudo detektivskih zgodb, je vprav takšen trezen oddelek, kot so drugi. V majhnih, tesnih pi-

sarnicah sedijo resni uradniki in neumorno opravljajo svoje delo. Skrivnost in čudovitost kriminalne policije je vprav v neznanost podrobnostim delu, v natančnih in temeljnih preiskavah. Odlični detektivski Scotland Yarda niso mogoče zato odlični, ker bi imeli kak šesti čut ali bi bili rojeni veleumi, marveč so odlični zato, ker so izvrstni, resni delavci. Uspehov ne dosežejo, kot v romanu, kar tako po naključju, marveč le s podrobnimi, žilavim zbiranjem najmanjših podatkov.

Za to delo pa je Scotland Yard opremljen z najodličnejšimi pripomočki. Naj omenimo od teh le tri. Prvi je poročevalska služba, saj je Scotland Yard, ki se bavi splošno le z razkritji najhujših in najbolj zapletenih zločinov, poročevalska centrala za vse javne klice na pomoč. Če se le od kod iz Londona oglasi telefonski klic na pomoč, ga policija takoj sporoči Scotland Yardu. Od tu sporočijo brezlično svojemu oddelku avtomobilov, ki takoj začno iskati zločinca in ki ga večkrat že čez nekaj minut najdejo.

Oddelek za prstne odtise

je za laika zares skrivnost. Scotland Yard je nedavno dognal poseben sistem, ki omogoča, da se že v najkrajšem času dožene zločinca. Medtem ko je bilo do sedaj potrebnih več ur, da so našli, ali je ta in ta novi prstni odtis v njih zbirki milijona odtisov, pa se zdaj to zgodi največ v treh minutah. Najbolj te pa osupne pri tem sistemu to, da uradnik ne primerja niti enega odtisa iz zbirke z novim odtisom, ampak se ozre le na tabelo in takoj vse ve. V neki sobi visi zanimiv dokument iz zgodovine prstnih odtisov. Thomas Bewick, navaden rezbar, ki je živel od l. 1753—1828, je prvi spoznal, kako je za odkritje zločinov važno, da poznamo odtis prstov. L. 1823 je izdal posebno knjigo, kjer je na platnicah namesto njegovega imena — odtis njegovega palca.

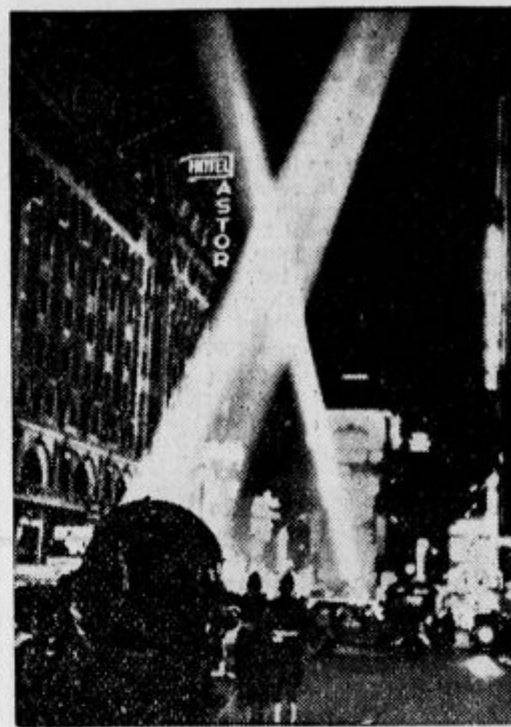
Manj skrivnost, vendar kot dokaz podrobnostnega dela jako važen del, je kartoteka zločincev. Vodilna misel tega oddelka je, da ni zločincev le v navzkrižju s paragrafi, marveč da ostane tudi zvest isti vrsti zločina. Zato so priredili obsežno kartoteko, kjer je vpisan sleherni obsojeni zločinec. Kartoteka je tako strokovnjaško izdelana, da ni ondi le oddelek »tatvinac«, marveč je tudi pododdelek »tatvina v hiši, žepna tatvina itd. Če se zgodi kak zločin, kjer zločinec ni znan, more Scotland Yard na podlagi te kartoteke dognati, kateri »bivši odjemalec« so pri tem področju zaposleni. So še kartoteke za posebne telesne znake zločincev, kartoteke za tatove zlatnine, koles in avtomobilov.

Mimo štirih poglavitnih oddelkov pa so še posebni oddelki, ki bi ustrezali našemu pojmovanju o politični policiji. Seveda pa tu nimajo toliko v mislih britskih državljanov, ampak so tu zaznamovani

sumljivi inozemci

V času po svetovni vojni je nastal še poseben oddelek za pobijanje manjših komunističnih celic. Njih poglavitna naloga pa je, da ščitijo člane kraljeve rodbine, vodilne politike in visoke inozemske goste. Tako je ta posebni oddelek imel mnogo opravka lani o priliki angleških kronanjskih dni, in letos, ko je angleška kraljevska dvojica odšla v Francijo.

Vse to pa je le majhno poglavje mogočnega organizma Scotland Yarda, ki ima svoje prostore v vegasti stavbi na obrežju reke Temze. Stavba je po zunanjem videzu jako nepriključna in tudi delo, ki se vrši v notranjosti, ni prikupljivo. O tem pač največ vedo tisti uradniki, ki dan in noč sedevajo ondi in ki njih napornega dela ne prekinje drugega ko gromki glas ure »Big Ben«, to je ura na stolpu bližnjega parlamenta. Od mraka do jutra gorijo luči za okni Scotlanda, in marljivo Londončan, ki ob koncu svoje detektivske zgodbe zadovoljno ugasne luč, pač ne pomisli na to, da ondi v Scotland Yardu pazijo na varnost njegovega spanja.

Nad Newyorkom so ob profiletalskih vajah velikanski zarometi razsvetljevali ozračje.

Na svetu je zmeraj manj zlata

Koliko so ga pridobili pred 10.000 leti — Le četrtina zlata za denar

Neki ameriški list obravnava bogastvo zlata na svetu in prav zanimivo poroča, kako svet vedno bolj izgublja svoje zlato. V dobi poslednjih 10.000 let je svet pridobil najmanj za 8 milijard funtov zlata. Od vseh zalog zlata, ki so ga v 10.000 letih nabrali na svetu, je zdaj le za 2,5 milijarde funtov zlata v denarju, a za 5,5 milijarde funtov zlata se je v tej dolgi dobi izgubilo. Medtem ko služi dohoda četrtina za zlat denar, je pa za 2,3 milijarde funtov zlata v zlatih okrasnih predmetih. Za kake pol milijarde funtov zlata pa se je obrabilo.

Iz tega moremo sklepati, da skoraj polovica tistega zlata, ki ga je bilo pred 10.000 leti, ni več na svetu. O zlatih izgubah sporoča ameriški list tele zanimive podatke: V vojnah je izgubilo za 1,4 milijarde funtov zlata; za 900 milijonov funtov zlata je zakopanega v zemlji in 400 milijonov funtov se je potopilo v morju, obrabilo se

ga je 500 milijonov funtov. Ti vzroki, ki so v preteklosti uničevali zlato, ga uničujejo tudi današnji. Ko je, na primer, nedavno ameriška zakladnica prenesla svoje 900 milijonov funtov vredno zlato v nove prostore, so pri tem dognali, da se je obrabilo za 15.000 funtov zlata. Tudi po vojnah, brodolomih in podobnem se še zmeraj po vsem svetu izgublja zlato.

Nemara da je najbolj važna izguba zlata v Srednji in Južni Ameriki, kjer so izginili zlati zakladi. Mnogo se je tedaj izgubilo zlata pri prevozu v Evropo, vendar ga je veliko tudi zares prišlo v Evropo. Seveda ni tega zlata iz zakladov davnega kraljestva Inkov in Aztekov v prvotni obliki nič več dosti na svetu. Brez dvoma so to zlato pretopili in se nemara še danes skriva v obliki palic v marsikakih državnih zakladnicah.

Čeprav se leto za letom pridobiva več in več zlata in razne najdbe zlata še povečajo njegovo množino, vendarle ni mogoče izvesti zahteve, da bi bila desetina svetovne valute križa z zlatom, kar bi bilo 8 milijard funtov, ker te množine pač ni in je tudi ni mogoče dobiti.

Anekdote o glavi

Glava in ovrtnik. Slavni Liszt je nekoč dal dvorni koncert na carskem dvoru v Petrogradu. Takrat je nosil visok trd ovrtnik, ki pa se mu je med koncertom zmečkal in postrani zasukal. Ko je Liszt to opazil, je kar med koncertom skušal ovrtnik popraviti v pravo lego, kar pa se mu ni posrečilo. Bil je tako nesrečen zaradi tega, da je igral z eno roko, medtem ko je z drugo popravljal ovrtnik. Ko se mu ni posrečilo, je opustil to prizadevanje ter je ves divji igral dalje. Ruski car pa je opazil umetnikovo zadrego. Smehljaje je stopil k umetniku ter mu dejal: »Ljubi moj, vaša zadrega je bila odveč. Pri taki glavi si že kdaj lahko privoščite zmečkan ovrtnik, celo v dvorni družbi, kjer so glave že itak dovolj redke!«

Gumb in glava. Slikar Lenbach je nekoč slikal visokega generala. Ko je bila slika narajena, ekselencen ni bil nič kaj zadovoljen s sliko. Dejal je, da je vse skupaj velika packarija. Glava je sicer dobro zadeta, zato pa so gumbi na uniformi kar strašni. Gumbi so kakor slepi in kakor bi nikdar ne bili osnaženi. Lenbach pa je ljubezno odgovoril: »Ekselencen! Če se vam gumb zdi važnejši ko glava, to ni moja stvar. To bi mi bili morali poprej povedati!«

Vojskovanje s pečenimi pujski

Nenavadna orožje so si izmislili umikajoči se Kitajci, ki so se umikali iz Kantona. Kanton je bil namreč poln vsakovrstnih živil. Vrh tega je Kanton znan kot mesto, kjer je doma najboljša kitajska kuhinja. Ko so se torej kitajski begunci umikali iz Kantona proti Hankavu, so iz svojih tovornih voz od časa do časa metali na cesto pečene pujske. Upali so namreč, da bodo lačni japonski vojaki, ki so vajeni le silo slabe hrane, poželjivo planili po slastni pečenki. S tem so hoteli Kitajci Japonce vsaj nekoliko zadržati, da bi dobili tako več časa. Toda strah japonskega vojaka pred svojimi častniki je bil vendarle precej večji, kakor pa poželenje po pečenki. Japonci so morali pečene pujske pustiti na cesti ter lačni hiteti za Kitajci. Upali so vsaj, da jih v Hankavu čaka kak priboljšek. Tako so nazadnje srečno zasedli Hankav, ki pa je gorel na vseh koncih in krajih. In lačni japonski vojaki so se tudi tukaj morali obrisati pod nosom.

Japonske prednje strate pred Kantonom pod varstvom solnčnikov in dečnikov.

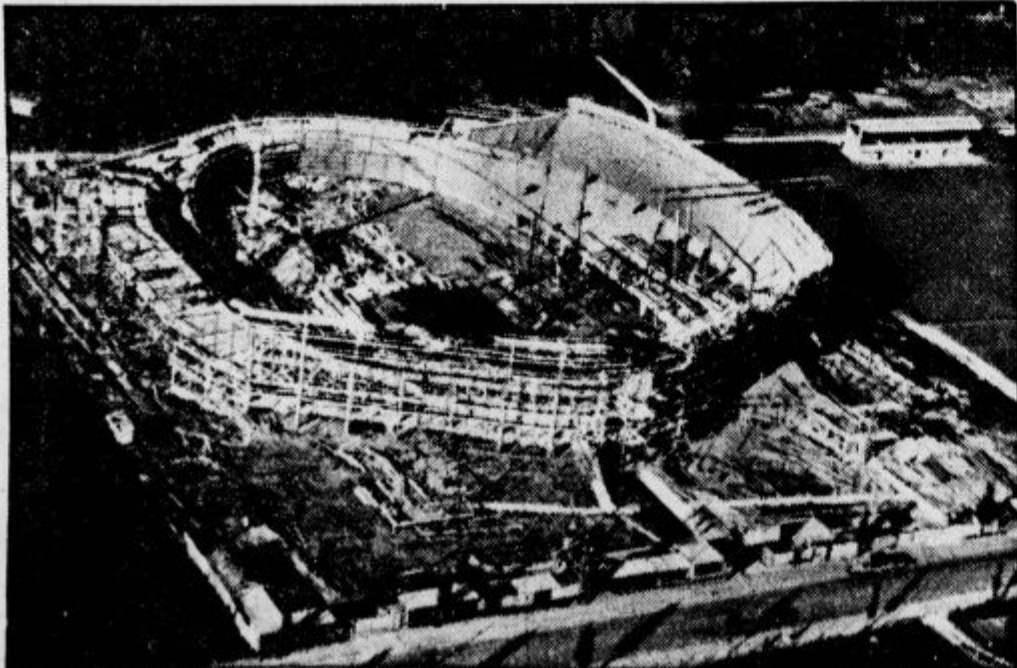
Živali slutijo prirodne nezgode

Dognali so, da imajo živali za elementarne naravne dogodke (potrese, orkane) posebno razviti predhodni čut ter da z instinktom čisto premagajo nevarnost, pri kateri je človek večinoma ves iz sebe.

Do tega spoznanja so privedli ljudi potresni sunki, ki so se pred kratkim pojavili v zapadni Evropi, zlasti v Belgiji. Tako poroča ravnatelj nekega belgijskega živalskega vrta, da je opazil pri živalih izreden nemir, preden je izbruhnil potres. Nenavadno boječe so tulili levi, celo glas pavov, ki je zmeraj nekako poudiren, je to pot zvenel drugače. Nosorogi, bizoni, antilope, gazele in jeleni so nemirno kakali sem in tja, se boječe stiskali ob ograjo, kakor da si iščejo zavetja. Čuvaji, ki so jih skušali pomiriti, so prebledeli ter zbežali, ko se je iznenada stresla zemlja, dočim so se živali takoj nato same od sebe

pomirile. Značilno je, da imajo čut za elementarne nezgode zlasti živali mačjega plemena in govedo, dočim medvedi in opice ne.

Holandski časopisi nas zdaj spominjajo, kako so se obnašale živali takrat, ko je zadela naravna nesreča Borculo. Strahoten orkan je porušil to holandsko mesto leta 1925. Na veliko začudenje ondotnih kmetov se je živina — krave in konji — takrat na pašni poglobi plosko na tla, hrbte v smeri, od koder se je bližal vihar, glave pa stisnila v stran med travo. Neki borculski prebivalec je pripovedoval o svoji mački: »Hudimana, od kod imajo živali to,« je dejal. »Moja mačka je odnesla svoje mladiče na sredi travnika, zato sem radoveden žel za njo, da bi videl, kaj bo počela. Ze naslednji hip je pridival orkan, ki je porušil tudi mojo hišo. Gotovo bi našel smrt pod tramovjem, da me ni iz hiše izvabila mačka ter mi tako rešila življenje.«

V Curiu na Švicarskem delajo velikanski dvoranski stadion, ki bo največji zaprti stadion. Drugo leto bo že dokončan. Na sliki vidimo od zgoraj dol le začetno ogrodje.

Ob 15 letnici fašističnega režima v Italiji je pred Beneško palačo v Rimu, kjer je sedež Mussolinija, prevzela za tisti dan častno stražo oborožena balila, uniformirani fašistični dečki. Na sliki vidimo, kako se straža menja.

Sport

Po športnem svetu

20 Norvežanov pri svetovnem smučar. prvenstvu

Norvežani so sklenili, da pošljejo 20 svojih smučarjev na svetovno smučarsko prvenstvo, ki bo to zimo v Zakopanah na Poljskem. Moštvo, ki bo zastopalo norveški smučarski šport pri teh največjih smučarskih prvenstvih sveta, še ni bilo izbrano, pač pa se bo to zgodilo takoj, ko bodo posamezne tekmovalce preizkusili na skupnem treningu, ki ga bodo v to svrhu priredili in pri katerem bodo sodelovali najboljši dolgočprogaši in najboljši skakalci. Tekmovalci, ki bodo zastopali norveški smučarski šport na svetovnem prvenstvu, bodo pa definitivno izbrani šele na Finskem o priliki dvoboja, ki bo obsegal tek na 50 km in skoke. Zanimivo je, da Norvežani ne pošljejo na svetovno prvenstvo svojih smučarjev kljub temu, da imajo v svoji sredi prvostvorne tekmovalke.

Norvežani forsirajo smuk

V zadnjih letih opažamo tudi pri Norvežanih, da so začeli polagati vedno večjo pozornost na alpske discipline, to je na smuk in slalom. V Noelfjeldu nekako 100 km od Osla je norveška smučarska zveza uredila progo za smuk, ki ima 850 m višinske razlike in ki odgovarja vsem zahtevam sodobnih alpskih prog. Niže ležeči del proge bodo uporabljali tudi za slalom. Iz tega lahko sklepamo, da bodo Norvežani v svoji veliki vnueni letošnje zimo tudi v alpskih disciplinah dosegli sijajne uspehe.

Orodno prvenstvo švicarskih telovadcev

Švica je znana po svojih odličnih telovadcih. Da se bolj dvignejo to panogo telesne vzgoje, prireja vsako leto orodno prvenstvo. Letošnje, ki se je pričelo preteklo soboto, je že peto. Letos tekmujejo v 27 skupinah s 162 tekmovalci. V prvem kolu je zmagovalo društvo 1 iz Berna s 115,50 t, prvak med posamezniki pa je postal M. Reusch iz Berna s 29,90 točkami.

Občni zbor Akademskega športnega kluba

V ponedeljek 7. novembra je četrti polagala račun svojega delovanja Akademski športni klub. Lepa udeležba članov je pokazala veliko zanimanje in veselje do zdravega športa, ki je akademski mladini tako zelo potreben.

Iz izbranih poročil, ki ga je podal predsednik Pavlin Franjo, posameznim v glavnem sledijo: Klub je v preteklem letu priredil štiri lepo uspele smučarske tečaje. Prvi je bil na Crnem vrhu za tekmovalce pod vodstvom Olimpijca Znidarja, drugi za začetnike na Rakitni, nadaljevali na Crnem vrhu, in prav tam tudi za članice. Klubski tekmovalci so letos prav častno zastopali svoj klub tako doma kakor v mednarodnih akademskih tekmah v Bad Hofgasteinu in na Slovenskih tekmah ZFO na Crnem vrhu. Klubsko prvenstvo in s tem časoslovi last dragocenega pokala častnega predsednika notranjega ministra g. dr. Koroseca pa si je pridobil Herle Franci. Ostalim tekmovalcem pa je klub na družabnem večeru razdelil mnogo prejetih daril. Tudi klubski sodniki so spet pokazali, da so odobrova močna opora. Saj so pomagali na Slovenskih tekmah ZFO na Crnem vrhu in v Planini izvedli tek za klasično kombinacijo brezhibno, kar so priznali tudi poročevalci časopisov.

Pretežno večino svojega dela pa je klub posvetil zamisli po lastnem domu. Nihče ne potrebuje danes svoje planinske postojanke tako kakor ravno ljubljanski akademiki. Vedno pri knjigah ali v laboratoriju ali v seminarju pri delu si marsikdaj zaleti prebiti vsaj nekaj dni v gorskem svetu da se prežije in nahere novih moči, duševnih in telesnih, za delo. Žal večini to danes ni mogoče. Zato je občni zbor z velikim odobravanjem vzgoje na znanje, da je prvi korak k cilju že narazen, t. j. da je odber za kupil zemljišče na Crnem vrhu, za kar gre predvsem zahvala g. banu dr. Natlačenju za denarno podporo, g. šupniku pri sv. Križu Krašni, predsedniku Pavlinu, tajniku Janežu in g. Dobovskemu Jožetu. Upajamo, da bo prihodnje leto zamisel, ki si jo je klub osvojil, tudi izpeljal.

Poročila raznih sekcij, tako lahkotiletske, plavalne, zlasti pa plesne z vajami v Trgovskem domu ob petkih, so pokazale, da so tudi te sekcije živahno delovale.

Zato je predsednik revizije Dobovešek Jože z upravičenostjo dal razrešnice odborom, predsedniku in tajniku pa razrešnice s pohvalo.

Pri novih volitvah je bil nato izvoljen sledeči odbor: predsednik Dobovešek Jože, abs. iur.; podpredsednik Janež Stanko, stud. iur.; tajnik Duha Maks, stud. teh.; blaginjak Silivnik Herbert, stud. teh.; gošp. Smitek Janez, stud. teh.; načelnik lahkotiletske sekcije Drenik Franci, stud. iur.; načelnik smučarske sekcije Sorli Marjan, cand. iur.; načelnik plavalne sekcije Pucko Vinko, cand. iur.; načelnik plesne sekcije Vagaja Franci, cand. iur.; revizorji: Pavlin Franjo, cand. iur., Róger Tone, abs. iur., Aleš Kregar, stud. teh.

S tem je bil občni zbor mladega in agilnega kluba, kateremu želimo vsi najboljši uspehi in prihodnji, zaključen. — in.

Ljubljana : Sparta

V nedeljo bo v Ljubljani po daljšem presledku nogometna liga tekma in sicer med gornjima nasprotnikoma. Vsakdo si zopet želi dobre nogometne tekme in to bomo imeli

Emil Allais ne bo več tekmoval?

Znani francoski stauar in dvakratni svetovni prvak v smuku, Emil Allais, ne bo več zastopal svoje domovine pri mednarodnih smučarskih tekmah, ker se je odločil opustiti tekmovalstvo. Allais lahko utemeljuje svoj ukrep s tem, ker je postal ravnatelj francoske smučarske šole in se mora kot tak brigati za napredek in vodstvo te ustanove. Vendar pa nihče ne more verjeti, da bi Allais to v resnici napravil, kajti stalno se nahaja v središču francoskega smučarskega športa. Poleg tega je pa še mlad in je ravno v zadnji zimi pokazal bajne uspehe. Zanjne dni so ga nagovarjali, da naj nastopi vsaj še pri svetovnem prvenstvu v Zakopanah. Izjavil je, da je takoj pripravljen zamašiti vrzel, če francosko moštvo ne bo imelo v kaki disciplini dobre zasedbe.

Konj je skočil 7 m daleč

Na zadnji dan jahalnega turnirja, ki se je vršil v Rimu, je bilo tudi skakanje s konji na daljavo. Zmagal je tudi lelos major Cacciana na Marti III, s katero je skočil 7 m daleč. S tem je zboljšal državni rekord, ki ga je sam postavil, za pol metra. Nato je skušal omenjeni major na istem konju zrušiti svetovni rekord Francoza De Castries, ki ga je s skokom 7,60 m postavil 1. 1935 v Spa. Poskus se je ponesrečil, kajti konj se je dotaknil markacije pri 7,70 m.

Anglija in Italija v nogometu

O priliki nogometne tekme med kontinentalno in angleško reprezentanco v Londonu so bili razgovori med Angliji in Italijani za mednarodno tekmo, ki so se uspešno zaključili. Predvidoma bo to srečanje v Milanu v mesecu maju leta 1939. Doslej sta se vršili dve tekmi med tema državama. Leta 1933 v Rimu, kjer se je končala tekma neodločeno 1:1, in leta 1934 v Londonu, kjer so Italijani podlegli s 3:2.

SK Mars : SK Bratstvo

V nedeljo pridejo v Ljubljano po točke zopet odlični Jeseničani. Odigrajo revanžno tekmo z Marsom na igrišču Ilirije za Kolinsko tovarno.

Mars bo vsekakor napel vse svoje moči, da se revanšira za svoj poraz, katerega je doživel na vročih tleh Bratstva na Jesenicah.

Tekma se prične ob pol. 10. uri na igrišču Ilirije za Kolinsko tovarno.

Razpis

desetega jubilejnega propagandnega teka »Osvobodjenja« za Vahtarjev prehodni pokal v spomin padlim Maistrovim borcem, ki ga priredi SK »Železnice« v Mariboru 1. decembra 1938 ob 10. uri pod pokroviteljstvom poveljnika mesta Maribora, na progi s startom ob letnem telovadščem »Sokol-Matica« na Korosevi cesti — Maistrova ulica — Zrinskih trg — Kolodvorska ulica — Aleksandrova cesta — Trg Svobode, kjer je olim. dolžina proga ca. 1800 m.

Pravico starta imajo vsi verificirani in neverificirani člani klubov, ki so vključeni v JLAZ-u ter tudi dijaki, vojniki in ostali športniki slovenske narodnosti.

Tekmuje se po pravilih in pravilnikih JLAZ. Nagrada: Prehodni pokal, ki ga daruje gosp. Vahtar Danilo in si ga prisvoji v trajno last, oni tekmovalci, ki si ga pripori trikrat zaporedoma ali petkrat v presledkih. Vsakokratni prvak prejme razen prehodnega pokala še spominski plaketo v trajno last; oni tekmovalci, do česa plasiranega prejmejo diplomo, a ostali tekmovalci prejmejo spominsko trakovo. Razdelitev nagrad se izvrši takoj po končanem teku. Prijavitelj za to tekmovalstvo ni.

Prijave se pošiljajo najkasneje do 30. novembra t. l. ob 12. uri na naslov: Jenko Jože, tajnik SK »Železnice«, Maribor, stadion ob Trškiški cesti.

Prijave, ki bi eventualno prispelo po določenem času, se ne bodo upoštevale.

Vesti športnih zvez, klubov in društev

Slalom klub »St« sklepe IV. redni občni zbor v malem salonu restavracije hotela Strucler z običajnim dnevnim redom dne 24. novembra ob 20. Vrh je iz Kolodvorske ulice. Članstvo prosimo, da se ga polnostevlino udeleži. — Odbor.

Predavanje SPD. V četrtek 10. novembra ob 20. priredi Slovensko planinsko društvo svoje prvo predavanje v letošnji sezoni. V dvorani Delavske zbornice na Miklošičevi cesti bo predaval g. dr. Reza Oskar o vremenu v planinah. S številnimi diapozitivi bo pokazal, koliko važnost igrajo obliki pri spoznavanju vremena. Posebno v planinah se spozna prihod slabega vremena po oblikah, ki se kakor slapovi prevlajo preko gorskih sedel. Stevilna druga vprašanja, ki zanimajo planince glede vremena, se bodo obravnavala na navedenem predavanju. Vstopnice so na razpolago v društveni pisarni SPD na Aleksandrovi cesti 41. Ker imajo člani SPD ugodnosti pri vstopninah, se priporoča, da si preskrbite vstopnico v predhodni. Planinci, pridite v četrtek ob 20. v čim večjem številu na zanimivo predavanje!

»Imej ušesa in oko, Gospod, zaprta, če dvig se trpljenje njih v nebo; usmiljenost za nje naj v srcu ba ti strla, ne elisi ga, če moli k tebi kdo; naj tvoja roka stisnjena bo za darove, srce dobrotno bodi jim v zasmeh! Li gledaš jezno njih pobeljene grobove? In službo njihovo jim štej za greh...«

...So li peli o katoličanih ali o prekrstiteljih, katere je Kalvin skoraj še bolj preziral kot one?

Kmalu je sledila pridiga, ki je razjasnila take dvome. Naperjena je bila proti vsem sovražnikom cerkve, najprej proti drugovernim krščanskim dušam, ki izven Zeneve zlobno vztrajajo v zmoti. — nanje je menda mislil pesnik pte pesmi. — naperjena je bila tudi proti notranjim sovražnikom, ki so dali zdaj reformatorju več opraviti kot zunanji, proti svobodomislecem in razvudancem, ki se nečesto pokorili kalvinski cerkveni pravosti. Zugal je »gorje« enim in drugim!

Gorje zakrknjenim! Gorje nenavnim! Gorje krivovercem! Gorje tistim, ki se hočejo drzniti prezirati izrečeno preklestvo cerkve, — ki so izključeni iz občestva, pa bi zastavili korak od mize Gospodove, — Bog je podelil svojemu služabniku dar poguma, — Gian Kalvin ne bo trpel, da je od kruha Gospodovega, kojar je razglasil za nevrednega...

Tujica ništa razumela, kako besno se bori Kalvin s takimi besedami proti evetu in javnemu mnenju za pravico izobčenja, ki bi jo morala imeti samo vénétable compagnie. Nista vedela, da hočejo prav svobodomisleci na lastno odgovornost izsiliti udeležbo pri božji večerji, — spoznala sta pa, da je narekovala ta pridiga bolj politika kakor vera.

Samo ko se je Kalvin bahal, da mu je podelil Bog pogum zoper nasprotnike, so se porodili očetu spomini iz časa, ko mu je bil vsak najmanjši dogodek iz ženevskih občini znan in razumljiv. Bilo je v času kuge, ki je bil nanjo opozorjen, ki ga je

Prodamo

Nepremočljive hubertuse
dežne plašče in oblike,
najboljši nakup: Presker,
Sv. Petra cesta 14.

Patent »Kraljica petič«

ki se naloži le enkrat
dnevno, potem pa gori
ves dan, se dobi v vseh
velikostih pri A. Semenici
in drug. Ljubljana, Mi-
klošičeva cesta 15, telef.
št. 45-67. (1)

Padavica (epilepsija)

krči, živčne bolezni in
pomanjkanje spanja. —
Zanesljivi in najboljši
uspehi so se dosegli z
uporabo skozi trideset let
preizkušene

»Epilepsana«

Publijanja navodila daje
lekarna Fister, Ostjsek 111.

URODONAL

razkraja sečno kislino

Ali Vam srce pre-
več močno bije? —
Vas zbada v srcu?
To pomeni, da se
v srcu skriva sečna
kislina

Z Urodonalom
dosežete isti uspeh
kakor s puščanjem
krvi skozi seč
(sečna kislina ura-
ti, oksalati)

Revmatizem
protin
roteni kamen
nevralgija
bolezni v kolkih
arterioskleroza
odebelenje.

Sečna kislina osvaja
postopoma arte-
rije srca. Pri tem
stvarja v njih naj-
večji del onih ate-
romatičnih ploče,
ki se tam nabirajo
in zapirajo vhod v
krvne prekate, pri
čem ovirajo de-
lovanje srčnih
zaklopk.

To je zelo nevarno!

Če ste zdravi, ne
smete štiti delo-
vanje Vašega srca!

Etablissements. Chatelain 22, GRAND PRIX — PARIS.

Dobavitelj pariških bolnic — Generalni zastopnik za kraljevino Jugoslavijo
STERILAB, Ang. Kem. farm. laboratorijev, Beograd, Kneza Mihajla 33

DOBI SE V VSEH LEKARNAH.

Oglas registr. pod št. 4271, z dne 12. III. 1932.

Kaj sodite o meščanski šoli?

XVI.

Združenje učiteljsva meščanskih šol, sekcija za dravsko banovino v Ljubljani, pošilja k anketi naslednje:

V našem dolgoletnem boju za izboljšanje meščanskih šol nas je presenetila anketa o meščanskih šolah. Dobrodošla nam je vsa stvarna kritika, obžalujemo pa nekatere nestvarne in celo žaljive izpade na šolo in na učiteljsvo.

Meščanska šola je rodila potreba, da se da možnost izobrazbe tudi tistim učencem, ki ne nameravajo študirati na srednjih šolah, toda od katerih se zahteva za gotove poklice višja izobrazba. Vse države sveta, ki skrbje za kvalificirano delavstvo, za bolje izobraženega kmetja, za bolje izobraženega obrtnika in trgovca, so uvedle številne meščanske šole, ki imajo seveda različna imena, toda v bistvu popolnoma enak značaj, kakor ga ima naša meščanska šola.

Učni načrt meščanske šole pri nas je bil še nedavno dokaj vzoren. Učenci, ki so vstopali v praktične poklice, so povsod dobro napredovali. Tudi oni, ki so nadaljevali svoje študije na drugih šolah, so se po življenju v novi položaj kmalu dobro uveljavili. To nam dokazujejo bivši absolventi sami s svojimi izjavami in svojimi uspehi.

Srednja šola pobira iz osnovnih šol samo zelo nadarjene in večinoma srednje nadarjenih učencev; od teh učencev izključi tekem let vse, ki ne uspevajo, ker ima pravico, da učence z gotovim številom nezadostnih redov odlovi. Meščanska šola pa nima pravice do izbire, zato ima njeno učiteljsvo mnogo težje delo.

Sedanji učni načrt, ki je nastal brez sodelovanja učiteljsva slovenskih meščanskih šol, ima hibe, zaradi katerih je te hibe tudi javnost opazila. Te hibe so:

1. število predmetov je preveliko (21; predlog učiteljev mešč. šol iz dravske banovine je vseboval le 13 predmetov);

2. število ur za slovenski jezik je premajhno (na mešč. šolah 3, na gimnazijah pa 5 ted. ur);

3. po sedanjem učnem načrtu se poučuje risanje le v nižjih dveh razredih in še to okrnjeno (prej se je poučevalo tudi v III. in IV. razredu);

4. pouk v ženskih ročnih delih in v gospodinjstvu je skrben;

5. pešje se poučuje po novem načrtu le v nižjih razredih (prej se je poučevalo v vseh).

Pomanjkanje za meščansko šolo izprašanega učiteljsva, kakor tudi pomanjkanje potrebnih in primerno opremljenih učnih prostorov je tudi velika ovira za dosego pravih uspehov na mešč. šolah. Istotako trpi meščanska šola že vsa leta na pomanjkanju našim potrebam primernih učnih knjig.

Društvo učiteljev meščanskih šol, posamezni zavodi in uradna konferenca ravnateljev meščanskih šol so vložili že nešteto prošnji, da bi se te hibe odpravile. Ker naših želja doslej niso upoštevali, prosimo javno ob zaključku te ankete, da oblast ponovno vzame v pretes naše predloge, s katerimi že nekaj let opozarjamo na vse v anketi navedene resnične hibe.

Odklanjamo pa neutemeljene očitke. Kot vzgojitelji ugotavljamo:

1. da večina članarjev ni upoštevala starostne stopnje učencev meščanskih šol, zato je že

temelj njihovih člankov zgrešen. (Za čisti strokovni pouk so predvideni v zakonu o meščanskih šolah posebni strokovni tečaji, ki bi jih obiskovali učenci mešč. šol. Učene načrte so napravile posamezne šole same);

2. da pri vzgoji učenca odloča v prvi vrsti dom, ulica in drugo okolje in ne samo osebnost učitelja;

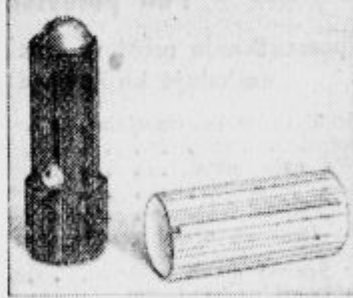
3. da je napačna zahteva, da bi poučevali na meščanski šoli strokovnjaki brez pedagoške in metodiske izobrazbe.

Učitelji meščanskih šol postanejo le oni ljudskošolski učitelji, ki so napravili usposobljenosti izpit za ljudske šole s prav dobrim ali odličnim uspehom in so služili na ljudski šoli najmanj tri leta ter bili vsa tri leta odlično ocenjeni. Ti učitelji so sprejeti na višjo pedagoško šolo, kjer traja pouk dve leti. Po dovršenem študiju položi absolvent diplomski izpit. Pred ustanovitvijo višje pedagoške šole pa so postali učitelji meščanskih šol le oni ljudskošolski učitelji, ki so obiskovali pedagogijo na Dunaju ali v iste namene ustanovljene pokrajinske tečaje in so po večletnem študiju napravili izpit za meščansko šolo po tedanjih zakonih.

Značilno za anketo je, da je vrhovni šef mešč. šol g. dr. Sušnik dal ugodno, s statistikami podprto sodbo o meščanski šoli, dočim so neugodno ocenjevali tisti, ki niso na njej niti poučevali, niti niso pošiljali svojih otrok vanjo ali jo sami obiskovali. Ti člankarji so naprtli meščanski šoli splošne hibe vseh današnjih šol od osnovne do univerze.

Po vsem svetu, kjer napreduje izobrazba malega človeka, države podpirajo meščanske šole pred vsemi drugimi. Zato bo naša meščanska šola v tej ali oni obliki morala tudi v bodoče obstajati. Narod jo nujno potrebuje, in kakor kaže porast števila učencev v zadnjih letih, jo tudi zahteva.

„Rubens“ COTY

V ELEGANTNEM BAKELITNEM
ETULU V VSEH MODNIH NIJAN-
SAH Din 27— (vloček Din 12—).

Ilse von Stach: 40

Poslanci iz Voghere

Kulturno zgodovinski roman iz protestantske dobe.
Poslovenil Fr. Omerza.

»Jaz nameravam seveda prav Rimljane obiskati.« odvrne oče Juan, »vendar je občevanje s Florencio dovolj živahno, da ne bom prišel za svoje v silitosti.«

Očetu Juanu in Benjaminu je bilo v hiši Alenconovi določenih nekaj prijetnih dni. Gospodinja je skrbela z ljubeznijo in kup veselih otrok je razsvetljeval od jutra do večera oblacna čela. Benjamin je sicer bolesten mislil na svojega sina, vendar mu je bilo občevanje z otroki dolgo začelena sreča. Poletni dnevi v Lancyju bi bili postali za spomin ljubka oaza, če bi se bil oče Juan ustavil skušnjavi, da posluša reformatorjevo pridigo in vzame s seboj tudi Benjamina.

»Zavedam se,« pravi oče Juan po poti Benjaminu, »da se drzmem vznemirjati tvojo dušo, ko te peljem pod Kalvinovo prižnico. Njegov govor je prepričevalen in dère globlje z žarom očiscenega sovrašva kot peneci se jezik tvojega wittenberškega reformatorja.«

»O, tudi Luter je znal sovražiti,« odvrne Benjamin.

»Tudi Luter,« odgovori oče Juan, »toda njegova sovrašvo je teklo iz drugih virov kakor sovrašvo Giana Kalvina; ta je prejel nekaj od veličastva Boga, ki ga oznanja, kar mu daje oblast nad mnogimi.«

S čustvi spoštovanja in pričakovanja sta stopila oče Juan in Benjamin v hišo božjo — čustva, v kateri se je seveda pri duhovniku veseline cerkve mešala pripravljenost za hladno kritiko razkolnika.

Pobožna občina se je že zbrala in pravkar dvignila srca z uvodno pesmijo.

vrh tega izgnala iz domovine. Takrat so bile vse bolnišnice polne obupavajočih, ki so sicer opustili upanje na življenje, potrebovali so pa okrepljena za grenko smrt. Ko so tedaj stali zdravniki leno pred močjo smrti, kje so bili takrat duhovniki, ki jih je dal Bog hudetvu? Kdo je tolažil trpeče? Kdo je dajal odvezo grešnikom? Kdo je rekel umirajočim, naj gredo v miru? — Vénétable compagnie je pred magistratom javno razglasila, da ji je Bog odrekel dar poguma; zato ni mogel ne Kalvin ne kdo drug od njegovih najti v sebi dovolj moči, da bi stopil v bolnišnico polno kuge. Za pomoč nesrečnikom so poklicali inozemskega duhovnika, ki je imel večji dar poguma.

Grenek nasmeš je zarezal očetu Juanu v pomenljiv obraz; toda v Zenevi ni brez nevarnosti smehljati se, ko drugi spoštujejo. Jean dela Maison-neuve, ki je bil že deset let policijski poročnik in nepodkupljiv čuvaj v božji državi, ne bi odpuštil svoji službeni časti, če bi bil pustil Kalvinovega poslušalca brez kazni smehljati se pred nogami mojstrovimi. Ko je vrh tega pogledal drzne-nega posmechalca bliže v obraz, je spoznal Clau-da Alencona, ki mu je bil prej zastoj na sledi. Sklenil je, da bo nega in tuica, ki je z njim, spravil po končani pridigi pod ključ.

Preden sta prišla oče Juan in Benjamin pred duhovno aodišče, so ravnali z njima kot z lahkima izbruhoma in ju zaprli k nesrečnemu starcu, ki je iztrihnil takoj v jok in stok, ko je zagledal policijskega poročnika.

»Uamiližen,« je klical z živahnimi kretnjami, »pošten državljani sem, ki se ni nikoli uprl svetu-mu redu gospoda Kalvina.«

»Samo jezik, nerodni jezik,« je tožil k novima »otrpina, medtem pa kazal na usta, — »sama od starosti slabotni jezik me je spravil na ta kraj za preuštine in upornike.«

»Gospod,« — pri tem je prijel očeta Juana za rokar, »imel sem sin. V prejšnjem času ni bil greh, poklicati sina k spominu krstnika in pravega

prednika Jeana Baptisarda. Ta sin mi je zapustil vnuka in umrl. Moja anaha je dala novorojencu ime umrlega soproga, — to se pravi, Jean je ime-novala otroka, samo Jean, z ozirom na pravilo gos-poda Kalvina, po katerem ne smejo imeti imena izvoljenec jasnega spomina na imena katoliških svetnikov. Toda verjemite mi, če sem videl dečka, ko je skakal, — po obrazu in etasu njegov živi oče, — sem zaklical »Baptisard! preden sem se spomnil cerkvene zapovedi.«

»Vas Baptisard vam bo vzel še vrat in glavo,« je mrmral policijski poročnik.

»O gospod poročnik,« je ponižno prosjačil sta-rec, »zavzemite se pri častiti družbi za ncereč-nika...«

»Vašo skesanost bom prinesel pred ušesa gos-poda Kalvina,« je odvrnil Jean de la Maisonneuve naklonjeno in eprejel ginjeno zahvalo starčeve.

Se tistega dne je prišel Kalvinov sel, da za-eliši Clauda Alencona in njegovega eprenjevalca. S prvim, ki je trmasto priznaval katoliško prazno-verje, bi pač lahko kratko opravili in ga izgnali iz deželice, ko bi dodali grožnjo, da ga razčete-rijo, če se drzne še enkrat prestopiti ženevske meje; toda zasmehovanje reformatorieve pridige je zahtevalo posebnor pokoro, katere se človek najuspešneje zave za obzidje iede in pri vodi in kruhu Vrh tega se ni izkazal Alenconov tovariš nikakor kot nesumljiv. Če so ga vprašali po ime-nu, se je zdelo, da dvomi, ali je Benjamin ali An-ton; če so ga vprašali po veroizpovedi, je pričel icelati, da je menil kalvinski inkvizitor, da se more tako vesti samo kak bebec ali velik prebri-sanec, ki potrebuje te krinke za zlobne neum-nosti.

Tako so smatrali očeta Juana in Benjamina za dovolj nepoboljšljiva, da ju imajo nekaj časa zaprta, — dokler ne bi zvedeli resnice iz njunih ust. Vendar so jima naklonili ugodnost, da smeta stanovati v isti celici, dokler se bosta lepo vedla.

Tudi izbirčni okus

Novi vzorci
nove barve
ugodne cene!

lahko zadovolji velika izbira naših no-
vih vzorcev damskega in moškega
blaga za zimo

R. MIKLAUC - „pri Škofu“

LJUBLJANA

Lingarjeva ulica — Pred škofijo

Trgovina, kjer se kupuje z zaupanjem
Ustanovljeno leta 1869

MALI OGLASI

V malih oglasih velja vsaka beseda 1 din; žentlovanjski oglasi 2 din. Debelo tiskane naslovne besede se računajo dvojno. Najmanjši znesek za mali oglas 15 din. — Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglasih reklamnega značaja se računa enokolonska, 3 mm visoka petlinna vrstica po 3 din. — Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znak.

Službodobne

Frizerko
sprejme za takoj ali po-
zneje salon Trtnik Miro,
Ambrožev trg 9. (b)

Služkinjo
za vsa kmečka dela takoj
sprejme. Plača dobra. —
Andrej Kregar, strojno
mizarstvo, št. Vid nad
Ljubljano. (b)

Zastopnika
za prodajo Register bla-
gaj, z garancijo 10.000
dinarjev, sprejememo. Po-
nudbe pod št. 104 na Pu-
blicitas, Zagreb.

Pisarniško moč
sprejemem za zobozdrav-
niško ordinacijo. Pisme-
ne ponudbe v upravo
»Slov.« pod »Pisarniška
moč« št. 17641. (b)

Kupimo
Registrirno blagajno
kupim. Ponudbe v upravo
»Slov.« pod »Blagajna«.

**Vsakovrstno
zlato kupuje**
po najvišjih cenah
CERNE, juvelir, Ljubljana
Wolfova ulica št. 3

Hlevski gnoj
kupim. Strelška št. (k)

Vajenci
Pekovski vajenec
star 16—17 let, se takoj
sprejme. Parna pekarna
Feiertag, Maribor, Bet-
navska cesta 43. (v)

SOBE
Sobo
v bližini poste ali tri-
mostja, isčem za mirno
obrt. Ponudbe v upravo
»Slov.« pod »Svetla« št.
17609. (s)

Prodamo

Kislo zelje, repo
in cele glave za sarmo.
novo, prvovrstno, dobav-
lja po brezkonkurenčnih
cenah G. Erklavec, Ljub-
ljana, Povšetova ul. 47,
telefon 25-91. (l)

Štajerska jabolka
dobite pri Gospodarski
zvezi, Ljubljana. (l)

Izložbeno okno
in vrata od trgovine —
poceni prodam. Ogleda in
poizve se: Florijanska ul.
št. 26. (l)

Gumijasta cev
nerabljena, 20 m dolga —
naprodaj po nizki ceni. —
Tyrseva cesta, baraka 21-
vil, nasproti art. vojašn.

Kožuhošina
vseh vrst, v veliki izbiri
in po ugodnih cenah pri
Josip Dolence, krznar —
Sv. Petra cesta št. 19
Telefon 22-62. (l)

la. suhe bosanske češnje
zaboj 25 kg 175 din, 10 kg
78 din, 5 kg 39 din, vreča
50 kg 295 din, franko voz-
nina — razpošilja po pov-
zetju G. Drechsler, Tuzla

Trgovina z blagom
na prometnem prostoru,
nizka najemnina, zaradi
odstojnosti ceno naprodaj
ali pa sprejem družab-
nika. Ponudbe v upravo
»Slov.« pod »Dobra in-
vesticija« št. 17610. (l)

Resnico govore, ko trdijo,
da prodajamo
najboljša in najcenejša

kolesa
rezervne dele in
motorna kolesa.
Velika izbira!

Splošna trgovska družba
z o. z.
št. Vid nad Ljubljano

**KUPUJTE PRI NASIH
INSERTIH!**

Posedstva

Dvonedstropna hiša
trgovska, velika, v are-
dini mesta Celja, z veli-
kimi skladišči, naprodaj.
Ugodna naložitev kapita-
la. Ponudbe v podružnico
»Sl.« v Celju pod »Ugod-
no« št. 17634. (p)

Kunaver Ludvik
gradbeno-strokovno na-
obrazeni posredovalec —
Cesta 29. oktobra št. 6,
telefon 37-33, ima napro-
daj večje število parcel,
kompleksov, posestev, go-
zdov, trgovskih in stano-
vanskih hiš in vil. Po-
oblaščen graditelj in sog-
lasen cenilec za nasvete brez-
plačno na razpolago.

Stanovanja

Enosobno stanovanje
s kabineto oddam. — Zg-
liška, Scopolijska 6. (c)

Dvosobno stanovanje
oddam takoj ali s 1. de-
cembr. Celovška cesta
št. 99. (c)

Stanovanje
sončno, obstoječe iz starih
sob in pritlikin, v II. nad-
stropju, oddam takoj ali
pa s 1. februarjem 1939.
Polzve se v pisarni dr.
Frlana, Miklošičeva 4-I.

Polepšala se je v enem tednu

GUBE SO IZGINILE

MEHKA GLADKA KOŽA — DIVNA POLT

Gospodična Drouet je preizkusila tako presenetljivo izpremembo
svoje zunanosti v 8 dneh. Čitajte spodaj njeno lastno pismo, v
katerem je točno pojasnjeno, kako je to dosegla in kako lahko to
doseže tudi vsaka druga žena.

»Koma! lahko sama sebi verjamem«, piše
gđna Drouet, »ko gledam svoje fotografije,
stare 6 in 10 dni. Imela sem brazde in gube
na čelu ter okrog oči in ust. Polt je bila vela
in bleda. Danes me vse prijateljice občudu-
jejo ter zavidajo zaradi gladke čiste kože, na
kateri ni niti ene gube. Vsem povem, naj
vporablja hrano za kožo Tokalon — rožnato
za noč, belo pa za dan. Nekatere so se mi
posmehovale, dokler niso same polzkusile,
zdaj so pa prav tako navdušene kakor jaz.«
Rožnata hrana za kožo Tokalon vsebuje
Bleocel, presenetljivo vitalni element mladosti,
ki ga je odkril znameniti dunajski vseučiliški
profesor. Vporablja rožnato hrano Tokalon
za noč. Ona hrani in olepšava kožo med
Vašim spanjem. Koža postane čvrsta in re-

šena gub. Čez dan vporablja belo kremo
Tokalon, ki napravi kožo svežo in jasno,
razkroji zaječalce in zoži razširjene znojnice.

ZAJAMČENA VRNITEV DENARJA.

Vsaka žena, ki se posveti tej enostavni
negi treh minut dnevno, lahko dobi gladko
dekliško kožo ter svežo, krasno polt. Rezul-
tati so v tisočih primerih bili tako presenet-
ljivi, da lahko damo to brezpogojno jamstvo
vrnitve denarja. Nabavite si še danes po eno
tubo obeh krem Tokalon za hrano kožo.
Vporablja jih 10 dni po navodilu. Če niste
navdušeni od slajnega, uspešnega rezultata,
vrnite nam kremo, čeprav ste že polovico
porabili, in mi Vam v celoti nadoknadimo
Vaš izdelek.

Radio

Programi radio Ljubljana:

Četrtek, 10. novembra: 12 Operetni naprevi (plošče)
— 12.45 Poročila — 13. Napovedi — 13.30 Francoske po-
pevke (plošče) — 14. Napovedi — 16. Vsakemu nekaj
(Radij, orkester) — 18.40 Slovensčina za Slovence (g.
dr. Rudolf Kolarič) — 19. Napovedi, poročila — 19.30
Nac. ura: Televizijsko predavanje — 19.30 Deset minut
zabave — 20. Koncert Radij. orkestra — 21.10 Koncert
moder. češke klavirske glasbe (g. prof. P. Švies) —
22. Napovedi, poročila — 22.15 Veseli zvoki (Radij.ski
orkester).

Petek, 11. novembra: II. Solska ura: Tolišče, naša
hrana, naš lek in zrovine naših življenjskih potreb-
ščin (g. Josip Zabkar) — 12. Pesmice iz naših krajev
(plošče) — 12.45 Poročila — 13. Napovedi — 13.30 Opel-
danski koncert Radij. orkestra — 14. Napovedi — 18.
Zenska ura: Zena v kiparstvu (ga. Mara Kralj) — 18.30
Glazunov: Stenka Razin (plošče) — 18.40 Francosčina
(g. dr. Stanke Leben) — 19. Napovedi, poročila — 19.30
Nac. ura: Delo žen za osvobodjenje (Anka Raketič) —
19.30 Izseljanska poročila (g. Jože Premr) — 20. Kon-
cert Radij. orkestra — 21.10 Ljubljanski godalni kvartet
— 22. Napovedi, poročila — 22.30 Angleske plošče.

Drugi programi:

Četrtek, 10. novembra: Belgrad-Zagreb: 20. Huma-
ristični večer — Sofija: 19. Instrumentalni koncert,
19.30 Orkestralni koncert, 20. Klavir, 20.35 Simfonični
koncert — Ljubljana: 20. Poljska glasba, 20.45 »Domovi-
na« (simfonični orkester in zbor) — Budimpešta: 20.
Zgodovinska legenda, 21.30 Plošče, 22.15 Orkestralni
koncert — Trst-Milano: 21. Igra »Magali« — Rim-Berlin:
21. Solnogradska maša — Dunaj: 18.40 Zvoki iz Sudetov,
20.10 Igra, 22.30 Violončelo in klavir — Königsberg:
20.10 Opereta »V oblasti Venera« — Hamburg: 18. Stara
pomorjanska glasba, 20.10 Madžarski večer — Stras-
bourg: 20.30 Koncert lahke glasbe.

„Slovenčeva“ podružnica

Ljubljana, Tyrseva cesta

(palača Poštni dom)

Izšla je

Družinska Pratika

za leto 1939

z zelo bogato vsebino in obilico kras-
nih slik v bakrotisku.

Dobiva se za ceno Din 5.— (po pošti
50 par več) v vseh knjigarnah in
mnogih trgovinah širom Slovenije.
Preprodajalci velik popust.

»Družinska Pratika« naj najde pot
v vsako hišo!

+ Vsemogočni je poklical med nebeske
krilatce, po kratkem trpljenju, na-
šega nadse ljubljenečega sinčka in brata

IVKOTA

Pogreb bo v četrtek, 10. t. m. ob 2 pop.
izpred mrliške veže splošne bolnišnice na
pokopališču k Sv. Križu.

Ljubljana, dne 9. novembra 1938.

Užaloščena, le z vero utešena rodbina
VERCETOVA
rač. pom. urad. pri teh. odd. kr. ban. upr.

Zahvala

Vsem, ki ste sočustvovali z nami ob prebriski izgubi našega dobrega soproga, očeta,
brata, svaka, strica in tasta, gospoda

Jožeta Druškoviča

posestnika

ga počastili z obiskom ob krsti in ga spremili na njegovi zadnji poti, izrekamo iskreno zahvalo.
Posebno zahvalo smo dolžni preč. duhovščini z g. dekanom msgr. Fr. Ka. Meškom na čelu
ter g. prim. dr. Strnadu za požrtvovalno zdravniško pomoč. Zahvaljujemo se za številne vence
tako privatnikov kakor tudi raznih društev in korporacij. Zahvalo izrekamo tuk. Sokolu za
častno stražo in spremstvo, gasilskim četam ter mnogoštevilnim koroskim borcem, ki so prišli
od blizu in daleč ter ga spremili na njegovi zadnji poti. Za ganljive žalostinke se zahvaljujemo
tuk. pevskemu društvu in mestni godbi. Naj bo izrečena še posebna zahvala za ganljive
poslovne besede ob odprtem grobu, ki so jih izrekli g. župan dr. Picej, starosta Sokola
g. Rojnik, za zvezo legionarjev in Koroske borce g. dr. Mejak ter g. nadzornik Grmovšek za
SPD, CMD in pevsko društvo! — Vsem še enkrat prav iskrena zahvala!

Slovenj Gradec, dne 7. novembra 1938.

Zalujoči ostali.

Izredna prilika ugodnega nakupa knjig!

Pod polovično ceno!

Zaradi pomanjkanja prostora smo se odločili, da odprodamo
naslednje knjige pod polovično ceno:

Germano: Življenje sv. Gabriela din 10.—
Sv. čistost din 5.—
Samec: Za naše male din 8.—
Vole: Roka božja din 10.—
Turšič: Izgubljeni raj din 10.—
Sardenko: Dekliške pesmi din 18.—

sedaj skupno samo
din 15.—

Schersch: Spoved malih grehov din 25.—
Potočnik: Dobri pastir, I. del din 38.—
Potočnik: Dobri pastir, II. del din 40.—
Potočnik: Dobri pastir, III. del din 40.—

sedaj skupno samo
din 50.—

Teraš: Za visokim ciljem din 24.—
Teraš: Pri studencih zdravja in moči din 24.—
Teraš: Po stezah resnične popolnosti din 24.—

sedaj skupno samo
din 30.—

Vole: Otok, I. del din 25.—
Vole: Otok, II. del din 24.—

sedaj skupno samo
din 20.—

Prekrasni govori dr. Mihaela Opeke, t. j. 21 knjig,
skupna cena 408 din — — — sedaj pa samo

sedaj skupno samo
din 200.—

Kdor pa kupi v naši trgovini vsaj za din 50.— blaga, dobi
krasno knjigo kot nagrado.

Poslužite se ugodne prilike, dokler traja zaloga!

TRGOVINA H. NIČMAN, Ljubljana, Kopitarjeva ulica 2

+ Umrli je po daljšem bolehanju, previden s tolažili sv. vere naš
ljubljeni soprog, oče, sin, brat in svak, gospod

Anton Jerman

davčni uradnik v pok.

Na zadnji poti ga spremimo v četrtek, dne 10. novembra 1938
ob 4 popoldne izpred mrliške veže, Vidovdanska cesta 9, na po-
kopališču k Sv. Križu.

Ljubljana, dne 9. novembra 1938.

Zalujoči:

Marija, soproga; Janez sin; Majda, hčerka; in ostalo sorodstvo.